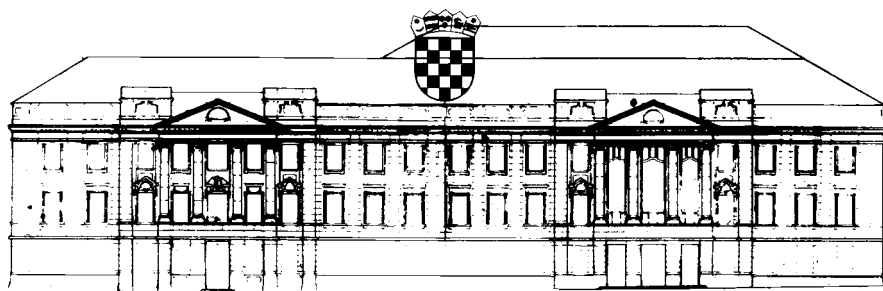

izvješća HRVATSKOGA SABORA

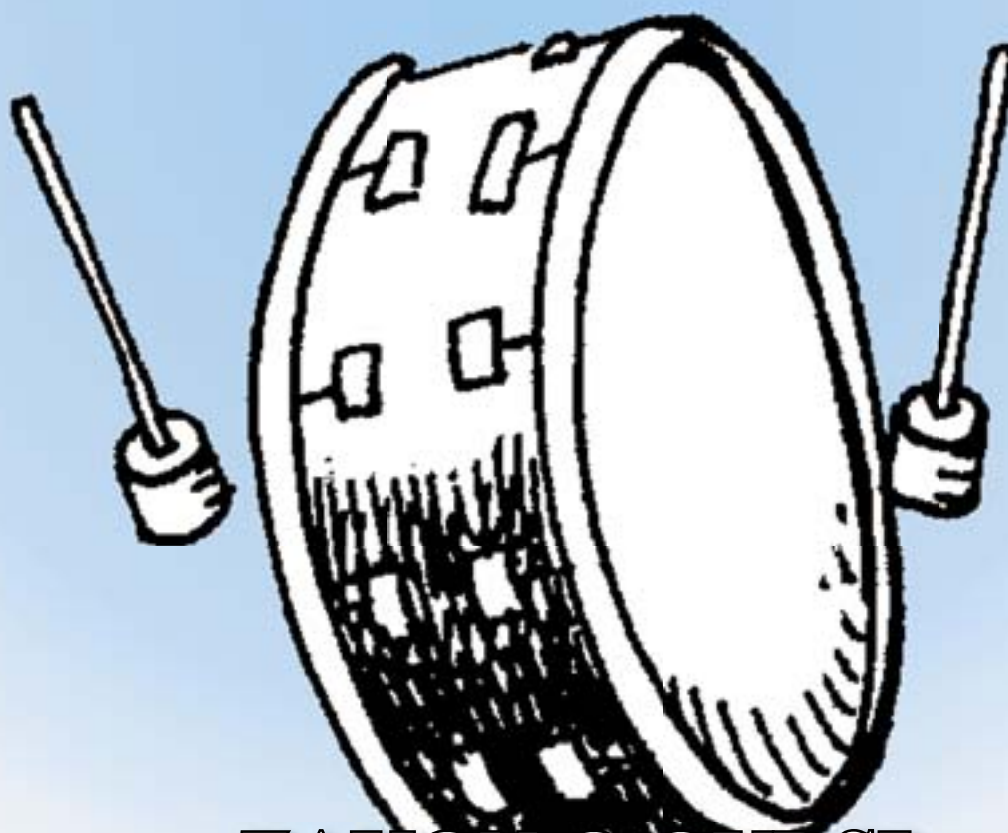

GODINA XIV.

BROJ 377

ZAGREB, 14. XI. 2003.

37. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAKON O OVRSI

Uzbuna u slovenskom parlamentu

Predizborna zbivanja u Hrvatskoj zabilježila su jedan događaj koji je izazvao buru u slovenskom parlamentu. Slaven Letica, nestranački kandidat na listi Hrvatske stranke prava, zaputio se u povijesnom kostimu bana Jelačića na Sv. Geru kako bi slovenskim vojnicima, koji zaposjedaju vojarnu, predao "jabuke mira" s molbom da napuste taj hrvatski objekt.

Promatrana s promidžbenog stajališta ta akcija je uspjela jer su o tome pisale sve novine i izvijestile TV-postaje, pa je Letica uspio privući pozornost javnosti i podsjetio je na to da zastupa nacionalne interese. Jelačić je, naime, simbol borbe Hrvata za slobodu i samostalnost, a Letica pak koristi fizičku sličnost s tim velikanom.

Premda je slovenska strana već priznala da je svetogerska vojarna na hrvatskom teritoriju, ipak je Letičin pohod izazvao pravu uzbunu u parlamentu Republike Slovenije. Odbor za tajne službe održao je sastanak o sigurnosnoj situaciji u Sloveniji ocijenivši posjet Slavena Letice "ozbiljnim incidentom" i zatražio o tome potanko izvješće tajnih službi. Zatraženo je budno praćenje događanja na granici.

Ljubljanski list "Delo" tim povodom niz hrvatskih političara: dr. Zdravka Tomca, dr. Matu Granića, predsjednika Stjepana Mesića i premijera Ivicu Račana proglašava hrvatskim nacionalistima.

Tako je, eto, Letičino podsjećanje na činjenicu da slovenska vojska još uvijek drži vojni objekt na hrvatskom teritoriju, izazvalo sigurnosnu uzbunu u slovenskom parlamentu i nove optužbe na račun hrvatskih političara.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Aktualno prijedodne	7
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona	12
- Konačni prijedlog o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak	18
- Konačni prijedlog zakona o osnivanju Sveučilišta u Dubrovniku	19
- Konačni prijedlog zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata	20
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o medijima; Prijedlog zakona o medijima (predlagateljica: zastupnica Vesna Škare-Ožbolt)	23
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o autorskom pravu i srodnim pravima	33
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija	39
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o žigu	41
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o zaštiti svjedoka	42
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka	44
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o gnojivima i poboljšivačima tla	45
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja	46
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o nasljeđivanju	46
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o Hrvatskom imovinskom fondu	48
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	51
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o akreditaciji	53
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja	54
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o nuklearnoj sigurnosti	55
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o suradnji na području obrane	56
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Irske o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak i na dohodak od otuđenja imovine	57
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora	57
- O radu na tekućoj sjednici izvan dnevnog reda	58
- Prijedlog odluke o imenovanju pravobraniteljice za ravnopravnost spolova	59
- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednice i dva člana Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	59
- Prijedlog odluke o imenovanju zamjenika pravobraniteljice za djecu	60
- Prijedlog odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji UN-a u Liberiji	60
- Odgovor na zastupničko pitanje	61

PRIKAZ RADA:

- 37. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 24, 25, 26, 29. I 30. RUJNA TE 1, 2, 3, 7, 9, 10, 14, 15, 16. I 17. LISTOPADA 2003.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Pozdravom svim nazočnima predsjednik Hrvatskoga sabora **Zlatko Tomčić** otvorio je 37. redovnu saborsku sjednicu. Napomenuo je da time započinje redovno jesensko zasjedanje hrvatskog parlamenta. Nakon izvođenja himne "Lijepa naša" pozvao je sve da se minutom šutnje prisjete duge povijesti stvaranja neovisne hrvatske države, posebno onih koji su za to dali svoj život. Zastupnici su tada usvojili zapisnike s 33, 34, 35. i 36. sjednice i prešlo se na utvrđivanje dnevnog reda. Predsjednik Tomčić je naglasio kako je u predloženi dnevni red uvrstio 16 novih točaka.

Predsjednik Hrvatskoga sabora je potom iznio točke dnevnog reda za koje je predloženo da budu raspravljane hitnim postupkom.

Mr.sc. **Ivo Škrabalo (LIBRA)** je bio mišljenja da je u ovom predizbornom razdoblju u kojem se Sabor ustvari nalazi u izvanrednom stanju hitnim postupkom nužno donositi samo zakone koji imaju oznaku "E".

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Jadranka Kosor (HDZ)** iskazala je negativan stav glede donošenja Zakona o Gradu Zagrebu hitnim postupkom. Smatra da je kod njegova donošenja nužna široka javna rasprava i barem dva čitanja.

Generalnu primjedbu iznio je **Ivan Milas (HDZ)**. Drži da je dnevni red pretrpan te da se ništa neće stići dovršiti. Ako uspijemo odraditi 106 točaka dnevnog reda predlažem da se kandidiramo u knjigu rekorda, dodao je.

Anto Đapić (HSP) nije se složio s nekoliko prijedloga hitnih postupaka. Kao prvo smatra da bi redovnim postupkom trebalo raspravljati o Zakonu o medijima budući da je on vrlo osjetljiva tema u ozračju izbora. Potom se ista primjedba odnosila i na Prijedlog zakona o nadzoru državne granice te Prijedlogu

zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o suradnji na području obrane. Mišljenja je da, s obzirom na odnose koje imamo sa Slovenijom hitni postupak nije primjeren.

Mislim da u roku od petnaest dana nije moguće kvalitetno odraditi dnevni red koji sadrži 106 točaka, rekao je **Damir Kajin (IDS)**. Osvrnulo se tada na imenovanje za zastupnicu gospođe Dorothee Pešić-Bukovac te predložio da se ta točka odradi prije početka Aktualnog prijedpodneva kako bi navedena osoba mogla obnašati svoju dužnost od današnjeg dana.

Prijedlog je podržao **Joško Kontić (HSL)** rekavši da mu je žao što gospodin Kajin nije imao ovakav senzibilitet glede stranke koja ima 10 posto mandata a ni jednog predsjednika Odbora.

Zastupnici su tada prešli na izjašnjavanje o prijedlozima da pojedine točke dnevnog reda budu raspravljane hitnim postupkom. Većina takvih prijedloga je uvažena. Zastupnici se s hitnim postupcima jedino nisu složili glede Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj koji je predložila Jadranka Katarinčić-Škrlj te Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti koji je predložio Klub zastupnika HSL-a.

Za riječ se javio u ime Kluba zastupnika HB-a **Ivić Pašalić (HB)**. Ukazao je na to da je njegov Klub uputio prijedlog točke dnevnog reda pod nazivom "Prijedlog zaključka o postupku odgovaranja na upitnik Europske komisije". Smatra da bi tako važno pitanje trebalo biti uvršteno kao prva točka dnevnog reda, a ne 103.

Mišljenja je da na takav način rasprave o navedenoj problematici neće ni biti.

-Osobno ću se potruditi da ovu točku raspravimo, odgovorio je predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić**.

Joško Kontić (HSL) se u izlaganju osvrnuo na neke obveze koje Vlada nije ispunila glede Sabora. Kao prvo, smatra da se na raspravi moralo naći izvješće o požarima ovog ljeta koje bi sadržavalo podatke o štetama i stanju vatrogastva u Hrvatskoj. Ukazao je i na zahtjev Kluba zastupnika HSL-a za raspravom o vanjskoj politici. Napomenuo je da Vlada ni to izvješće nije dostavila mada prema Ustavu ima obvezu dati sva izvješća koja Sabor zatraži. Osvrnulo se potom i na nedostavljanje dokumenata zastupnicima koje je Vlada dala Međunarodnom kaznenom sudu u slučaju "Gotovina". Zamjerio je Vladi i to što nije u zadanom roku izradila Prijedlog zakona o Državnom izbornom povjerenstvu kao stalnom tijelu te Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o popisima birača. Pojasnio je kako su ti zakoni potrebni da bi se izbori proveli u demokratskom okviru. Rekao je dalje da je do 1. lipnja Vlada trebala dostaviti cjelovito izvješće o postupku i rezultatima privatizacije, posebno koncept upravljanja privatizacijom u turizmu, te strategiju daljnje privatizacije portfelja turističkog sektora. Drži da su navedena pitanja mnogo važnija od niza točaka koje su se našle na ovom dnevnom redu budući da se radi o ključnim strateškim pitanjima. Upitao je na kraju, hoće li Vlada svoje obveze prema Hrvatskom saboru ispuniti do kraja ove sjednice.

O neizvršenim obvezama Vlade prema Saboru obavijestit ću Vas naknadno jer za sada nemam tih predmeta da ih stavim na dnevni red, odgovorio je predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić**. Što se tiče dostave dokumenata za Gotovinu, dodao

je, u skladu s procedurom možete o tome zatražiti raspravu.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Vladimir Šeks (HDZ)** je zatražio stanku od deset minuta. Razlog je bio taj što na ovom dnevnom redu nema izvješća o požarima, a Klub je zahtjev podnio sukladno Poslovniku.

Dat ću stanku, ali, moram napomenuti da Vaš zahtjev nije u skladu s Poslovníkom jer nije kompletan, pojasnio je **Zlatko Tomčić**.

Hrvoje Kraljević (LIBRA) je u ime Kluba zastupnika LIBRE predložio da Konačni prijedlog zakona o osnivanju sveučilišta u Dubrovniku bude raspravlján što prije. Pojasnio je da je vrijeme stupanja na snagu tog Zakona važno budući da od 1. siječnja 2004. nastupa potpuno novi način financiranja sveučilišta.

Primjedbu glede nedostavljanja izvješća o rezultatima privatizacije i analizu o mogućnosti ukidanja obveznog služenja vojnog roka od strane Vlade iznio je **Jozo Radoš (LIBRA)**. Zamolio je predsjednika Tomčića da u okviru svojih nadležnosti osigura da Vlada navedene materijale podnese Hrvatskom saboru.

Za povredu Poslovníka javio se **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)**. Drži da je predsjednik Sabora odugovlačenjem utvrđivanja dnevnog reda namjerno smanjio vrijeme predviđeno za "aktualno prijedpodne".

Nisam povrijedio Poslovník jer još nismo rekli koliko će "aktualno prijedpodne" trajati, odgovorio je **Zlatko Tomčić**.

Nakon stanke u ime Kluba zastupnika HDZ-a dr.sc. **Ivo Sanader (HDZ)** je rekao da je prije više od mjesec dana upućen prijedlog o raspravi glede požara te da mu je žao što to nije uvršteno kao točka dnevnog reda s obrazloženjem da prijedlog nije kompletan. Istaknuo je da mu je u to teško povjerovati budući da je prijedlog potpisao velemaistor saborske procedure predsjednik Kluba zastupnika HDZ-a Vladimir Šeks. Upitao je, je li moguće da je i eventualna poslovni-

čka nekompletnost važnija od činjenice da su katastrofalni požari harali Hrvatskom ovog ljeta. Ukazao je na to da su vatrogasna društva ovog ljeta dobila 500 sezonskih radnih dok je potreba bila za 1550 osoba. Upitao je i zbog čega je prije ljeta u mirovinu otišla jedna smjena pilota kanadera? Ukazao je i na otvoreno pismo predsjedniku Vlade u kojem upozorava na nešto što miriše na veliki skandal, a radi se o nabavci vatrogasnih vozila. Upitao je zbog čega se radi takav posao i što je u njegovoj pozadini? Zaključio je da to sve može ostati i bez odgovora.

U osam godina moje prakse nisam vidio u dnevnom redu točku koja ima samo naslov, a Vaša točka upravo samo to ima, odgovorio je predsjednik **Zlatko Tomčić**.

Vedran Lendić (SDP) smatra netočnim da Vlada nije ništa ili malo napravila glede požara. Rekao je da onaj tko je bio na gašenju požara zna na koji način se ti požari mogu gasiti i tko ih gasi.

Za povredu Poslovníka javio se **Vladimir Šeks (HDZ)**. Smatra da je prijedlog točke dnevnog reda u skladu s Poslovníkom jer je sadržavao i vrlo precizno obrazloženje.

Predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** je potom konstatirao da je dnevni red 37. sjednice utvrđen.

Povredu poslovníka **Ivan Jarnjak (HDZ)** vidio je u tome što je pisani odgovor od Vlade dobio tek nakon 80 dana umjesto 30. Konstatirao je kako je to gubo kršenje Poslovníka Hrvatskoga sabora.

Obveza predsjednika ili predsjedavajućeg je na kraju aktualnog prijedpodneva obavijestiti zastupnike o onim odgovorima koje Vlada nije dostavila, pojasnio je predsjednik **Zlatko Tomčić**.

7. svibnja postavio sam pitanje gospodinu Liniću o kombinatima, istaknuo je **Ivo Lončar (nezavisni)**. Zamolio je predsjednika da više ne krši Poslovník i zamoli gospodina Linića da pošalje pisani odgovor.

Predsjednik **Zlatko Tomčić** je potom predložio da se produži aktualno prijedpodne.

Na to je reagirao **Ljubo Česić-Rojs** rekavši kako ne vidi razloga za time budući da u Poslovníku piše kako aktualno prijedpodne počinje prije prelaska na prvu točku dnevnog reda i traje u pravilu četiri sata.

U Saboru funkcioniramo po Poslovníku i uvedenoj parlamentarnoj praksi, dodao je predsjednik **Tomčić**.

Ante Beljo (HDZ) je sve koji će glasovati za to da se aktualno prijedpodne ne produži zamolio da odustanu od pitanja i prepuste ih onima koji su se upisali odmah iza pola noći.

Zastupnici se potom većinom glasova nisu složili s prijedlogom i aktualno prijedpodne nije produženo.

Ljubo Česić-Rojs je zatražio da se sastane Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav i ocijeni radi li se tu o kršenju Poslovníka od strane predsjednika Sabora, jer, kaže, on radi kako se sjeti.

Predsjednik **Zlatko Tomčić** je taj prijedlog podržao.

Povredu Poslovníka vidio je i **Željko Glavan (HSL)**. Ustvrdio je da se nigdje u Poslovníku ne definiraju neka prethodna pitanja na koja premijer odgovara.

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** nije se složio s mijenjanjem rasporeda zastupnika HDZ-a koji će postavljati pitanja.

-Uveli smo parlamentarnu praksu da se zastupnici među sobom mogu dogovarati i mijenjati raspored, pojasnio je predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić**.

Damir Kajin (IDS) u neproduljenju aktualnog prijedpodneva vidi grubu opstrukciju duha Poslovníka.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) je naglasila kako je Poslovník povrijedio Marin Jurjević budući da je u Saboru bio jučer navečer, a upisao se kao da je tu bio u ponoć.

-Krasna slika iz ovog Sabora ide hrvatskoj javnosti, zaključio je **Zlatko Tomčić**.

M.S.

Dnevni red

- Aktualno prijedpodne
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o medijima

- Prijedlog zakona o medijima (predlagateljica: zastupnica Vesna Škare-Ožbolt)

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o normizaciji

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o mjeriteljstvu

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o akreditaciji

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o općoj sigurnosti proizvoda

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o autorskom pravu i srodnim pravima
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o gnojivima i poboljšivačima tla
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o nadzoru državne granice
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o žigu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o računovodstvu
- Konačni prijedlog zakona o gradnji
- Prijedlog zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o suradnji na području obrane
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o suzbijanju financiranja terorizma
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Irske o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprečavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak i na dohodak od otuđenja imovine
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o jamstvu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za projekt obnove riječkog prometnog pravca
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o financiranju između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke za projekt - Obnova komunalne infrastrukture na područjima od posebne državne skrbi
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o izmjenama i dopunama Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju dodatnog Protokola br. 13 srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju dodatnog protokola br. 14 srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o nasljeđivanju
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o mirenju
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o zaštiti svjedoka
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o minimalnim mjerilima zaštite u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o privatizaciji
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o Hrvatskom imovinskom fondu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju dioničkih društava
- Konačni prijedlog zakona o osnivanju sveučilišta u Dubrovniku
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hidrografskoj djelatnosti
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak
- Konačni prijedlog zakona o sportu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o zaštiti osobnih podataka
- Konačni prijedlog zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, (predlagatelji: zastupnici Pavle Kalinić i Stjepan Živković)
- Prijedlog odluke o nastavku sudjelovanja Hrvatskih vojnih promatrača u Mirovnoj misiji UNAMSIL /SIERRA LEONE/
- Prijedlog odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji UN-a u Liberiji
- Prijedlog odluke o imenovanju pravobraniteljice za ravnopravnost spolova
- Prijedlog odluke o imenovanju zamjenika pravobranitelja za djecu
- Prijedlog odluke o imenovanju člana Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske
- Izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije
- Izvješće o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2003. godine
- Izvješće o mirovinskim tržištima u Republici Hrvatskoj u 2002. godini
- Izvršenje financijskog plana Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske za 2002. godinu
- Izvješće o izvršavanju Financijskog plana Fonda za razvoj i zapošljavanje
- Izvješće o radu za 2002. Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske
- Prijedlog strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske
- Prijedlog nacionalnog programa za poljoprivredu i seoska područja
- Godišnje izvješće o stanju poljoprivrede u 2002. godini
- Godišnje izvješće o poslovanju Vijeća za telekomunikacije u 2002. godini
- Izvješće o radu državnih odvjetništava u 2002. godini (tajno)
- Izvješće o izvršenju programa za 2001. i 2002. plan za 2003. godinu za autocestu Rijeka-Zagreb i autocestu u Istri, te Izvješće o preuzetim kreditima i izdatim jamstvima za izgradnju i održavanje javnih cesta u Republici Hrvatskoj
- Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu u razdoblju od 24. travnja 2001. do 30. travnja 2003. godine
- Prijedlog kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini
- Konačni prijedlog zakona o boravišnoj pristojbi
- Konačni prijedlog zakona o članarinama u turističkim zajednicama
- Konačni prijedlog zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najmu stanova
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva
- Prijedlog zakona o nacionalnom ispitnom centru obrazovanja
- Izvješće o obavljenoj reviziji prodaje dionica iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju Trgovačkog društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar

- Prijedlog odluke Hrvatskoga sabora o povlačenju Republike Hrvatske iz Sporazuma o suradnji na provedbi projekta integracije naftovoda "Družba" i "Adria" (predlagatelj: zastupnici Anto Đapić, mr. Miroslav Rožić, dr. Tonči Tadić i Vlado Jukić)
 - Prijedlog odluke Hrvatskoga sabora o proglašenju gospodarskog pojasa Republike Hrvatske u Jadranskom moru (predlagatelj: zastupnici Anto Đapić, mr. Miroslav Rožić, dr. Tonči Tadić i Vlado Jukić)
 - Konačni prijedlog izmjena i dopuna zakona o komunalnom gospodarstvu (predlagatelj: Odbor za zakonodavstvo)
 - Prijedlog odluke o osnivanju Etičkog povjerenstva kao radnog tijela Hrvatskoga sabora (predlagateljica: zastupnica Đurđa Adlešić)
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (predlagateljica: zastupnica Đurđa Adlešić)
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelji: zastupnici Lucija Debeljuh, Valter Drandić i Damir Kajin)
 - Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagateljica: zastupnica Jadranka Katarinčić-Škrli)
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a)
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a)
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Gradu Zagrebu (predlagatelj: Klub zastupnika HSS-a)
 - Prijedlog zakona o pravu na pristup informacijama (predlagatelj: zastupnik Jozo Radoš)
 - Prijedlog zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor (predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE i Klub zastupnika LS-a)
 - Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2003. godinu (predlagatelji: zastupnici prof.dr.sc. Zlatko Kramarić, prof.dr.sc. Vilim Herman i dr. Tibor Santo)
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj reviziji (predlagatelji: zastupnici Dubravka Horvat i Tonči Žuvela)
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o posebnom porezu na pivo (predlagatelj: Klub zastupnika HSS-a)
 - Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika (predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE)
 - Prijedlog zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama (predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE)
 - Prijedlog zakona o hrvatskim državnim nagradama za znanost (predlagatelj: Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu)
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani (predlagatelj: zastupnik Jozo Radoš)
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (predlagatelj: zastupnik Jozo Radoš)
 - Prijedlog zakona o ustrojstvu i djelokrugu rada ministarstava i državnih upravnih organizacija (predlagatelji: zastupnici Anto Đapić, Miroslav Rožić, Tonči Tadić, i Vlado Jukić)
 - Prijedlog zakona o dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatskog bloka)
 - Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske po pitanju "postupci Vlade Republike Hrvatske u slučaju generala Ante Gotovine"
 - Prijedlog zakona o dopunama Zakona o nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (predlagatelj: Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu)
 - Prijedlog zakona o prijenosu vlasti (predlagatelji: zastupnici Anto Đapić, Miroslav Rožić, Tonči Tadić i Vlado Jukić)
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (predlagatelj: Klub zastupnika HSLŠ-a)
 - Prijedlog za osnivanje Istražnog povjerenstva radi utvrđivanja zakonitosti rada državnih tijela, javnih službi i pravnih osoba javnog prava, te povrede javnog morala u postupcima naknadne prenamjene zemljišta na području Barbarige i Dragonere i osnivanja društva "Brijuni rivijera" d.o.o., bez pribavljenog obveznog prethodnog mišljenja općinskih i gradskih vijeća (predlagatelj 35 zastupnika)
 - Izvješće o mogućnosti osnivanja Dječjeg foruma u Republici Hrvatskoj
 - Prijedlog zaključaka o stavljanju izvan snage Vladine uredbe o obvezama iz područja nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske za pravne i fizičke osobe u telekomunikacijama (predlagatelj: Klub zastupnika HSLŠ-a)
 - Prijedlog zaključaka o postupku odgovaranja na upitnik Europske komisije (predlagatelj: Klub zastupnika HB-a)
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima
 - Konačni prijedlog zakona o prostornom uređenju
 - Izbori, imenovanja i razrješenja
- Dopune dnevnog reda:**
- **24. rujna 2003.**
 - Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva
 - **1. listopada 2003.**
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o industrijskom dizajnu
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o patentu
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pravu na pristup informacijama
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o elektroničkoj trgovini
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o nuklearnoj sigurnosti
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o kemikalijama
 - Prijedlog kandidata za izbor člana Državnog sudbenog vijeća
 - Prijedlog kandidata za izbor člana Državnog odvjetničkog vijeća
 - Prijedlog odluke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda, posebno suše u 2003. godini
 - **3. listopada 2003.**
 - Prijedlog odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru
 - Prijedlog pravila o postupanju elektroničkih medija s nacionalnom koncesijom u Republici Hrvatskoj tijekom izborne promidžbe (Predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav)
 - Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i šest članova Vijeća za nadzor sigurnosnih službi (predlagatelj: Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost)
 - Izvješće o radu na odgovorima Vlade Republike Hrvatske na upitnik Europske komisije za pripremu mišljenja o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji

- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednice i dvaju članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

- Prijedlog odluke o održavanju vojne vježbe bojevog topničkog gađanja Obrambenih snaga slovenske vojske na državnom području Republike Hrvatske, "ABS - Slunj 2003."

- 15. listopada 2003.

- Konačni prijedlog zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

- Konačni prijedlog zakona o pomilovanju

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a)

- Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 4. u vezi s člancima 15. i 16. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor

- 16. listopada 2003.

- Prijedlog odluke o raspuštanju Hrvatskoga sabora (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav)

- 17. listopada 2003.

- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika, zamjenice predsjednika i članova Državne komisije za kontrolu postupka javne nabave

- Prijedlozi odluka o razrješenju dosadašnjeg predsjednika i članova i o imenovanju novog predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti

- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

- Prijedlog odluke o imenovanju dvaju članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

- Prijedlog liste kandidata za imenovanje članova programskog vijeća HRT-a (predlagatelj: Odbor za informiranje, informatizaciju i medije).

AKTUALNO PRIJEPodne

Na ovom aktualnom prijedpnevnu zastupnici su uspjeli postaviti samo dva zastupnička pitanja premijeru i na njih dobiti odgovore jer je cijelo poslovničko vrijeme predviđeno za aktualno prijedpodne utrošeno na temu prisluškivanja odnosno o obavještajnim službama.

O pripremanju za glasovanje Hrvata u iseljeništvu

Dr.sc. Ivo Sanader (HDZ) pitao je predsjednika Vlade, jer ministar vanjskih poslova nije bio nazočan, je li Vlada učinila sve pripreme da Hrvati u BiH i iseljeništvu mogu glasovati na ovogodišnjim izborima 23. studenoga. Objasnio je da diplomatska praksa tih zemalja (Njemačka) traži da se barem dva mjeseca prije izbora uputi diplomatska nota s prijedlo-

gom i zahtjevom za suglasnost da Hrvati u tim zemljama mogu glasovati u diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

Po našim informacijama, rekao je, nitko to nije učinio ni u Njemačkoj niti u jednoj drugoj zemlji pa bi s tim trebalo požuriti kako hrvatski državljani ne bi bili dovedeni u položaj da ne mogu glasovati odnosno odlučivati o svoj sudbini.

Predsjednik Vlada Ivo Račan rekao je da su ostvareni svi potrebni kontakti s nadležnim organima u tim zemljama te da nema nikakve opasnosti da se glasovanje državljana Hrvatske u tim zemljama dovede u pitanje. A što se tiče, konkretno, Njemačke, dovoljno je tri tjedna prije izbora diplomatskom notom definirati to pitanje, rekao je ministar najavivši zastupniku argumentiran i pisani odgovor.

Dr.sc. Ivo Sanader odgovorio je da nije zadovoljan odgovorom jer da je

općenite naravi a da informacije iz diplomatsko-konzularnih predstavništava RH govore da to još nisu učinili, pa traži pisani odgovor.

O prisluškivanju

Mr.sc. Marin Jurjević (SDP) obratio se premijeru i rekao da su ga neobično potresle i uznemirile javno iznesene tvrdnje zastupnika Sanadera, predsjednika HDZ-a da je prisluškivan po nalogu premijera. Stoga je pitao premijera da javno kaže je li to istina i da li je on izdao nalog da se prisluškuje gospodin Sanader.

- Poznato je da je gospodin Sanader u nekoliko posljednjih medijskih nastupa iznio tvrdnje o prisluškivanju oporbenih političara i novinara ustvrdio da je to vršeno po nalogu nekog posebnog tijela SDP-a i HSS-a a kasnije i da je to

rađeno po nalogu samog državnog vrha i Ivica Račana, a pritom zastupnik nije predočio niti jedan dokaz ili činjenicu za to, rekao je na početku svog odgovora premijer **Ivica Račan**. Čvrsto vam obećavam da nećete dobiti informaciju o sastavu posebnog tijela SDP-a i HSS-a koje je davalo takve naloge jer takvo tijelo ne postoji i što je to laž izgovorena zbog 23. studenoga. Samo vidim da je tu najavljena prljava kampanja s podmetanjem ovih tvrdnji oko prisluškivanja, no svaki ozbiljan političar mora biti svjestan svoje odgovornosti kada nešto tako iznosi. Ovdje je doista riječ o teškoj optužbi bez argumenata, a s druge strane, kako je riječ o osobito ozbiljnim političarima, o nedopuštenom uznemirivanju hrvatske javnosti, rekao je, među ostalim.

Ivo Lončar (nezavisni) javio se s poslovničkom primjedbom jer da je gospodin Račan, premijer, kao i obično prekršio Poslovnik i uvrijedio i omalovažao zastupnika Sanadera (i od jednog partijskog šefa je previše). Dr.sc. **Ivo Sanader** zatražio je stanku za sjednicu Kluba zastupnika HDZ-a zbog iznimno neprihvatljivog rješenja predsjednika Vlade koji je ovo iskoristio, kaže, u dogovoru sa zastupnikom Jurjevićem koji je postavio pitanje, za političku pozornicu na koju nema pravo u Saboru.

Zašto nije imenovano Vijeće za nadzor

U nastavku nakon stanke dr.sc. **Ivo Sanader** je izrazio žaljenje što se predsjednik Vlade na ovakav način obraća Saboru bez obzira na to što je riječ o vrlo važnoj temi. Riječi se moraju birati, rekao je navodeći pritom da se moglo između redaka zaključiti (poslije će pročitati fonogram) da se radi o nekakvoj prijetnji javnosti. To je možda tako moglo biti do konca 1989. no od 1990. godine imamo demokraciju u Hrvatskoj i slobodu govora, naravno s punom odgovornošću za izgovorenu riječ, rekao je zastupnik te iznio razloge zašto je o ovoj temi progovorio javno. Prvi i najvažniji razlog je što je Hrvatski sabor 21. ožujka 2002. godine donio Zakon o sigurnosnim službama prema kojem smo konačno uveli građansko nadzorno vijeće koje bi trebalo kontrolirati zakonitost rada obavještajnih službi no to Vijeće do danas nije imeno-

vano, formirano i nije profunkcioniralo iako su kandidati za članove predloženi, kaže zastupnik. Stoga pita vladajuću koaliciju zbog čega za tu proceduru treba godinu dana, a čuo je, kaže, da su navodno potrebne provjere završene i da je najavljena sjednica matičnog Odbora pa ako će to Vijeće profunkcionirati to ćemo pozdraviti i smatrat ću i dijelom kao uspjeh ove moje inicijative, kazao je. Zar nismo svjedoci da su obavještajne službe u Hrvatskoj godinu i pol bile bez nadzora a godinu dana bez šefova pa tko je u vrijeme dok nije bilo šefova kontrolirao ispravnost i zakonitost rada tih službi i zašto se niste dogovorili, pitao je zastupnik pozivajući se na izjavu premijera "da je bio loš kadrovik u tom pitanju". Bili ste loš kadrovik jer godinu dana niste imenovali članove tog tijela i niste se dogovorili s koalicijskim partnerima tko će voditi obavještajne službe. I zbog toga sada hrvatska sigurnost pa i građanski nadzor i sigurnost svih nas, pa i privatna sloboda mora trpjeti. Nedavno smo imali i aferu s prisluškivanjem stranih diplomata i sami ste rekli, dodao je, da cure informacije iz tajnih službi i najavili ste istragu i određene mjere a ako se prisluškuje kardiolog akademik Čikeš (obavljeni stenogrami njegova razgovora) zbog čega bismo mi trebali zaključiti da se nas ne prisluškuje, pitao je zastupnik. Tu je i pitanje premijeru zbog čega je tvrdio, povodom novinarskog pitanja o umiješanosti SDP-a u aferu Jambo, da tog čovjeka nikad nije vidio a svi su gledatelji HTV-a mogli vidjeti u izravnom prijenosu utrke neretvanskih lađa da je cijelo popodne bio s Jambom.

- Najavio sam u ime HDZ-a oštru kritiku vlasti jer smatramo da niste dobra Vlada jer ste vodili lošu politiku za Hrvatsku. Zauzimati ću se uvijek za fer i konkretno borbu ali o nepravilnostima nećemo šutjeti, rekao je, među ostalim na kraju navodeći da mu je rečeno (jedan član sigurnosti iz Sabora) da je Klub zastupnika HDZ-a ogluvučen. Ne može reći tko mu je to rekao ali postoje vrlo pouzdane informacije i dokazi. Vi kažete i tvrdite da sve to nije točno no kad budemo imali Vijeće za građanski nadzor onda ću vjerovati da to nije točno, rekao je na kraju zastupnik.

Najobičnija opstrukcija aktualnog prijedpneva

Damir Kajin (IDS) javio se radi poslovničke primjedbe te ponovio da je na djelu najobičnija opstrukcija ovog prijedpneva. Nakon svega što se događa u sabornici može se samo reći da smo doista zreli za raspuštanje što prije jer ova će farsa potrajati još najmanje četiri tjedna i sabornicu ćemo permanentno pretvarati u izbornu tribinu. S obzirom na to da ima, kaže, zastupnika koji su ovdje proveli noć jer žele postaviti pitanje u aktualnom prijedpnevu zastupnik je predložio predsjedniku Sabora i predsjedatelju da produži ovo prijedpne za još dva sata. Zatim je **Milanka Opačić (SDP)** zatražila u ime Kluba zastupnika SDP-a stanku a to je učinio i **Joško Kontić (HSL)** u ime Kluba zastupnika HSLS-a a i predstavnici ostalih klubova zastupnika.

Ivo Lončar upozorio je da je predsjednik i predsjedatelj Sabora prekršio Poslovnik s obzirom na svoje ovlasti i da je napravio ovaj nered ("sramota") jer da Poslovnik vrlo precizno kaže koliko traje aktualni sat.

Zatim je određena stanka.

Počela vrlo žestoka i prljava predizborna kampanja

U nastavku sjednice nakon stanke u ime Kluba zastupnika SDP-a **Milanka Opačić (SDP)** naglasila je da je potpuno logično da je premijer na vrle teške i neargumentirane tvrdnje o postojanju neformalnog stranačkog tijela SDP-a i HSS-a o prisluškivanju parlamentarnih stranaka imao puno pravo sa saborske govornice reći da je riječ o laži. Pritom Ivica Račan nije nikome prijeto (provjeren fonogram) a kolege iz HDZ-a su ni manje ni više optužili cijeli državni vrh i spomenute dvije stranke da su formirale neku vrstu zločinačke organizacije koja upravlja tajnim službama i izdaje naloge za prisluškivanje oporbenih stranaka i novinara.

Na te tvrdnje jedino se može reći da je riječ o laži. Argumenti da nije riječ o laži nisu izneseni i mi iz SDP-a mislimo da na ovaj način ne pokazujete odgovornost prvenstveno prema građanima RH i žalosni smo što vidimo ponovno tendencije da se nakon četiri godine u ovoj zemlji

sije strah i želi vratiti vrijeme u kojem je više od 259 novinara bilo stalno prisluškivano. Razumijemo da je počela predizborna kampanja na nažalost, počela je od HDZ-a kao vrlo žestoka i prljava i tražimo samo da se ne ljutite kada kažemo da govorite neistine i iznosite laži, naglasila je.

Dražen Budiša (HSLŠ) javio se u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a i rekao da je dobro poznato da je SDP prva politička stranka koja je najavila početak izborne kampanje te da neće pomoći u ovoj situaciji uspomene iz razdoblja zloporabe tajnih službi jer tome nema kraja. No može se reći da bez obzira na određene demokratske iskorake pa i uvjerenje da ćemo ove izbore proći kao zrela nacija, da se nismo oslobodili jednog teškog kompleksa zloporabe, ilegalnoga rada, političkog sponzorstva određenih dijelova ili u cijelosti tajnih službi pa i danas možemo reći "kao da je Udba naša sudba".

Doista je teška optužnica da bi predsjednik Vlade izravno naložio prisluškivanje oporbenih političara i novinara (podsjetio je na svoju izjavu da kao jedan od lidera političkih stranaka nema argumenata za to), rekao je dodajući da nije bilo odgovora i izjava s obzirom na to što se događa u našoj obavještajnoj zajednici. Čitamo u novinama transkripte tajnih razgovora što znači da se ipak prisluškuje i da se iz službi koje prisluškuju to dostavlja novinama a do ovog trenutka nitko nije u tome uhvaćen niti je itko snosio odgovornost za to. Na temelju čega bismo mogli pretpostaviti onda da su izvan toga ljudi iz politike ili novinari, pitao je zastupnik podsjećajući također da se još uvijek nije uspostavio civilni nadzor nad tajnim službama u čemu je odgovornost ove koalicije, rekao je, među ostalim. Kao bitan iskorak Hrvatske prema pravnoj državi je i sređivanje stanja u obavještajnoj zajednici i tužna je činjenica da to sada govorimo kao i 3. siječnja 2000, ocijenio je dodajući kako bi ubuduće na ključno mjesto u saborskom Odboru za nacionalnu sigurnost i unutarnju politiku trebalo imenovati zastupnika iz oporbe.

Učinkovitije reorganiziranje sigurnosno-obavještajnog sektora

Ante Markov (HSS) izrazio je u ime Kluba zastupnika HSS-a žaljenje i neza-

dovoljstvo tijekom ove sjednice i načinom na koji se ona vodi te je izrazio ispriku svim hrvatskim građanima koji su ni krivi ni dužni, kaže, uvučeni u ovu predizbornu kampanju i to na plaćenom trošku saborskih zastupnika. Ova neozbiljnost govori i da ne trebamo podcijeniti naše građane da neće znati to vrednovati mi u Klubu zastupnika HSS-a ničim nismo željeli sudjelovati u ovakvom ambijentu.

U vezi s insinacijama u kontekstu Zakona o sigurnosnim službama zastupnik je napomenuo da je Hrvatska jedna od prvih tranzicijskih zemalja koja se upustila u potpunu reformu sigurnosno-obavještajnog sektora i izvršila taj preobražaj. Zakon o sigurnosnim službama donesen je 26. ožujka 2002. i poslužio je na puno učinkovitiji i kvalitetniji način za reorganiziranje postojećeg sigurnosno-obavještajnog sektora za što je trebalo vremena. Zanimljivo je, dodao je, da prilikom donošenja odluke o formiranju Vijeća za građanski nadzor sigurnosnih službi Klub zastupnika HDZ-a nije glasovao za tu odluku pa sada čudi izjava da su oni zabrinuti i da ne znaju zbog čega to Vijeće nije formirano, napomenuo je zastupnik podsjećajući i na zakonske odredbe u vezi s formiranjem tog Vijeća. Odbor za nacionalnu sigurnost i unutarnju politiku nakon dobivenih potrebnih materijala u roku od pet dana predložiti će Saboru odluku o formiranju sedmeročlanog Vijeća i time će se prvi put u našoj povijesti ustanoviti građansko tijelo koje će nadzirati rad sigurnosnih službi. Time će se, na jednoj strani demistificirati sigurnosne službe a na drugi način stvoriti što veća mogućnost nadzora i kontrole tog sustava i da bi služio čemu po Ustavu i zakonu treba služiti.

Nije dobro hrvatsku sigurnosnu službu koja se razvija i koja je postala transparentnija stavljati na križ srama i preko nje lomiti politička načela i stvarati elemente za otvaranje predizborne kampanje i to u vremenu kad borba protiv terorizma i organiziranog kriminala predstavlja opći smjer u svijetu, a sigurnosno-obavještajni sektor predstavlja glavni alat za prinos u toj borbi, upozorio je zastupnik ocijenivši to kao nacionalno neodgovorno i neprihvatljivo. Svi problemi pa i devijacije pojedinaca u tim službama mogu se riješiti na drugi način i Klub zastupnika HSS-a je za to da svi oni koji posjeduju informaciju, indiciju ili bilo kakvo utemeljenje za iznesene optužbe to daju nadle-

žnim tijelima. No ovakvo otvaranje ove ozbiljne teme na ovako neozbiljan način ne priliči Parlamentu, rekao je na kraju.

Ante Beljo (HIP) primijetio je kroz poslovničku primjedbu da je ova čitava rasprava napravljena kako bi se minirao aktualni sat. **Joško Kontić** ispravio je kao netočan navod zastupnika Markova da je Zakon o sigurnosnim službama sustav sigurnosti postavio na učinkovitiji način jer toliko je učinkovit da više od godinu dana nisu bili imenovani čelnici tih službi a i da svaki dan u medijima čitamo nove transkripte i državne tajne. **Luka Bebić (HDZ)** objasnio je da je HDZ glasovao za Zakon o sigurnosnim službama ali da je izrazio rezerve u pogledu odluke o formiranju Vijeća jer je bio nezadovoljan načinom predlanja članova i da se je zapravo kroz Odbor za nacionalnu sigurnost i unutarnju politiku pokušalo riješiti pitanje tog Vijeća a zakonodavac je zamislilo da to bude nezavisno tijelo od tog Odbora. **Ljubo Česić-Rojs** opovrgnuo je navod zastupnika Markova da je sigurnosno-obavještajni sustav glavni alat u borbi protiv organiziranog kriminala jer ta služba nije alat (zna se što je alat) a da u njemu rade ljudi koji su uključeni u organizirani kriminal, odgovorno tvrdi zastupnik. **Ivan Jarnjak (HDZ)** ispravio je navod zastupnika Markova da je implementacija Zakona izvršena. Naime, čelnici tih službi nisu bili imenovani 14 mjeseci a trebali su biti prema Zakonu, pravilnici o radu tih službi nisu doneseni (možda u zadnje vrijeme jesu) niti značke, nema nikakvog nadzora rada tih službi niti rasprave o njihovim izvješćima u Parlamentu, no ovdje ne govorimo, dodao je, o kvaliteti tih službi i onima koji dobro rade.

Značajni pomaci donošenjem Zakona

Jozo Radoš (LIBRA) u ime Kluba zastupnika LIBRE ocijenio je ovu temu važnom ali i dodao da svaka važna tema koja se otvara na krivi način ostaje i nakon toga ostaje problem. Žali što se danas ovdje razgovara na ovakav način jer da to pitanje treba razmotriti krajnje argumentirano na dobro pripremljenim izvješćima. Radi se o sustavu, o kojem zastupnik zna, kaže, nešto više, koji je umnogome odgovoran za nečistoće u političkom životu i u našoj javnosti i tu je

pitanje jedne dubinske transformacije tog sustava za što čak ni moderne demokratske države nisu našle pravi modus. Stoga je zastupniku žao što s ovakvim izjavama gospodin Sanader taj problem uvodi u hrvatsku javnost bez argumenta.

Pitanje civilne kontrole obavještajnog sustava nije pitanje samo jednog tijela, smatra zastupnik, no Zakon je donesen a time i značajni pomaci (tročlano Vijeće nadzire prisluškiavanje i mora se za to tražiti dozvola Vrhovnog suda) no naravno da nije dobro što se kasnilo s imenovanjem čelnika tajnih službi što pravilnici nisu na vrijeme doneseni. No izjave gospodina Sanadera bez argumenta - takav način ovaj Klub zastupnika u potpunosti odbacuje - nisu na tragu poboljšanja rada tog sustava i svih deformacija o kojima je ovdje bilo govora. Umjesto da zastupnici danas u Saboru odrade što treba i postavljaju zastupnička pitanja a kao točka na i dolazi obavještajni sustav i to sigurno nije način kako treba raditi u ovom Parlamentu, rekao je, među ostalim.

Ljubo Česić-Rojs smatra, za razliku od predgovornika, da se ovoj temi prišlo na pravi način jer se upozorava na zloporebu položaja a da bi kolega Radoš trebao šutjeti jer time što je iznio u javnost i iznošenjem državne tajne u "Globusu" (kako smo slušali za vrijeme Domovinskog rata Miloševića) trebao bi odležati u zatvoru 50 godina. A što se tiče obavještajnih službi kolega Radoš se u njih razumije "kao mačak u varenu slaninu", rekao je.

Jozo Radoš reagirao je na navode predgovornika jer da nije ispravio ni jedan njegov navod i da bi trebao dobiti ne samo opomenu nego i strožu kaznu jer da potpuno onemogućuje rad Parlamenta i "prava je sramota da sjedi u ovom Parlamentu". **Ljubo Česić-Rojs** odvratio je da su Poslovnici povrijedili i zastupnik Radoš (nije naveo koji sam članak Poslovnika povrijedio i govorio je o mojoj sposobnosti) i predsjednik Sabora odnosno predsjedatelj. - Ali mene ne možete naći, kolega Radoš, da su mi ljubavnice u Kini kupovale kravate na račun Ministarstva vanjskih poslova kao vama, rekao je, zbog čega je predsjednik Sabora zatražio da prestane s takvom praksom. **Jozo Radoš** je pak naveo da predgovornik ne samo da nije ispravio njegove navode već da je povrijedio odredbe Poslovnika o vrijeđanju zastupnika i zatražio je zbog

toga njegovo udaljenje sa sjednice. Predsjednik i predsjedatelj Sabora **Zlatko Tomčić** izrekao je u skladu s Poslovníkom opomenu zastupniku Česiću-Rojsu pa je **Ljubo Česić-Rojs** zatražio da to dodijeli sebi i zastupniku Radošu.

Dr.sc. **Anto Kovačević (HKDU)** ispravio je navod zastupnika Radoša i rekao da nije točno da je zastupnik Sanader otvorio pitanja o obavještajnim službama već da ga je namjerno i tendenciozno otvorio Marin Jurjević. - Razumijem premijera da želi izbjeći aktualni sat na kojem je inače bilo puno oštrih i neugodnih pitanja za Vladu, rekao je.

Skratiti dnevni red

Damir Kajin u ime Kluba zastupnika IDS-a ocijenio je da su razlog svemu ovome što se sada zbiva u sabornici skori izbori no da bi se zastupnici ovog saziva ipak trebali oprostiti na jedan civiliziran način. I narednih dana sabornicu ćemo definitivno pretvoriti u političku tribinu i zastupnici neće raditi, a i činjenica je da predvođeni dnevni red sa čak 106 točaka odnosno raznih zakona više nitko ne može pratiti stoga bi trebalo skratiti dnevni red i ostaviti samo "europske zakone".

Što se tiče obavještajne zajednice 1999. godine radilo se o tehničkom nadzoru nad 2600 osoba u ovoj zemlji a danas oko 170, u prvih šest mjeseci ove godine oko 60-tak i to uvijek uz nalog suca Vrhovnog suda. To je sigurno golem napredak, zaključio je sumnjajući da bi netko dao danas prisluškiavati oponente aktualne vlasti jer bi to u istom času bila kompromitacija same vlasti. A njoj zamjera što je tri godine mistificirala obavještajnu zajednicu, što nije nakon dolaska na vlast provela lustraciju obavještajne zajednice.

No obavještajnu zajednicu niti treba podecenjivati niti mistificirati i možda je šteta što se o tome nije ozbiljnije razgovaralo u Saboru i saborskim odborima. Osobno žali što izbori nisu raspisani prije godinu dana jer bi tada izborni rezultat bio puno izvjesniji, rekao je, među ostalim predlažući da predsjedatelj osigura sljedećeg dana vrijeme za postavljanje pitanja zastupnika.

S ispravicima navoda predgovornika javio se najprije **Ljubo Česić-Rojs** opovrgnuvši da se prisluškiavao dio diplomata (francuska ambasada) već se prisluškiavao razgovor engleskog i francuskog

diplomata koji su govorili o tome kako zabraniti meni, kaže, ulazak u EU. **Ivan Penić** je upozorio da je zastupnik Kajin netočno prezentirao brojke o prisluškiavanju jer da nije naveo o kojem je razdoblju riječ pa ispada da je u jednom razdoblju velik broj a u drugom tako malo. **Jozo Radoš** naveo je da je prije nego je dao objaviti dokument o prisluškiavanju Miloševića, a na temelju svojih ovlasti (tada ministar obrane o. a.) u medijima bila prikazana cijela mreža tako da to nije točno da se objavljivanjem spomenutog dokumenta mreža raspala.

Ivić Pašalić (HB), dr. prosvjedovao je u ime Kluba zastupnika HB-a zbog ovakvog načina rada Sabora. Čestitao je kolegi Jurjeviću na "dobrom poslu" jer zastupnici neće imati prilike postaviti svoja pitanja i što se o ozbiljnim pitanjima razgovaralo na neozbiljan način, što je očito i bio cilj. Imali smo tri godine vremena raspravljati o obavještajnim službama a ovako je to neprimjereno, rekao je dodajući stav ovog Kluba zastupnika o tim službama - ovakve kakve su danas treba ih raspustiti jer su prožete bivšim udbaškim i kosovskim strukturama i najgorim podzemljem koje u Hrvatskoj postoji. Zastupnik je naveo da je htio pitati, među ostalim, ministra unutarnjih poslova zašto je otpustio 3.500 policajaca za koje se sada kaže da ih treba vratiti na posao, da ih zanima sudbina bivšeg policajca Mije Stipičića koji nije bio nikad kažnjavan, s najboljim ocjenama i sedmero djece.

Mr.sc. **Marin Jurjević** opovrgnuo je da je on uradio bilo što drugo osim što je postavio korektno zastupničko pitanje na koje je dobio dogovor od premijera a nakon toga predsjednik Kluba zastupnika HDZ-a tražio stanku i krenuli su i drugi klubovi.

Isprika hrvatskoj javnosti

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** najprije se ime Kluba zastupnika LS-a ispričao hrvatskoj javnosti zbog ovog što se događa u Parlamentu te naglasio da ni on a niti Liberalna stranka ni na koji način ne sudjeluje u tome. Apelirao je da se promijeni političko ponašanje u Parlamentu jer ovo što se događa nikako ne može služiti na čast. Zastupnik ima razumijevanje za nervozu koja se javlja pred izbore i očito da ova dvorana sada služi isključivo za slanje politi-

čkih poruka i da se ne može odraditi u Parlamentu ni jedna prava tema a zbog čega su zastupnici dobili mandat i zbog kojeg građani očekuju određena zakonska rješenja. Zastupnik je i pitao misle li zastupnici ozbiljno odraditi predložene točke dnevnog reda. Kao saborski zastupnik mora braniti dignitet Sabora i tražiti da svi izvršavaju svoje obveze, a ako je neka priča otvorena bilo bi dobro i završiti je, rekao je.

Ljubo Česić-Rojs rekao je da on izvršava svoje obveze i da se drži (vojničkog) reda a da hrvatski narod zanima hoće li zastupnici služiti hrvatskom narodu kao što je to činio, kaže, otac domovine dr. Franjo Tuđman, ili služiti kojekakvim nižim činovnicima iz Bruxellesa.

I **Dario Vukić (HIP)** se želio ispričati hrvatskoj javnosti za ovo što se sada događa u Hrvatskom saboru i prosvjedovati što zastupnici nisu mogli konzimirati svoje legitimno pravo u aktualnom satu. Prisluškivanje je apsolutno važna politička stvar i u svakoj civiliziranoj zemlji oko toga se lome koplja na najvišoj političkoj razini i to treba raščistiti no danas ovdje nitko nije naveo na koje se načine može utvrditi istina. Nismo posegnuli ni za tim da imenujemo povjerenstvo koje bi u nekom roku utvrdilo je li bilo prisluškivanja jer i to je jedan od načina da se umiri hrvatska javnost a i da umirimo sami sebe.

Mi iz Kluba zastupnika HIP-a založili bismo se da se to raščisti i da se sjednice Hrvatskoga sabora s tim ne opterećuju i da hrvatska javnost bude izvještena je li ovo samo predizborni trik ili objektivna sumnja. Vjerojatno će i ova kampanja biti okrenuta u pravcu koji neće dati odgovore hrvatskoj javnosti kako će živjeti, recimo, 2007. godine.

Danas je bila zadnja prigoda pitati ovu Vladu o glavnim ciljevima i političkim postavkama koje su obećali hrvatskoj javnosti 3. siječnja 2000. Sjetimo se, kaže, priča i obećanja o otvaranju novih radnih mjesta, što nije ostvareno, zatim o javnom dugu Hrvatske koji je danas za 35 milijardi kuna veći nego što je bio 31. prosinca 1999, a nitko ne govori zašto je to tako, rekao je, među ostalim, spominjući, izvješća o konkurentnosti prema kojoj smo na 58. mjestu liste globalne konkurentnosti, kritiku Svjetske banke hrvatskoj Vladi da nije sagledala sve moguće pozitivne i negativne učinke Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju itd.

Postoje vrlo ozbiljna upozorenja i cijeli niz prijedloga koje bi trebalo raspraviti i puno toga treba učiniti i hrvatska bi javnost bila puno zadovoljnija da bi se ovdje u Saboru natjecali u rješenjima koja ćemo ponuditi. No danas je puno isplativije i politički profitabilnije napraviti eksces nego se pripremati pet noći i pet dana i govoriti kvalitetno o zapošljavanju, rekao je među ostalim, predloživši da se ovaj aktualni sat ponovi odnosno održi po normalnom redosljedu te u vezi s tim pozvao predsjednika Sabora da u dogovoru sa zastupnicima odredi za to drugi dan.

Predsjednik Sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** odgovorio je da će postupiti u okviru datih ovlasti na zahtjev zastupnika.

Na optužbe se moralo odgovoriti

Milanka Opačić u ispravku navoda zastupnika Vukića rekla je su pravo zastupnika na postavljanje pitanja ugrozili oni koji su iznosili optužbe, na koje se moralo odgovoriti. S druge strane, zastupnik je apelirao da se sa saborske govornice ne vodi predizborna kampanja a on je sam dao tome doprinos, navela je. **Dragica Zgrebec** ispravila je pak navod da se ništa nije učinilo na zapošljavanju - kad bi se stanje realno sagledavalo onda bi trebalo reći da je čitav ovaj mandat trebalo voditi računa o saniranju nelikvidnih tvrtki, da je velik broj radnika bio fiktivno zaposlen i da su broj nezaposlenih povećavali upravo dugogodišnji zaposleni radnici. **Dario Vukić** upozorio je da je zastupnica Opačić povrijedila Poslovnik jer da nije ispravila ni jedan njegov netočni navod, a zastupnici Zgrebec odgovorio da brojke o zaposlenima - 31. prosinca 1999. bilo ih je 1, 356.000 a danas 1,372.000 - govore o nerazmjeru s plakatima pred izbore 3. siječnja 2000.

Dr.sc. **Mate Granić (DC)** u ime Kluba zastupnika DC-a kaže da je Vlada vrlo spretno danas izbjegla odgovore na zastupnička pitanja no i to je dio demokracije i taktike, što nije bilo dobro niti mudro za ono što je važno za budućnost Hrvatske. Što se tiče obavještajnih službi ova je Vlada sigurno odgovorna što godinu i pol dana nisu imenovani čelnici tih službi, što još nema civilnog nadzora nad tim službama te što dnevno cure podaci u medije. A što se

tiče tema važnih za budućnost Hrvatske zastupnik upozorava da se šutke prelazi preko važnog pitanja priključenja pregovorima za ulazak u EU jer se to prema nekim izjavama veže s rješavanjem slučaja Gotovina, odnosno da do tada nema ratifikacije Sporazuma o stabilnosti i pridruživanju, a da se ne govori da su odnosi sa susjedima gotovo blokirani. Smatra i da je na prvom mjestu Vlada odgovorna za pitanje male Ele i kako tu nema nikakvih pomaka to je svakako jedan od velikih neuspjeha ove Vlade.

S ispravkom navoda zastupnika dr. Granića javila se **Dragica Zgrebec** rekavši da je netočno da je Vlada izbjegla odgovarati na pitanja jer su postavljena dva i dati su odgovori a ako je netko odgovoran za gubljenje vremena to su zastupnici. **Ljubo Česić-Rojs** upozorio je da nije točno da nema ulaska Hrvatske u EU dok se ne riješi slučaj Gotovina jer slučaj Gotovina nije ni trebao postojati - do njega je došlo zahvaljujući ljudima koji su 2000. godine poslali neklasificirane dokumente u Haag - jer je čist, pošten a kada bi se Gotovini dokazala krivnja bili bi ugroženi temelji hrvatske države i ona bi bila osuđena na zločin. **Milanka Opačić** ispravila je pak navod u vezi s malom Elom jer bio to uspjeh ili neuspjeh Vlade zgrožena je, kaže, da se preko leđa jedne djevojčice može voditi predizborna kampanja.

Zatim je predsjednik Sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** obavijestio zastupnike da Vlada nema nikakvih dugova u smislu pisanih odgovora na zastupnička pitanja i zaključio aktualno prijedpodne, no **Ljubo Česić-Rojs** naveo je da Vlada ipak duguje odgovore jer da on nije dobio odgovor o cijeni kilometra građenih autocesta. **Ante Beljo** smatrao je da zastupnici imaju pravo tražiti nastavak aktualnog sata s obzirom na to da je Vlada dužna dati odgovore na pitanja koja su zastupnici imali pripremljena. No **Zlatko Tomčić** je odgovorio da neće izviđati nikakve mogućnosti za to i da ne snosi ni najmanju krivicu što je aktualno prijedpodne bilo ovakvo kakvo je bilo. Ako zastupnici nađu poslovičku mogućnost da se obnovi aktualno prijedpodne staviti će to na dnevni red, kazao je i zaključio prijedpodnevu sjednicu.

Đ.K.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OVRŠNOG ZAKONA

Za brže namirenje tražbina

Na posljednoj redovnoj sjednici u listopadu Hrvatski sabor je, većinom zastupničkih glasova i uz određene amandmanske korekcije, donio Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona. Kako je uvodno naglasio predstavnik predlagatelja, najnovije izmjene ovog propisa (donesen je u kolovozu 1996. a prvi put je noveliran u ožujku 1999.) trebale bi povećati učinkovitost ovršnog postupka i spriječiti zlorabe procesnih prava, osobito one kojima je svrha odugovlačenje postupka. U tu svrhu predviđeno je i prenošenje dijela procesnih radnji u ovršnom postupku iz nadležnosti sudova u nadležnost javnih bilježnika, koji bi te poslove trebali preuzeti od 1. listopada 2004.

Uvodno još podsjetimo da smo o Prijedlogu ovog zakona pisali u našem listu, broj 369 od 14. srpnja, u okviru prikaza rasprave na sjednici Hrvatskog sabora u prvoj fazi zakonodavnog postupka (str. 36. - 42. pod naslovom: "Povećati učinkovitost ovrhe").

O PRIJEDLOGU

U obrazloženju zakonskog prijedloga navodi se da se u dosadašnjoj primjeni Ovršnog zakona pokazalo da mnoge njegove odredbe, osobito one o pravu na žalbu i o odgodi ovrhe, omogućuju odugovlačenje postupka i zlorabe procesnih prava na štetu ovrhovoditelja. Zbog toga se ponekad događa da ovrha čak traje dulje od parnice ili drugog postupka u kojem je donesena ovršna isprava na temelju koje je pokrenut ovršni postupak. Stječe se dojam, kaže predlagatelj, kao da se izgubilo iz vida da ovrha ima samo jednu svrhu - što brže ostvarivanje ovrhovoditeljevih prava koja su utvrđena ovršnom ispravom, a ne raspravljanje o bilo čijim pravima niti dokazivanje da ta prava postoje.

Neučinkovitost ovršnog postupka uzrokuju i odredbe o prodaji zaplijenjenih ovršenikovih pokretnina. Naime, prema sadašnjim propisima prodaja tih

pokretnina obavlja se gotovo isključivo u stanovima, odnosno na nekretninama ovršenika, zbog čega se na dražbama kupci gotovo nikad ne pojavljuju (obično se boje neugodnosti ili osjećaju moralnu nelagodu pri pomisli da bi iz ovršenikovog doma oduzeli neku njegovu stvar). Za razliku od toga, prodaja nekretnina u ovršnom postupku vrlo često uspijeva, zato što se dražbe nekretnina održavaju u sudskim prostorijama.

Ove zakonske izmjene trebale bi povećati učinkovitost ovršnog postupka i spriječiti zlorabe procesnih prava, osobito one kojima je svrha odugovlačenje postupka.

Jedan od uzroka predugog trajanja ovršnih postupaka je i preopterećenost sudova. O tome najbolje svjedoče podaci da je u 2002. godini trgovačkim sudovima pristiglo 40.414 ovršnih predmeta a općinskim sudovima 278.866 (ukupno 319.280). U oko 80 posto slučajeva radi se o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave.

Ograničava se pravo na izjavljivanje žalbe i na traženje odgode ovrhe, s tim da se odgoda, kad god to ovrhovoditelj zatraži, uvijek davanjem jamčevine.

Da bi se ubuduće ubrzalo trajanje i povećala učinkovitost ovršnih postupaka, te spriječile zlorabe procesnih prava, noveliranim Zakonom ograničavaju se na najnužniju mjeru pravo na izjavljivanje žalbe i na traženje odgode ovrhe. Osim

toga, kad god to ovrhovoditelj zatraži odgoda se uvjetuje davanjem jamčevine.

Efikasnijem provođenju ovrha trebalo bi pridonijeti i uvođenje komisije prodaje pokretnina zaplijenjenih u ovršnom postupku, te prenošenje svih procesnih radnji za koje je to, u skladu s Ustavom RH dopušteno i po naravi stvari moguće, iz nadležnosti sudova u nadležnost javnih bilježnika.

Dio procesnih radnji u ovršnom postupku prenijet će se od 1. listopada 2004. iz nadležnosti sudova u nadležnost javnih bilježnika.

Spomenimo i to da se ovim izmjenama zakonske odredbe o sudskom i javnobilježničkom osiguranju prijenosom vlasništva na stvari i prava usklađuju s Ustavom RH.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona te podnio više amandmana na tekst Konačnog prijedloga zakona. Predložio je, primjerice, brisanje članaka 3. i 4. kojima je predlagatelj jezično dotjerao članke 7. i 8. postojećeg Zakona (riječ "pismena" zamijenio je riječima "pisanih sastava"). U obrazloženju svog amandmana Odbor tvrdi da nije prihvatljivo ovakvom jezičnom izmjenom u samo jednom zakonu mijenjati uobičajeni izraz, odnosno pravni pojam, pogotovo kad još uvijek nemamo utvrđen rječnik hrvatskog jezika.

Po mišljenju tog radnog tijela u slučaju nastupa zastare tražbine o kojoj je odlučeno ovršnom ispravom svrsishodnije je da ovršenik podnese prigovor a ne žalbu. U skladu s tim uložio je amandmane na članke 21. i 25. Konačnog prijedloga zakona. Spomenimo, nadalje, njegove zahtjeve za nomotehni-

čko dotjerivanje članaka 22, 26, 41, 44, 54, 55, 63, 77. i 90, jezično poboljšanje u članku 63. te amandman pravno-tehničke naravi na članak 94. (regulira sudjelovanje javnih bilježnika u ovrsi). Budući da je sadržaj članka 100. Konačnog prijedloga zakona uređen amandmanom na članak 94, Odbor je predložio brisanje tog članka. Sugerirao je i da se iz zakonskog teksta izostavi članak 103. koji obvezuje Vladu RH da u roku od godine dana nakon stupanja na snagu ovog Zakona podnese Hrvatskom saboru prijedlog zakona kojim bi se propisalo da procesne radnje u postupku ovrhe na pokretninama, nakon donošenja rješenja o ovrsi, obavljaju ovlaštene privatni poduzetnici. Mišljenja je, naime, da nije potrebno ovim Zakonom unaprijed određivati sadržaj budućeg zakona, to više što je navedeni tekst pravno nerazvidan, budući da koristi pojam "privatni poduzetnici".

Amandmanom na članak 105. Konačnog prijedloga zakona Odbor predlaže da se na razvidan način uredi odgoda primjene članka 94, kako bi se otklonile eventualne dvojbe oko toga kada bi javni bilježnici trebali preuzeti izdavanje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojnih isprava i druge radnje u ovršnom postupku. Sugerira, naime, da se spomenuti članak počne primjenjivati od 1. listopada 2004.

Pored navedenih amandmana Odbor je ukazao i na određene manjkavosti pojedinih zakonskih odredaba te sugerirao da ih predlagatelj dodatno obrazloži i otkloni svojim amandmanima.

Spomenimo, najprije, njegovu načelnu zamjerku da predloženim nije dovoljno razvidno uređena ovrha glede fiducijarnih pravnih poslova, budući da oni stvarno postoje, kao i glede ovrha po štednim ulozima.

Članovima Odbora nije jasno ni radi čega je nužno podnositi poseban prijedlog za novi izračun zateznih kamata (primjedba na članak 10. Konačnog prijedloga zakona). Po njihovu mišljenju upitno je i ovim Zakonom utvrditi povratno djelovanje propisa, konkretno Zakona o zateznim kamatama, u odnosu na obveze koje su nastupile prije njegova stupanja na snagu (radi se o ovršnom postupku).

Spomenimo i njihovu sugestiju da se u članku 26, odnosno novom članku 48b. stavku 4. preispita opravdanost uvođenja obveze davanja jamčevine,

jer je očito da se radi o dvostrukom osiguranju tražbine. Predložili su, također, da se razmotri mogućnost da se u članku 34. odnosno izmijenjenom članku 52. postojećeg Zakona, odredba stavka 1. dopuni određenjem povrata u prijašnje stanje.

Založili su se i za izmjene članka 63, odnosno brisanje druge rečenice u stavku 2. te stavka 3. novog članka 143f. Riječ je o odredbama koje propisuju da ovršenik, nakon što sud obustavi ovrhu, preuzme pokretninu koju komisijar nije uspio prodati ni nakon tri mjeseca, s tim da mu sud naloži da komisijaru nadoknadi troškove otpreme. Spomenutim stavkom 3. predviđeno je da se ovršenik može žaliti protiv rješenja o naknadi troškova. U obrazloženju svog prijedloga Odbor napominje da se predloženim rješenjima ovršeniku nameće dodatni trošak, koji bi u pravilu bio veći od vrijednosti pokretnine o kojoj je riječ. Osim toga, mišljenja je da u većini slučajeva ovršenik ionako neće preuzeti pokretninu male vrijednosti ili onu koja više nema uporabnu vrijednost.

Članovi matičnog Odbora za pravosuđe podržali su predložena rješenja, poglavito ona koja su proizašla iz potrebe za usklađivanjem postojećeg Zakona s odredbama Ustava RH, Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima te Zakona o zemljišnim knjigama.

U raspravi su se čule primjedbe o još uvijek prevelikoj zaštićenosti ovršenika ograničenjima prava vjerovnika kod upisivanja tražbina, bez obzira na potrebu usklađivanja ovog Zakona sa Zakonom o zemljišnim knjigama. Izražena je i ideja o uspostavi suvlasništva na predmetu ovrhe, nekretnine između ovrhovoditelja i ovršenika, na temelju načela pravednosti i pod određenim okolnostima.

Spomenimo i sugestiju da bi umjesto predloženog rješenja o obustavi ovrhe u članku 52, odnosno u izmijenjenom stavku 4. članka 97. bilo primjerenije da sud zastane s postupkom, a tražbina se zabilježi u zemljišnim knjigama. Izraženo je i stajalište kako se rješenjem iz članka 87, odnosno stavka 2. članka 277. postojećeg Zakona koji se mijenja, protivniku osiguranja daje "prejak" instrument, ničim ograničen, da određivanjem nerazmjerne cijene po kojoj se stvar može prodati odnosno pravo unovčiti, izigra intenciju i svrhu ove odredbe.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno sugerirao Hrvatskom saboru da usvoji predložene izmjene i dopune Ovršnog zakona.

Mr.sc. **Miljenko Kovač**, zamjenik ministrice pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, upoznao je zastupnike s novinama u Konačnom prijedlogu zakona, u odnosu na rješenja koja su bila predviđena u prvoj fazi zakonodavnog postupka. Spomenuo je, najprije, da su, zahvaljujući korisnim sugestijama stručnjaka Financijske agencije, u zakonski tekst ugrađene nove odredbe koje bi trebale omogućiti najefikasnije provođenje ovrhe na bankovnim računima, a da to bude potpuno u skladu s propisima koji reguliraju novčani promet u zemlji. Na inzistiranje klubova zastupnika LS-a i

Nove zakonske odredbe trebale bi omogućiti efikasnije provođenje ovrhe na bankovnim računima, a da to bude potpuno u skladu s propisima koji reguliraju novčani promet u zemlji.

HSLŠ-a, drugačije je reguliran i institut fiducijarnog osiguranja tražbina. Predlaže se, naime, ne samo ukidanje mogućnosti da vjerovnik postane punopravni vlasnik dužnikove stvari koju je dobio u prethodno vlasništvo, nego i zabrana ugovaranja takve mogućnosti pod prijetnjom ništavosti. To znači da bi vjerovnik zadržao jedino neograničeno pravo da tu stvar prodaje na dražbi koju bi organizirao sam ili putem suda, odnosno neke ovlaštene organizacije ili neposrednom pogodbom, dok god mu se ne namiri tražbina (u skladu s pravilima o namirivanju zalogom osiguranih tražbina izvan-sudskim putem koja predviđa Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima). Po riječima ministra odredbe postojećeg Zakona koje se odnose na tu materiju su protuustavne jer su omogućile brojnim lihtarima da steknu enormno bogatstvo. Naime, za male iznose dugovanja stjecali su vlasničke nekretnine ogromne vrijednosti, uništavajući istodobno gospodarski, socijalno i psihički na tisuće obitelji.

U nastavku je istaknuo da će položaj ovrhovoditelja, kad se radi o ovrsi na bankovnom računu, bitno olakšati i odredbe

koje povezuju mjesnu nadležnost suda uz prebivalište odnosno sjedište ovrhovoditelja koji vodi ovrhu protiv Republike Hrvatske ili ustanova s javnim ovlastima, javnih fondova ili agencija koje djeluju na području cijele države. Ako ovrhovoditelj nema prebivalište odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj, za ovrhu će biti nadležan sud u Zagrebu. To bi rješenje, predloženo po uzoru na novelirani Zakon o parničnom postupku, trebalo pridonijeti rasterećenju Trgovačkog i Općinskog suda u Zagrebu koji su preopterećeni takvim predmetima, kaže Kovač.

Mišljenje je predlagatelja da će obvezatno plaćanje jamčevine, kad god to ovrhovoditelj zatraži, objiesno predlaganje odgode svesti na najmanju mjeru.

U nastavku se osvrnuo i na prijedloge i mišljenja iz rasprave u prvom čitanju ovog propisa koje predlagatelj nije prihvatio. Najprije je opovrgnuo prigovor Kluba zastupnika HSLS-a, da se novim stavkom 3. članka 5. ukida pravo ovršenika na žalbu protiv rješenja o nastavljanju ovrhe na drugom predmetu odnosno sredstvu ovrhe. U prilog tome spomenuo je činjenicu da je stavkom 2. izmijenjenog članka 46. Ovršnog zakona (čl. 21. Konačnog prijedloga) propisano da ovršenik može izjaviti žalbu protiv spomenutog rješenja samo ako se njime odredi ovrha na stvarima ili pravima koja su izuzeta od ovrhe. Nije točno, kaže ni to da bi uvođenje prigovora, kao novog pravnog lijeka protiv rješenja o ovrsi, pridonijelo usporavanju ovršnog postupka. Naprotiv, novom odredbom ovrhovoditelj je bolje zaštićen nego ranije jer ne mora čekati ni na kakvu sudsku odluku, već ima rok od 15 dana za podnošenje tužbe sa zahtjevom da njegova tražbina nije prestala. Ovrhovoditelj uopće ne mora osporiti ovršenikov prigovor. Učinit će to samo ako smatra da za to ima razloga. U tom slučaju, ili ako se ne očituje o prigovoru, sud bi obavijestio ovršenika da može pokrenuti parnicu, a ovrha bi tekla dalje.

Očitujući se o primjedbi klubova zastupnika HSLS-a i IDS-a, da bi uvjetovanje odgode plaćanjem jamčevine, ovršenike slabijeg imovnog stanja dovelo u tešku

situaciju, napomenuo je da praksa pokazuje da dužnici najčešće neopravdano traže odgodu - samo da bi odugovlačili postupak. Mišljenje je predlagatelja da će obvezatno plaćanje jamčevine, kad god to ovrhovoditelj zatraži, objiesno predlaganje odgode svesti na najmanju mjeru. Uostalom, ovršenik se te obveze, kao i svih drugih tegoba ovrhe, u svako doba može vrlo jednostavno osloboditi - ispunjenjem ovrhovoditeljeve tražbine, naglašava Kovač.

Potaknut primjedbom Kluba zastupnika HB-a, da bi odredbe o komisionoj prodaji zaplijenjenih pokretnina trebalo dodatno razraditi da se spriječe zloporabe, napomenuo je da se to ne može spriječiti nikakvim propisima. Uostalom, predviđeno je da će komisionare nadzirati nadležni sudovi te Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave i Ministarstvo financija. Točno je, kaže, da naši ljudi nemaju naviku kupovati u komisionim prodavaonicama jer one kod nas više i ne postoje. Međutim, uvedu li se ponovno, možemo se nadati da će steći tu naviku, to više što se u ovršnim postupcima ne plijeni samo starudija. Doduše, Vlada ne može jamčiti da će to uspjeti, ali činjenica je da od prodaje pokretnina na sudskim dražbama nema nikakve koristi, kaže Kovač. Zakazivanje takvih dražbi ima efekte jedino prema ovršenikima koji nikada nisu imali posla sa sudom pa od straha da im stvari ne bi bile prodane plate dug.

Nisu opravdane sumnje u ustavnost prijedloga prema kojem bi javni bilježnici donosili rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave (dovoljno je da ovršenik podnese prigovor pa da to rješenje prestane postojati).

U vezi s prijedlogom da se dio radnji u ovršnom postupku prenese u nadležnost javnih bilježnika, u saborskoj su raspravi, kaže, izrečeni već poznati prigovori. Među ostalim, navedeno je da samo u tri zemlje u Europskoj uniji javni bilježnici sudjeluju u tom postupku, i to samo kad se radi o prodaji nekretnina. To je točno, priznaje ministar, ali pitanje tko će pro-

voditi ovrhu nakon što sud izda rješenje o tome na temelju ovršne isprave praktične je naravi. U prilog tome spomenuo je da, primjerice, u Švicarskoj ovrhu provode općinski, dakle upravni službenici, pa se tome nitko ne čudi. Osim toga, prema Vladinom prijedlogu javni bilježnici ne bi obavljali nikakve radnje na terenu, osim u postupcima predaje nekretnina u posjed. Sve drugo što bi im se povjerilo, donese li Sabor ovakav zakon, obavljali bi u svojim uredima, a za to im ne treba nikakva dodatna oprema.

Kako reče, predlagatelj smatra da nisu opravdane sumnje u ustavnost prijedloga prema kojem bi oni donosili rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, s obzirom na to da je dovoljno da ovršenik podnese prigovor pa da to rješenje prestane postojati. Nema sumnje, kaže, da bi javni bilježnici, pogotovo oni koji nisu radili ni kao suci ni kao odvjetnici, morali imati dopunsku naobrazbu da bi uspješno obavili posao ovrhe. Međutim, za to će se pobrinuti Ministarstvo pravosuđa organiziranjem tečaja, pa to pitanje ne treba posebno spominjati u zakonu, kaže ministar. Priznao je, također, da Vlada ne zna kako bi se moglo efikasnije organizirati provođenje ovrha na štednim ulozima građana, dok god postoji institut bankarske tajne.

Odgovarajući na pitanje jesu li javni bilježnici u stanju preuzeti ovršne procesne radnje iz nadležnosti sudova i jesu li dali svoj sud o tome, Kovač je napomenuo da se prenošenje nadležnosti najavljuje već više godina, te da su ovlašteni predstavnici Hrvatske javnobilježničke komore od početka sudjelovali u pripremanju ovog zakonskog teksta (mnoge njihove prijedloge predlagatelj je uvažio). Oni tvrde da su postojeći javni bilježnici (250) u stanju preuzeti te poslove, a ako se pokaže da nisu, nema zapreka da se popuni još 50 slobodnih javnobilježničkih mjesta.

RASPRAVA

Zakon u treće čitanje

Govoreći u ime Kluba zastupnika Hrvatskog bloka, **Milan Kovač** je konstatirao da u Konačnom prijedlogu zakona nema bitnih izmjena, budući da su odbijene gotovo sve primjedbe zastupnika izrečene u prvom čitanju. Na taj se

način - kaže - dovodi u pitanje i primjena ovog propisa, kojega je javno kritizirao čak i predsjednik Vrhovnog suda jer ima puno nedostataka. Izrazio je nadu da će Vlada barem pokušati amandmanski korigirati neka rješenja, ali u tom slučaju neće biti dovoljno vremena za kvalitetnu raspravu i analizu tih prijedloga. Takav pristup može biti vrlo opasan, s obzirom na to da se radi o jednom od ključnih zakona za pravosudni sustav u cjelini koji bi trebao pridonijeti efikasnom funkcioniranju pravne države, upozorava zastupnik.

Nameće se pitanje hoće li sve te izmjene riješiti problem neažurnosti sudova ili se radi samo o prebacivanju žarišta problema na bilježništvo?

Podsjetio je na to da su zastupnici HB-a još prilikom njegova prvog čitanja upozoravali da se javni bilježnici moraju prostorno, kadrovski i vremenski organizirati za obavljanje poslova koje bi trebali preuzeti, to više što su po novome u njihovu djelokrugu i ostavinske rasprave. Osim toga, promjena njihova statusa zahtijevat će i noveliranje Zakona o javnom bilježništvu i drugih provedbenih propisa, ali i Zakona o nasljeđivanju. Nameće se pitanje, međutim, hoće li sve te izmjene riješiti problem neažurnosti sudova ili se radi samo o prebacivanju žarišta problema na bilježništvo. Kako reče, izmjene o kojima je riječ se u krugovima pravnika već dugo očekuju, s obzirom na to da postojeći Ovršni zakon dopušta nevjerovatno odugovlačenje ovrhe. Nažalost, predlagatelj je samo djelomično riješio ovaj problem, suživši krug opravdanih razloga za prigovor ovršenika, konstatira zastupnik. Njegovi stranački kolege su mišljenja da moderni Ovršni zakon nužno mora uvesti pravni institut koji će osigurati provedbu pravomoćnog ovršnog rješenja i osporiti prigovor ovršenika.

Međutim, po njihovoj ocjeni neke od predloženih odredbi valja detaljnije razraditi. Primjerice, umjesto da sud obustavi postupak ovrhe ako zaplijenjena nekretnina ne bude prodana ni na drugom ročištu (čl. 52.) trebalo bi ostati pri

sadašnjem rješenju, s tim da se na trećoj dražbi kupoprodajna cijena ograniči na najviše trećinu od procijenjene vrijednosti. Naime, treba voditi računa o tome da će kupac još morati pravnim putem iseliti ovršenika, što je vezano uz mnoge komplikacije, zbog čega je i tržišna vrijednost takve nekretnine manja. Kupoprodajnu cijenu ipak ne bi trebalo snižavati ispod jedne trećine, radi sprječavanja malverzacija ovršenika, ali i radi toga da članak 91. ne bi bio u suprotnosti s člankom 48. st.1. Ustava RH.

Po mišljenju zastupnika Hrvatskog bloka novopredloženi članak 100a. Zakona valjalo bi dopuniti odredbom koja bi omogućavala ovrhovoditelju da odluči o tome hoće li određenom kupcu dozvoliti kupovinu spomenute nekretnine bez polaganja kupovnine i na taj način možda kompenzacijom zatvoriti neku tražbinu koju je po nekoj osnovi imao s kupcem. Ovrhovoditelju treba dati i sva ovlaštenja radi bržeg namirenja njegove tražbine koju ima prema ovršeniku, naglašava Kovač.

Zastupnici HB-a se zalažu i za izmjenu i dodatnu razradu članaka 143e. i 143f. jer su puni nelogičnosti. Primjerice, iz njih ne vidi na čiji će se teret isplaćivati provizija komisionaru (trebala bi biti na teret ovršenika) niti tko će snositi trošak ležarine stvari u komisionim prodavaonicama ne prodaju li se pokretnine u roku od 3 mjeseca. Ne pronade li se odgovarajući način sufinanciranja takvih prodavaonica komisiona prodaja nikada neće u stvarnosti zaživjeti, a to bi uvelike ubrzalo mogućnost prisilne naplate, kaže zastupnik. Napominje, također, da je članak 143e. u izravnoj suprotnosti s izmijenjenim člankom 5, prema kojem ovrhovoditelj ima pravo promijeniti predmet ili sredstvo ovrhe u roku od 2 mjeseca od saznanja da se rješenje o ovrsi ne može provesti. Trebalo bi predvidjeti i što će se dogoditi sa stvarima ako ovrhovoditelj, primjerice, nakon mjesec dana promijeni sredstva ili predmet ovrhe i tko će predujmiti trošak otpreme ako ih ovršenik ne želi preuzeti.

Na kraju je izjavio da se zastupnici Hrvatskog bloka zalažu za to da se ovaj zakonski prijedlog uputi u treće čitanje. Za slučaj da se predlagatelj i većina zastupnika s tim ne slože, sugeriraju da se što prije objavi pročišćeni tekst donešenog Zakona.

Olakšana pozicija ovrhovoditelja

Na početku svog izlaganja, u ime Kluba zastupnika LIBRE, **Vilim Herman** je podsjetio na razloge za donošenje ovog zakona i osnovna pitanja koja se njime uređuju. Spomenuo je, među ostalim, da je predloženim rješenjima olakšana pozicija ovrhovoditelja jer mu je omogućeno da u postupku ovrhe u pogledu namirenja iste tražbine može predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe, ako se rješenje o ovrsi na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti (prema važećem Zakonu u takvim je slučajevima morao ponovno pokrenuti ovršni postupak). Bržem provođenju ovrhe trebala bi pridonijeti i zamjena sudskog vijeća u drugostupanjskom postupku sućem pojedincem.

Predloženim izmjenama nastoji se omogućiti ovršenike da šikaniraju ovrhovoditelja stalnim mijenjanjem predmeta obveze. Naime, oni imaju pravo promijeniti predmet obveze, ali to pravo prestaje čim se ovrhovoditelj makar djelomično namiri u skladu sa svojim prijedlogom. Uvodi se i novi pravni lijek protiv rješenja o ovrsi - prigovor - koji se može podnijeti u roku od 8 dana. Kako se može dogoditi da ovršenik u isto vrijeme podnese i žalbu i prigovor protiv rješenja o ovrsi, propisano je da sud neće postupati povodom prigovora dok ne primi rješenje o žalbi, a tada će to učiniti samo ako je drugostupanjski sud odbio ili odbacio žalbu.

Za zastupnike LIBRE dvojbena je uvođenje komisione prodaje, s obzirom na to da je prodaja zaplijenjenih pokretnina i dosad išla loše (dražbe su se obično održavale na nakretninama ili u stanovima ovršenika). Slažu se, međutim, s prijedlogom za brisanje glave 22. Zakona koja nosi naziv "Ovrhe upisivanjem prava u javnu knjigu". Smatraju, naime, da su odredbe te glave suviše, budući da je Zakonom o zemljišnim knjigama propisano da se unknjižba može dopustiti i na temelju sudske odluke koja se prema propisima o ovrsi smatra ovršnom ispravom. Skeptični su i prema prijedlogu da se u nadležnost javnih bilježnika prenese ne samo izdavanje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojnih isprava, nego i druge radnje u ovršnom postupku koje oni mogu obaviti, a da time ne ugroze prava stranaka. Mišljenja su da bi prije definitivne uspostave ovog instituta trebalo napraviti pilot provjeru.

Nije uspostavljena ravnoteža između prava vjerovnika i obveza dužnika

Herman je spomenuo i njihovu zamjerku da predloženim izmjenama nije uspostavljena ravnoteža između prava vjerovnika i obveza dužnika. To se najbolje očituje kod prodaje nekretnina radi namirenja novčane tražbine. Naime, ubuduće više neće biti moguće da se zaplijenjena nekretnina proda po cijeni nižoj od polovine procijenjene vrijednosti, zbog čega se mnogi vjerovnici neće moći namiriti iz imovine dužnika. Iz odredbi članka 52. proizlazi da će vjerovnik ponovno morati pokrenuti postupak ovrhe koji je obustavljen jer nekretnina nije prodana ni na drugom ročištu, plaćati pristojbu i dr, želi li na taj način realizirati svoja potraživanja. S druge strane, ovršenik u tom periodu može u potpunosti raspolažati s tom nekretninom, a može je i prodati, kaže zastupnik. Stoga bi bilo bolje rješenje da se nakon zabilježbe ovrhe u zemljišnoj knjizi zaključkom suda odmah odredi usmena javna dražba, i pozovu zainteresirani da joj pristupe. Što se, pak, tiče ovrhe nad pokretninama, trebalo bi izbjegavati situacije da se zaplijenjene pokretne ostavljaju u posjedu dužnika, te da mu se oduzimaju tek na poseban zahtjev vjerovnika. To bi, naime, onemogućilo prodaju jer je kupcima neugodno kupovati tuđe stvari u tuđem stanu. Po mišljenju zastupnika LIBRE valjalo bi ustrojiti specijalizirane službe pri općinskim sudovima koje bi plijenile pokretne i predavale ih na odgovarajuća mjesta za prodaju.

Predloženim izmjenama nije uspostavljena ravnoteža između prava vjerovnika i obveza dužnika.

U zaključnom dijelu izlaganja njihov glasnogovornik se ponovno osvrnuo na novu ulogu i ovlasti javnih bilježnika pitanjem - hoće li oni u provođenju postupka ovrhe biti efikasniji od iskusnih i bolje educiranih sudaca? Treba imati na umu, kaže, da se radi o privatnim osobama koje preuzimaju "monopol države" na poduzimanje prisilnih mjera u konkretnim postupcima i slučajevima. Ako se

ipak ide na primjenu ovog instituta trebalo bi odrediti ovlaštene javne bilježnike na područjima pojedinih sudova. U svakom slučaju, bilo bi bolje da nadležnost javnih bilježnika i sudbene vlasti ostanu razdvojene, budući da nema dovoljno pouzdanih pokazatelja da bi predloženi mješoviti sustav polučio kvalitetne rezultate, a nisu poznati ni komparativni primjeri.

Herman je na kraju rekao da će njegovi stranački kolege podržati ovaj Zakon, i amandmanske zahtjeve Odbora za zakonodavstvo, u nadi da će predlagatelj vlastitim amandmanima doraditi pojedina rješenja u skladu s njihovim sugestijama.

Cilj - što brže ostvarenje prava ovrhovoditelja

Po riječima **Ljubice Lalić** Klub zastupnika HSS-a podržava predložene izmjene i dopune Ovršnog zakona, jer su usmjerene na ubrzanje i povećanje efikasnosti ovršnog postupka radi što bržeg ostvarenja prava ovrhovoditelja. Neučinkovit ovršni postupak jedan je od razloga gubljenja povjerenja u pravnu državu, a bez pravne sigurnosti nema ni poduzetničkih inicijativa, novog zapošljavanja i rasta standarda, naglašava zastupnica. U proteklih 7 godina, koliko dugo se primjenjuje postojeći Ovršni zakon profitirali su, kaže, samo oni koji su spoznali manjkavosti tog propisa, a status dužnika nije im bio sramotan. Naime, pravomoćne ovršne presude nerijetko su ostajale tek moralna satisfakcija vjerovniku i potvrda da prema dužniku ima sudom utvrđena prava koja u praksi ne može realizirati. Razlog - zakonodavac je, ponesen lažnim osjećajem humanosti, dužnika zaštitio do apsurd.

Kako reče, zastupnici HSS-a stoje na stajalištu da se o pravima dužnika raspravlja i odlučuje u parničnom postupku, dok je ovrši jedina svrha što brže ostvarenje ovrhovoditeljevih prava utvrđenih ovršnom ispravom.

U nastavku se kritički osvrnula na članak 10. zakonskog prijedloga koji govori o tome da će sud, na prijedlog bilo koje stranke, rješenjem odrediti naplatu zatezne kamate po izmijenjenoj stopi, ako se ona promijenila od donošenja odluke, sklapanja nagodbe ili sastavljanja javnobilježničke isprave. Po riječima zastupnice bilo bi puno jednostavnije

da se u prijedlozima ovršnih rješenja ne navodi stopa zatezne kamate, već samo iznos glavnog duga, uz naznaku da će se zatezna kamata obračunati prema odluci HNB-a.

Bolje regulirati ovrhu sa štednih uloga i tekućih računa

Po ocjeni zastupnika HSS-a uvođenje obveze polaganja jamčevine svakako će pridonijeti sprječavanju zlorabica mogućnosti odgode ovrhe. Smatraju da su prigovori koji ukazuju na mogućnost dovođenja dužnika u tešku situaciju u cijelosti neosnovani, te da društvo mora štiti ostvarenje osnovanih i pravno utemeljenih potraživanja. U Klubu zastupnika HSS-a podržavaju i prijenos nadležnosti na javne bilježnike glede ovrhe na temelju vjerodostojne isprave. Mišljenja su, također, da će uvođenje komisije prodaje zaplijenjenih pokretnina pridonijeti efikasnijem namirenju tražbina vjerovnika. Podsjećaju, međutim, na činjenicu da je pretpostavka uspješnoj prodaji i savjesnost sudskih izvršitelja koji provode pljenidbu, što znači da bi i oni morali biti pod kontrolom.

S obzirom na to da je u praksi već postalo uobičajeno da poslodavac ovršenika ne postupa prema rješenju o ovrši, pozdravljaju zakonsku odredbu koja predviđa da u tom slučaju ovrhovoditelj može protiv njega pokrenuti ovrhu, radi naplaćivanja svih obroka koje je propustio obaviti i isplatiti.

Njihova glasnogovornica je podsjetila i na to da su se u raspravi u prvom čitanju ovog propisa zalagali za iznalaženje rješenja za pljenidbu i namirenje ovrhovoditelja sa štednih uloga i tekućih računa ovršenika fizičke osobe. Ma koliko nas uvjeravali da je pljenidba štednih uloga dobro regulirana ona je u praksi vrlo rijetka, jer banke ne reaguju na rješenja sudova donesena temeljem članka 153. Ovršnog zakona, zaključila je.

Voditi računa i o socijalnim posljedicama

Dr. sc. **Đuro Njavro (HIP)** je rekao da Klub zastupnika HIP-a podržava moderan i beskompromisan Ovršni zakon, ali da treba imati u vidu da on ima i ekonomske, socijalne i političke posljedice. S tim

u svezi spomenuo je da se od 90-ih, kada je najveći dio vjerovnika u Hrvatskoj bio u sektoru poduzeća i gospodarstva, dogodila radikalna promjena. Danas banke veća kreditna sredstva plasiraju građanima nego poduzećima. (zaduženost stanovništva je već premašila četvrtinu bruto društvenog proizvoda). Dode li do značajnije devalvacije kune ili poremećaja na svjetskim tržištima kapitala, mnoge obitelji neće biti u stanju vraćati uvećane rate kredita (većina kredita ugovorena je uz valutnu klauzulu i promjenjivu kamatu). Jesmo li spremni pristati na to da brojni mali seoski posjedi odu u vlasništvo banaka, ne budu li seljaci u sušnim godinama mogli otplaćivati kredite koje su podigli za kupnju traktora, radi pripreme za sjetvu, i dr. pita zastupnik. Krajnje je vrijeme - kaže - da se na to jasno upozori i da se traži rješenje koje će zaštititi interese financijskog sektora, ali i obiteljskog posjeda u Hrvatskoj. Kako reče, nije zabrinut za ovrhu nad poduzećima (za hrvatsku ekonomiju je svejedno hoće li neko poduzeće promijeniti vlasnika), ali ga brine da naš seljak, koji ima svega par hektara zemlje, ne izgubi tu zemlju zbog nekoliko sušnih godina (isto vrijedi i za građanina koji je kupio stan na kredit, a stjecajem okolnosti ostane bez posla. U svakom slučaju, kod donošenja ovakvog zakona trebalo bi se pozabaviti pitanjem kako zaštititi osnovnu egzistenciju običnog malog čovjeka, jer Hrvatska ipak jest i bit će socijalna država, naglašava Njavro. Prenio je i stajalište svojih stranačkih kolega da bi zakonom trebalo regulirati pitanje obiteljskog stečaja.

Hoće li javni bilježnici u provedenju postupka ovrhe biti efikasniji od iskusnih, bolje educiranih sudaca?

Nije točno da će zbog ovog zakona niz malih obiteljskih gospodarstava propasti, negodovala je **Ljubica Lalić**. Uostalom, u dosadašnjoj praksi se potvrdilo da se ovrha najrjeđe provodila na imovini seljaka. Naime, oni su se najmanje zaduživali i to samo u razumnim granicama. A filozofija koju smo ovdje slušali i postojeći zakon pridonose financijskoj nedisciplini i pogoduju samo onima koji znaju

iskoristiti nedostatke zakonske regulative, zaključila je.

Građanima je u interesu pravna sigurnost

Ne treba plašiti hrvatske građane dramtiziranjem učinaka ovog Zakona, primijetio je **Josip Leko (SDP)**. Naime, njima je u interesu pravna sigurnost u pravnom prometu i brza naplata tražbina. Nema sumnje da bi u okolnostima o kojima je govorio kolega Njavro bilo problema s plaćanjem obveza, ali to još uvijek ne znači da se one ne moraju platiti, kaže zastupnik.

Podupire, inače, donošenje ovog zakona jer se njime doista povećava pravna sigurnost, ali upozorava na neke nekonzistentnosti u zakonskom tekstu. Naime, prema predloženom, ista tražbina se osigurava dva puta (jamčevina se mora dati i kad se traži odgoda ovrhe, bez obzira na to je li razlog za odgodu valjan). Država se dramatično postavlja u zaštitu fiducijarnog osiguranja tražbine, pa tražitelju osiguranja ostaje samo golo pravo vlasništva. Zakon uopće ne razrađuje može li tražitelj osiguranja prodati fiducijarnu nekretninu i za iznos samo da bi namirio svoju tražbinu. Taj institut bi prije glasanja o ovom zakonu valjalo još jednom preispitati, iako se predlagatelj poziva na to da je ovaj Zakon trebalo uskladiti sa Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima po principu *lex priori*. Po riječima zastupnika praksa je pokazala da je izigravanje zakona manje opasno nego sam institut fiducijarnog osiguranja tražbine (ne bi ga trebalo ostaviti u Ovršnom zakonu u ovakvom obliku).

Bolje su zaštićeni dužnici nego vjerovnici

Ivan Šuker (HDZ) podsjetio je na činjenicu da je unatoč donesenom Zakonu o nenaplaćenim a dospelim potraživanjima, koji je na snazi već godinu i pol dana, više od 20 milijardi kuna iz Državnog proračuna "otišlo u vjetar". Naime, prema neslužbenim podacima Ministarstva financija proizlazi da je, nakon godinu i pol dana mukotrpnog rada Porezne uprave, od ukupno 25 milijardi potraživanja (u taj su iznos uključene i zatezne kamate) država uspjela naplatiti svega

nešto više od milijardu, a s poduzetnicima se nagodila za 2,5 milijarde. Ovaj primjer najbolje pokazuje koliko je Ovršni zakon važan u zemlji gdje su bolje zaštićeni dužnici, nego vjerovnici, kaže zastupnik. Odakle nekome pravo da ostane državi dužan 25 milijardi kuna poreza, dok se istodobno zbog nekoliko kuna razlike u kasi, ili zbog jednog neizdanog računa, zatvaraju ugostiteljski objekti i trgovine i to usred turističke sezone, negodovao je.

Ponovio je da u ime Kluba zastupnika HDZ-a podupire ovaj zakon, ali postavlja se pitanje koliko je provediv. Kako reče, ne treba gledati samo kako da se naplate potraživanja od građana, jer na njih otpada manji dio dugovanja. Uostalom, njih je najlakše "zgrabiti za gušu", no osnovni je problem kod naplate potraživanja od trgovačkih društava. Možemo donijeti tisuću ovršnih zakona, ali ništa nećemo napraviti ne postrožimo li uvjete za otvaranje firme, kaže zastupnik. Konkretno, treba onemogućiti da netko tko za sobom ostavlja dugove može otvoriti novu firmu (mnogi poduzetnici koji nisu platili porez državi a dužni su i drugim poduzetnicima imaju po dvije - tri firme).

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

U nastavku sjednice prešlo se na izjašnjavanje o podnesenim amandmanima. Predsjednik Tomčić je obavijestio zastupnike da je Vlada naknadno dostavila svoje amandmane (6) kojima je dodatno dotjerala vlastiti tekst. Budući da je to učinjeno nakon Poslovníkom utvrđenog roka, najprije se glasovalo o tome hoće li se o tim amandmanima raspravljati. Nakon što se većina zastupnika izjasnila potvrdno, mr.sc. **Miljenko Kovač** je obrazložio o čemu se radi. Napomenuo je da se prvi amandman odnosi na ovrhu na računu u banci. Naime, prema novoj formulaciji članka 65. nije potrebno da sud obavještava banku o pravomoćnosti rješenja o ovrsci, budući da je opće pravilo da se ovrha provodi prije pravomoćnosti tog akta. Sud je dužan bez odgađanja obavijestiti banku samo ako je donio rješenje o odgodi ovrhe.

Novim stavkom 5. ovog članka otklanjaju se nedoumice o redosljedu namirivanja tražbina s ovršenikovih računa. Osim toga, jasno se određuje na čemu,

zapravo, ovrhovoditelj stječe založno pravo - na ovršenikovoj tražbini da mu banka plati sredstva s njegovog računa (iste izmjene unesene su i u članak 71. (novi stavci 1. i 2. u članku 208. postojećeg Zakona). Vlada je predložila i da se iz članka 69, odnosno stavka 1. članka 206. postojećeg Zakona, izostave riječi: "ako zakonom nije drukčije određeno", koje su često izazivale nedoumice u praksi. To više što ne postoji nikakav zakon koji bi određivao drugačiji redosljed naloga za plaćanje koji stižu na dužnikov, odnosno ovršenikov račun.

Svrha je amandmanskih korekcija članka 84. Konačnog prijedloga zakona, odnosno članka 274. postojećeg Zakona, potpunije i jasnije reguliranje složenog pravnog instituta fiducijarnog vlasništva, da bi se na najmanju mjeru sveli nespornosti i spriječile zlorabe. Iz istih razloga izmjenom stavka 1. u članku 86. Vlada precizira da će predlagateljovo pravo prethodnog vlasništva prestati ne samo kad protivnik osiguranja plati dug, nego i u svakom drugom slučaju, kad iz bilo kojih drugih razloga prestane osigurana tražbina.

Predložila je i dodavanje novog članka 102a. kojim bi se omogućilo da nakon stupanja na snagu noveliranog Ovršnog zakona svaka zainteresirana stranka može tražiti usklađivanje uknjižbe fiducijarnog vlasništva s novim propisima. Naime, svi upisi o prijenosu prava vlasništva nekretnina na temelju sporazuma iz članaka 274. i 279. Ovršnog zakona koji su provedeni nakon 1. siječnja 1997, kad su stupili na snagu Zakon o vlasniš-

tvu i drugim stvarnim pravima i Zakon o zemljišnim knjigama, su protuzakoniti. Zato strankama treba omogućiti da traže brisanje takvih upisa i provedbu upisa koji će biti u skladu s odredbama tih dvaju zakona.

Usljedilo je glasovanje o svakome od ovih amandmana ponaosob. Ishod - zastupnici su većinom glasova podržali cijeli paket Vladinih amandmana. Nakon toga je uslijedilo izjašnjavanje o amandmanima Odbora za zakonodavstvo.

Objasnilo je zbog čega je Vlada odbila njihov amandman na članke 3. i 4. mr. **Kovač** je napomenuo da je sporni izraz "pismeno" zaostao još samo u Zakonu o parničnom postupku te u Stečajnom zakonu, što je posljedica previda. Ta se pogreška, međutim, prvom prilikom mora ispraviti.

U nastavku je opovrgnuo tvrdnju Odbora da još uvijek nemamo utvrđen rječnik hrvatskog jezika. Spomenuo je da je "Novi Liber" u Zagrebu 2002. izdao Hrvatski enciklopedijski rječnik koji su napisali poznati stručnjaci za hrvatski jezik (prof.dr. Vladimir Anić i prof.dr. Ivo Pranjković). Riječ je, kaže, o opisanom a ne preskriptivnom rječniku u kojem nema spomenute riječi. Predsjednik Odbora za zakonodavstvo Josip Leko napomenuo je da je termin "pismeno" u tradiciji hrvatskog pravnog izraza, a znači "pismo". Nakon toga je uslijedilo glasovanje, ali taj amandman nije dobio podršku većine zastupnika.

Drugi amandman Odbora (na članak 21.) Vlada je uvažila, kao i onaj na član-

ke 25, 26, 41, 44, 54, 55, 63, 77, i 103. Nije, međutim, prihvatila njegov prijedlog za izmjenu uvodne rečenice u članku 22, jer ne smatra da je predložena formulacija u nomotehničkom smislu bolja od izvorne. Budući da je Odbor ostao pri svom prijedlogu o njemu se glasovalo, ali nije prošao. Istu sudbinu su doživjeli i njegovi amandmani na članke 90, 94. i 100. (predsjednik Odbora je povukao te amandmane).

Inzistirao je, međutim, na tome da se o njihovu amandmanskom zahtjevu za dopunu članka 103. glasuje, unatoč obrazloženju predstavnika predlagatelja da u nedostatku pravnog izraza koji bi obuhvaćao trgovačka društva, trgovce pojedince i obrtnike nije zabranjeno upotrijebiti riječi standardnog jezika - privatni poduzetnik. Kako reče, nalažući Vladi da predloži zakon kojim bi se propisalo da radnje u ovrsi na pokretninama pljenidbu i prodaju pokretnina u ovrsi obavljaju ovlaštene privatni poduzetnici, Hrvatski sabor ne preuzima obvezu da takav zakon i donese.

Zastupnici su se kod glasovanja priklonili mišljenju Vlade i nisu poduprli ovaj amandman.

Zaključivši raspravu, predsjednik Tomčić je dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. Ishod - **većinom glasova nazočnih zastupnika (71 glas "za", 1 "protiv" i 6 "suzdržanih") donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona u predloženom tekstu, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

M.Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOHODAK

Parlament je bez rasprave izglasao ovaj zakonski prijedlog u tekstu predlagatelja (Vlade RH) te s uvažanim amandmanom Odbora za financije i državni proračun.

Zakonskom izmjenom je predviđeno da je porezna olakšica svim djelatnicima u gospodarstvu (dakle, obrtnicima i onima koji se bave samostalnom djelatnošću) sve ono što može biti poreznom olakšicom poduzeću.

Namjera je usvojenog zakona - **poticati djelatnost istraživanja i razvoja na način da se poreznim obveznicima koji obavljaju djelatnost istraživanja**

i razvoja dodatno umanjuje porezna osnovica za izdatke nastale za istraživanje i razvoj, a i izdatke njihovog školovanja i stručnog usavršavanja te školovanja i usavršavanja njihovih zaposlenika, čime se ti izdaci priznaju dva puta (temeljno umanjuju dohodak, a potom i poreznu osnovicu).

Odbor za financije i državni proračun podnio je amandman na članak 2. Konačnog prijedloga. Njime je predloženo brisanje riječi "jednokratne" kako bi se izbjegle nedoumice u pogledu značenja jednakosti - znači li to da se potreban iznos isplaćuje odjednom (a ne u ratama)

ili se njome ukazuje da se dokupljena mirovina ne ostvaruje temeljem uplata kroz duže vremensko razdoblje (osiguravanja), a u cilju kasnijeg korištenja. Nije, međutim, riječ o ovom drugom već o izravnoj uplati isplati telju dokupljene mirovine u trenutku umirovljenja zaposlenika. Ugovarateljima bi trebalo prepuštiti odluku hoće li se potreban iznos izravno uplatiti u cijelosti ili obrocima, pri čemu ne bi trebalo porezno drugačije terirati eventualnu obročnu uplatu koja počinje u istom trenutku kada i isplata mirovine. Svaki raniji odlazak u mirovinu umanjuje na određeni način iznos

mirovine, pri čemu je predmet doku-pa mirovine upravo to umanjeње, a ne dokup radi ispunjavanja uvjeta za mirovinu - kako bi se moglo shvatiti iz članka 2, stoji u Izvješću Odbora.

U raspravi je još: iznijeto mišljenje da se značaj proračunskih prihoda s osnova poreza na dohodak smanjuje (oko 300 do 400 milijuna kuna) te ne bi trebalo dalje komplicirati porezni sustav i davati toliki značaj tom obliku poreza; predloženo da se obveznicima poreza na dohodak koji imaju prebivalište i borave na područjima posebne državne skrbi odnosno na brdsko-planinskim područjima na kojima su, prema posebnim zakonima, propisane olakšice priznaju dodatne olakšice za novoosnovane obrtničke radnje i za zapošljavanje svakog novog naučnika. O navedenom prijedlogu Odbor se nije izjašnjavao već je ostavljena mogućnost

da eventualno netko od članova podnese amandman povodom prijedloga iniciranog od predstavnika Hrvatske obrtničke komore.

Odbor je jednoglasno podržao prijedlog Komore o potrebi preciznije formulacije članka 2, kojom bi se utvrdilo koji se primici ne smatraju dohotkom.

U nastavku evo još razloga zbog kojih Vlada nije prihvatila pojedine prijedloge iz prvog čitanja. Dodatne olakšice bi, objasnila je, trebalo izravno davati kao potpore znanstvenim projektima, a ne samo dodatno komplicirati porezni sustav - dodatnim poreznim olakšicama se smanjuje priljev u državni te, posebno, u proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nije prihvaćeno niti uvođenje instituta poduzetničke plaće za obveznike koji su obveznici poreza na dohodak, oslobađanje od pla-

ćanja poreza na dohodak novoosnovanih obrtničkih radnji u prve tri godine poslovanja, i to za 100, 50 i 75 posto od utvrđene obveze, umanjeње porezne osnovice svakom poreznom obrtniku za po 5 posto za svakog naučnika kojeg primi na naukovanje i praktični rad te smanjenje gornje porezne stope za obrtnike na najviše 25 posto, s ciljem izjednačavanja s obveznicima koji plaćaju porez na dobit.

Sa sadržajem izmjena uvodno je zastupnike upoznao ministar financija, prof. dr.sc. **Mato Crkvenac**, dok je sa stavom Odbora zastupnike upoznao njegov predsjednik **Tonči Žuvela**.

Nakon što je Damir Kuštrak, zamjenik ministra financija, prihvatio u ime Vlade amandman Odbora za financije i državni proračun, Zakon je izglasan sa 67 glasova "za" i 27 "suzdržano".

J.R.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OSNIVANJU SVEUČILIŠTA U DUBROVNIKU

Ocijenivši da za to postoje povijesne, kulturne, društvene i zemljopisne pretpostavke, Hrvatski sabor je osnovao Sveučilište u Dubrovniku, koje ni ustrojem ni sadržajem neće biti, kako je naglašeno, kopija postojećih i na kojem će se studij odvijati sukladno potrebama tržišta te će biti profilirano za posve određena znanstvena područja.

O PRIJEDLOGU

Evo najkraće o Prijedlogu kroz uvodno izlaganje zamjenika ministra znanosti i tehnologije, **Zdenka Franića**, koji je objasnio da novoosnovano sveučilište ni ustrojem ni sadržajem neće biti kopija postojećih. Ono će biti malo, fleksibilno sveučilište, na kojem će se studij odvijati sukladno potrebama tržišta i biti profilirano za posve određena znanstvena područja.

Osnovna karakteristika Sveučilišta u Dubrovniku bit će - sustavno praćenje potreba kadrova na tržištu rada te, sukladno tome, postupno proširenje područja iz kojih će se izvoditi nastava - od tehničkih, biotehnoloških, biotehničkih i društvenih područja u početku rada do huma-

nističkih u budućnosti. Naglasak je na širenju gravitacijskog područja djelovanja Sveučilišta, čime bi se osiguralo studiranje ne samo studentima iz Dubrovnika već iz cijele Hrvatske pa i inozemstva. Osnivanje ovog sveučilišta, podsjetio je Franić, dodatna je nadgradnja postojećih međunarodnih aktivnosti u Dubrovniku koje se dana vrlo uspješno odvijaju u organizaciji Interuniverzitetskog centra i Međunarodnog središta hrvatskih sveučilišta.

Najveći dio budućeg Sveučilišta u Dubrovniku sadržajno će činiti preustrojene ustanove koje se već financiraju iz Državnog proračuna - Veleučilište u Dubrovniku i Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu, danas u sastavu Sveučilišta u Splitu. U dubrovačko će sveučilište ući i Znanstvena knjižnica Grada Dubrovnika i Studentski centar u Dubrovniku.

Bez primjedbi zakonski prijedlog su podržali **Odbor za zakonodavstvo i Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu**.

Nakon uvodnog izlaganja zamjenika ministra znanosti i tehnologije, **Zdenka Franića**, stav Odbora za obrazovanje, znanosti i kulturu objasnio je prof. dr. sc. **Hrvoje Kraljević**.

Zakonski prijedlog su podržali klubovi zastupnika: **LIBRE** (prof. dr. sc. **Hrvoje Kraljević** je ukazao na vrlo dugu tradiciju Dubrovnika u visokom školstvu; izjavio kako se očekuje postupno uključivanje niza znanstvenoistraživačkih ustanova); **SDP-a** (akademik **Ivo Šlaus** je u prilog predloženom naglasio kako nije dobro da Hrvatska čitav znanstveni potencijal ima skoncentriran u jednom gradu te ustvrdio kako Hrvatska ima dovoljan kadrovski potencijal); **HSLA-a** (**Dražen Budiša** je naglasio da su Dubrovčani dali golem doprinos razvitku ne samo hrvatske nego i europske kulture, ustvrdio kako u Dubrovniku s posebnim političkim statusom u uvjetima slobode pokazano što hrvatski narodni geni mogu učiniti kad se stvore materijalne i političke pretpostavke, rekao kako je posebno važno da se hrvatski znanstveni život disperzira jer nema ništa lošije za jednu malu naciju od toga da bude skoncentriran u jednom središtu).

Podršku predloženome dao je zatim zastupnik **Romano Meštrović** (SDP), među ostalim: rekavši da Dubrovnik to zaslužuje zbog sadašnjosti, ali i prošlosti; upitavši zašto se prešućuje hrvatska

bogata povijest - to da je u Zadru, gdje je sveučilište - tvrde znanstvenici - postojalo od 1396, bila osnovana visoka centralna škola istovremeno kad i u Ljubljani; izrazio želju da se što prije stvore uvjeti i za sveučilište u Požegi, Varaždinu, Puli.

U novom javljanju, zamjenik ministra znanosti i tehnologije **Zdenko Franić** je još ukazao na tradiciju dubrovačke diplomacije, koja je rabila znanstvene metode u svom djelovanju - sustavno prikupljala podatke važne za trgovinu i gospodarstvo.

Zastupnici su Zakon o osnivanju Sveučilišta u Dubrovniku izglasali jednoglasno s 95 glasova, u tekstu predlagatelja, Vlade RH.

J.R.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O FONDU HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA

Kriterije će utvrditi Vlada

Ovaj zakon izglasan je u tekstu predlagatelja - mr.sc. Pavla Kalinića (SDP) i Stjepana Živkovića (HSS) - korigiranom prihvaćenim amandmanima. Svrha je osnivanja Fonda - omogućiti hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji da uživaju sveukupna prava koja su sadržana u pravu na dionice te da se na nestabilnom tržištu vrijednosnih papira očuvaju vrijednosti dodijeljenih dionica, kojima bi tržišna vrijednost pala zbog pritiska veće količine dionica na tržištu.

Podsjetimo da je zakonski prijedlog u prvoj fazi prihvaćen suprotno mišljenju Vlade RH, koja o Konačnom prijedlogu nije dostavila svoje mišljenje.

O PRIJEDLOGU

Evo što je o Konačnom prijedlogu uvodno rekao jedan od predlagatelja, mr.sc. Pavle Kalinić. Nakon napomene o dionicama na jednom mjestu, s kojima se upravlja stručno i profesionalno radi maksimiziranja vrijednosti uz primjetno uvažavanje mogućih rizika upravljanja naglasio je kako nije cilj - osnivanje kvazidržavnog fonda koji će se financirati po nepostojećim kriterijima već po utvrđenim zakonima. Zakon o privatizaciji Hrvatskih telekomunikacija iz 1999. i 2001. propisuje, podsjetio je, da će se privatizacija HT-a provesti (i) prijenosom bez naplate 7 posto dionica hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji, te da će se s tim u svezi osnovati poseban fond. Slično predviđaju Zakon o privatizaciji INE - Industrije nafte d.d. (2002) i Zakon o privatizaciji Hrvatske elektroprivrede (2002).

Nakon provedene privatizacije navedenih pravnih osoba u vlasništvu RH po posebnim zakonima, temeljem članka 13. Zakona o privatizaciji prenijet će se i preostali dio predviđenih dionica na ovaj fond - od privatizacije Hrvatske radiotelekomunikacije, Hrvatskih cesta, hrvatskih šuma i drugih dionica javnih poduzeća.

Cilj Fonda je neupitan jer omogućuje hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji da, sukladno zakonima, dobiju udio u vlasništvu nad dijelom imovine javnih poduzeća te da tako poboljšaju svoj materijalni položaj - po strogo individualiziranim kriterijima, lišenim diskrecijske i paušalne ocjene.

Cilj Fonda je, dakle, neupitan jer omogućuje hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji da, sukladno zakonima, dobiju udio u vlasništvu nad dijelom imovine javnih poduzeća te tako poboljšaju svoj materijalni položaj - po strogo individualiziranim kriterijima, lišenim diskrecijske i paušalne ocjene.

Koncept fondovskog upravljanja imovinom, sukladno Zakonu o investicijskim fondovima, koncept je sigurnosti i transparentnosti, naglasio je predstavnik predlagatelja, dometnuvši kako braniteljska

populacija nije zaslužila zakulisne igre, spletke i prevare.

On je zatim: rekao kako se kod definiranja modela funkcioniranja braniteljskog fonda vodilo računa o nizu činjenica, među ostalim o nedovoljnoj razvijenosti domaćeg tržišta kapitala, slaboj ponudi vrijednosnih papira te još goroj potražnji; upozorio da će se Fond puniti dionicama u sljedećih nekoliko godina i da je gotovo svaka od predviđenih dionica još nelikvidna.

U prvoj fazi predviđeno je formiranje investicijskog fonda otvorenog tipa - do trenutka kada se steknu uvjeti da postane fond zatvorenog tipa.

Hrvatski braniteljski fond će trgovati vrijednosnim papirima u njegovu fondu, a spoznaja da branitelj posjeduje vlasnički udio znači sigurnost da će se takav udjel s vremenom, uz stručno gospodarenje, pretvoriti u opipljiv likvidan kapital. Tada bi njegove dionice mogle biti uvrštene u najviše kotacije domaćih te, s vremenom, stranih burzi.

Predviđena je, ukoliko to bude isplativije za strane dioničare, i mogućnost likvidiranja Fonda, odnosno podjele imovine dioničarima (braniteljima), što će dakako ovisiti o stupnju likvidnosti Fonda i o situaciji na tržištu kapitala.

Društvo za upravljanje investicijskim fondovima izabralo bi se u startu javni natječajem, što bi bio jamac stručnosti i profesionalnosti u gospodarenju imovinom. Jedan od uvjeta prilikom odabira društva bit će - da je u pretežitom vlasništvu domaćih gospodarskih subjekata. Razlog - nije riječ o klasičnom investicijskom fondu, nastalom likvidnim kapi-

talom, za što su potrebna znanja kakvih u ovom trenutku nema među domaćim subjektima.

RADNA TIJELA / AMANDMANI

U Odboru za ratne veterane najprije je upozoreno da predloženi akt ne udovoljava Poslovniku - nema objašnjenja odredbi Konačnog zakona, ne ukazuje se na razlike između njih i onih iz Prijedloga zakona, ne navodi se otkud razlike i kako su nastale, a nema niti objašnjenja što i zašto nije prihvaćeno.

Predstavnik predlagatelja izvijestio je članove Odbora da su formalni nedostaci uklonjeni - dopunskim materijalom, priloženim Konačnom prijedlogu.

Ministarstvu hrvatskih branitelja dati barem naputak u svezi s izradom pravilnika o načinu podjele dionica.

Raspravi prisutni predstavnici Koordinacije udruga proizašlih iz Domovinskog rata ocijenili su da je Konačni prijedlog korak nazad u odnosu na Prijedlog zakona, prije svega zbog uvođenja Uprave Fonda kao organa koji će Fondom upravljati umjesto da to čini Društvo za upravljanje Fondom. Isto tako, smatraju da bi u Upravnom odboru Fonda većinu trebali imati hrvatski branitelji, a ne predstavnici državne vlasti.

Članovi Odbora poduprlji su intenciju predlagatelja za čim žurnijim ostvarivanjem prava na dionice po osnovi statusa hrvatskog branitelja, ali su izrazili nezadovoljstvo time što nisu uvažili primjedbu Odbora o potrebi promjene strukture i broja članova Upravnog odbora u korist hrvatskih branitelja. Izraženo je mišljenje da se s donošenjem zakona odugovlači, a i sumnja u provođenje rasprave te donošenje zakona na ovoj sjednici, uz zahtjev da se rasprava svakako obavi u vrijeme redovitog zasjedanja Parlamenta.

Odbor je podnio četrnaest amandmana. Njima je, ponajprije, predloženo: da se Uprava fonda zamijeni Društvom za upravljanje Fondom (time se omogućuje lakši nadzor, učinkovitije i profitabilnije

poslovanje te udovoljava Zakonu o investicijskim fondovima). U krug članova Fonda uvode se i članovi obitelji zatočenog i nestalog hrvatskog branitelja (u skladu s člankom 48. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji) te članovi obitelji umrloga hrvatskog branitelja.

U braniteljski fond i vrijednost imovine - objekata u vlasništvu RH koji nisu u funkciji, primjerice u Ministarstvu obrane.

Amandmanima je još predložena izmjena strukture te povećanje broja članova Upravnog odbora Fonda radi osiguravanja većine za hrvatske branitelje te se na neutralan način određuju članovi Fonda iz tijela državne vlasti RH, a i propisuje rok (90 dana) za provedbu natječaja, izbor Društva za upravljanje Fondom te donošenje Statuta.

Odbor za obitelj, mladež i šport bez primjedbi je podržao zakonski prijedlog.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

Amandmane su podnijela i četiri zastupnika. Predlagatelj, mr.sc. **Pavle Kalinić (SDP)** i **Stjepan Živković (HSS)** predložili su: da se trećina ostvarene dobiti odnosno dividende namijeni poboljšanju materijalnog položaja prvenstveno socijalno ugroženih hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te da se broj članova Upravnog odbora fonda smanji sa 9 na 7 i, ujedno, osigura većina (četiri) predstavnika hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Barem prijelaznim odredbama trebalo je odrediti kada, tko i gdje će donijeti kriterije o tome tko može postati dioničar i u kojem iznosu.

Juraj Njavro (HDZ), dr. med. podnio je također dva amandmana. Prvim je predložio da pravo na dionice ostvaruju i obitelji umrlih hrvatskih branitelja te da

Upravni odbor ima jedanaest (a ne 9) članova i da je među njima šest (a ne četiri) predstavnika udruga proizašlih iz Domovinskog rata. Na taj bi način, stoji u obrazloženju, udruge imale odlučujuću ulogu jer su u Fondu njihove dionice, a ne samo radi popunjavanja broja članova Upravnog odbora.

Uz ocjenu da je rok od 90 dana prekratak, **Ivan Šuker (HDZ)** je predložio da se natječajni postupak za izbor društva za upravljanje Fondom započne i završi u roku 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, kao i donese Statut. Drugi je prijedlog da se Statutom definira i to na koji će način članovi Fonda moći raspolagati svojim udjelima u braniteljskom fondu. Naime, on će, obrazložio je, u svojim počecima biti izrazito nelikvidan i depozitna banka neće biti u mogućnosti isplaćivati udjele članovima do trenutka kada Fond postane likvidan u dovoljnoj mjeri.

RASPRAVA

Uvodno je izlagao predstavnik predlagatelja, mr.sc. **Pavle Kalinić**, a zatim predstavnik **Odbora za ratne veterane, Đuro Dečak**.

Podrška ako...

Juraj Njavro, dr.med. izvijestio je zastupnike da će **Klub zastupnika HDZ-a** podržati predloženo uvaži li se njihov amandman kojim je zatraženo da većinu članova Fonda čine predstavnici udruga. Uvodno je podsjetio kako je prvi Zakon o pravima hrvatskih branitelja donesen 1994. sljedeći 1996. pa 2000. godine

O tome tko će dobiti koliko (udjela, dionica) odlučit će Vlada, prema kriteriju dužine sudjelovanja u ratu, prema tome tko je i što radio.

važeći te kako je svima (bilo) predviđeno pravo na dionice - branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i obitelji poginulih, umrlih, zatočenih i nestalih, na dionice. Ono nije konzumirano, a ostvareno je prodajom Hrvatskog telekoma (7 posto dionica). Još se uvijek ne zna koliki je to iznos, dometnuo je uz upit - gdje su

dividende u četiri godine (profit je ostvaren). Također se ne zna o kojem je iznosima riječ i kada će biti poznati u slučaju svih javnih poduzeća kojima je vlasnik država.

Zastupnik je još: predložio da se Ministarstvu hrvatskih branitelja barem dade naputak u svezi s izradom pravilnika o načinu podjele dionica (za koji je zaduženo), uz ocjenu kako se ono nije baš "slo-milo" u protekle četiri godine, ne vodeći previše računa i o drugim, možda i ozbiljnijim ili težim problemima hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.

U treće čitanje

U ime Kluba zastupnika HIP-a, **Dario Vukić** je predložio da zakonski tekst ide u treće čitanje te da se provede cjelovitija javna rasprava među budućim članovima fonda. Izjavio je da u Konačnom prijedlogu nema bitnijih poboljšanja već, štoviše, nerazumljivih promjena te da u mnogočemu nije sukladan Zakonu o investicijskim fondovima i Zakonu o privatizacijskim investicijskim fondovima (veliki problem u provedbi). On je, nadalje izjavio: da se samim time što Vlada nije dala mišljenje o zakonskom prijedlogu ovaj zakon pretvara u "predizborno natjecanje"; da bi hrvatska javnost trebala biti upoznata s radom privatizacijskih investicijskih fondova da se vidi jesu li stradalnici Domovinskog rata dobili ili izgubili (po njegovoj ocjeni, rezultati su dobri, vrijednost dionica PIF-ova je u stalnom porastu, što znači da će njihovi vlasnici biti na dobitku).

Od zamjerki zakonskom prijedlogu izdvajamo: nerazumijevanju primjene zakona može pridonijeti i preambula, kojom je utvrđeno da Fond hrvatskih branitelja radi kao otvoreni investicijski fond te se nakon tri godine pretvara u zatvoreni fond; Fond bi lako mogao biti likvidiran jer članak 4. ne prepoznaje rizike, a mnogo ih je (tržišni, kreditni, tečajni, rizik nelikvidnosti, operativni rizik, rizik inflacije, refinanciranja itd.); nije definirana vrijednost temeljnog kapitala, a ona se mora utvrditi u samom početku da bi se mogli poslije verificirati i valorizirati prinosi; dubina tržišta i dionica i kapitala govori da se navedena diversifikacija neće moći ostvariti (naime, hrvatska vlada izdaje obveznice na eurotržištima, pa i samuraj obveznice, a ne na hrvatskom tržištu. Zakon praktički ne uređuje

ništa, statut sve i, s obzirom na neslogu među udrugama, realno je očekivati da će Vlada formirati upravni odbor.

Mr.sc. **Pavle Kalinić** upozorio je Njavru da nije obveza Ministarstva naputak o postupku i načinu dodjele dionica (Vlada će to učiniti). Kad je riječ o dilemi otvoreni-zatvoreni investicijski fond radi se o zakonu koji je *lex specialis*, koji će se u tom smislu i primjenjivati (mogu se određene situacije propisati na određeni način). A što se tiče broja branitelja - pojasnio je - pravo na dionice imat će oni koji su u službenoj evidenciji ministarstva obrane i unutarnjih poslova, a uključeni su i poginuli, zatočeni, nestali.

Dr. **Juraj Njavro** je, ispravljajući Kalinića, rekao da je dužnost Ministarstva hrvatskih branitelja bila da napravi ovo što su načinili predlagatelji ovog zakona, a nije, te da je ono mnogo toga lošeg napravilo.

Ispravljajući Kalinića, **Dario Vukić** je objasnio da nije rekao "sukladno Zakonu o privatizaciji" već sukladno Zakonu o investicijskim fondovima i Zakonu o privatizacijskim fondovima, što je bitna razlika. Predlaže, dometnuo je, da se ovaj zakon usuglasi s postojećim pravnim propisima i bude provediv.

A u javnosti se tumači...

Konačno - bio je uvodni komentar **Stjepana Živkovića**, u ime Kluba zastupnika HSS-a. Zastupnik je zatim naglasio kako u pretvorbi i kuponskoj privatizaciji nijedan hrvatski branitelj nije dobio nijednu dionicu s osnova statusa hrvatskog branitelja (manji broj je imao mogućnost na dionice po osnovi stradanja - hrvatski ratni vojni invalidi ili obitelji zatočenih i nestalih odnosno ostali stradalnici), a još se u javnosti tumači kako su svi branitelji zbrinuti dionicama. Zna se, dometnuo je, da su "neki" dobili dionice Plive i TDR-a, a netko nekih drugih tvrtki - po kriteriju "tko prije njemu dvije".

Predstavnik HSS-a je, nadalje, predložio da se i vrijednost imovine u vlasništvu RH, primjerice objekata na korištenje u Ministarstvu obrane koji nisu u funkciji, dade u Fond.

Na Vukićevo da nije moguće donijeti zakon jer se ne zna dinamika privatizacije, predstavnik HSS-a je rekao kako nije problem učiniti ga u tri godine sukladnim dinamicom privatizacije, a povodom primjedbe istog zastupnika u svezi s upra-

vljanjem Fondom izvijestio zastupnika da su na Odboru za ratne veterane usuglašeni amandmani s predstavnicima udruga, tako da dvojbe više nema. Prihvaćanjem amandmana matičnog odbora i predlagatelja predloženi projekt bi mogao biti korektan prema hrvatskim braniteljima.

Dario Vukić je uzvratio kako ne raspravlja o amandmanima već o zakonskom prijedlogu. Pročitani amandman on, kao i javnost, prvi put čuje. Sve je to bilo rečeno u raspravi o Prijedlogu zakona pa je moglo biti i ugrađeno u Konačni prijedlog, a ne sad na brzinu pisati i prihvaćati amandmane. Kad je riječ o tvrdnji kako nijedan branitelj nije obuhvaćen PIF-ovima, pojam "stradalnici Domovinskog rata" širi je od pojma "branitelji". Bilo je gotovo 300 tisuća stradalnika obuhvaćeno tim zakonom i na raspolaganju nominalno 12 milijardi kuna. A što se tiče dinamike privatizacije, upozoravali smo - podsjetio je Vukić - da se 7 posto dionica odmah dade na raspolaganje braniteljima. Da se tako učinilo dividenda bi bila podijeljena već ove godine, imovina Fonda bi se značajno povećala.

Pavle Kalinić je uzvratio da amandman nije donesen na brzinu - nosi datum 15. srpnja i bio je dostavljen svima.

Kako od branitelja - dioničar

Željko Glavan je rekao da potencijalne dioničare u HT-u, HEP-u i INI zanima "kako će od branitelja postati dioničari". To, naime, nije riješeno postojećom zakonskom regulativom (osim načelno), a ni predloženim. Stoga bi barem prijelaznim odredbama trebalo odrediti kada, tko i gdje će donijeti kriterije o tome tko može postati dioničar i u kojem iznosu. Može se predvidjeti da će se u roku šest mjeseci donijeti zakon kojim će se to definirati. Ovako, branitelji su zbunjeni, ne znaju što im je činiti i nisu vjerojatno baš svi spremni svoje ovlasti nad vlasništvom nad dionicama prepustiti udrugama (kojih ima mnogo). To više što neki i nisu članovi udruga, a i zakoni o privatizaciji INE ili HEP-a i ne poznaju udruge, poznaju samo branitelje.

Usljedio je izlaganje mr. sc. **Pavla Kalinića**, u ime predlagatelja. Glavanu je odgovorio da postoji jedinstveni registar branitelja (u MORH-u i MUP-u) koji su

po automatizmu dioničari. O tome koliko će tko dobiti odlučit će Vlada, prema kriteriju dužine sudjelovanja u ratu, prema tome tko je i što radio.

Kad je riječ o pitanju otvoreni-zatvoreni fond, to što će nakon tri godine biti zatvorenog tipa upravo je garancija da će dobiti branitelji, a ne netko drugi.

Ispravljajući Kalinića, mr.sc. **Željko Glavan** je rekao da mu je namjera bila pomoći. Glupo je, međutim da intervenira amandmanom kad ne poznaje cijelu materiju, a predlagatelj zakona će bolje uobličiti potreban članak.

Glasovanje

Ukazujemo samo na amandmane koji nisu prihvaćeni, što znači da su preostala rješenja (izuzetak dva povučena - jedan Odbora za ratne veterane i jedan Đure Dečaka) predlagatelji uvažili, s tim da su sastavnim dijelom Konačnog prijedloga postala i njihova dva amandmana.

Nije prihvaćen amandman Juraja Njavre na članak 7, s obrazloženjem da je nađeno bolje rješenje (uprava će, prema tom rješenju, imati 7 člano-

va, četiri ispred branitelja, a 3 ispred Vlade). Niti dodatno obrazloženje - da pojam branitelji ne uključuje i obitelji hrvatskih branitelja pa one neće imati svoje predstavnike u Upravnom odboru nije pomogao i amandman je odbijen glasovanjem.

Hrvatski sabor je većinom glasova (89 "za", 2 "protiv" i 4 "suzdržano") izglasao ovaj zakon u tekstu predlagatelja zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MEDIJIMA; PRIJEDLOG ZAKONA O MEDIJIMA (predlagateljica: zastupnica Vesna Škare-Ožbolt)

Balansiranje između različitih medijskih interesa

Većinom glasova zastupnici su donijeli Zakon u tekstu kako ga je predložio predlagatelj (Vlada RH), zajedno s prihvaćenim amandmanima. Sukladno prijedlogu Odbora za informiranje, informatizaciju i medije, odnosno iz razloga navedenih u mišljenju Vlade RH, zastupnici nisu prihvatili prijedlog zakona o medijima kojega je uputila zastupnica Vesna Škare-Ožbolt (DC).

Ovim se tekstom uređuju opća načela djelovanja medija, a osobito: sloboda izražavanja, pluralizam i raznovrsnost medija, zaštita osiguranja dostupnosti javnih informacija kao i zaštita privatnosti. Ujedno se propisuju prava i obveze nakladnika, te posebni uvjeti za osnivanje i upis nakladnika tiskanih medija u Upisnik, koji se vodi u nadležnom ministarstvu.

O PRIJEDLOGU VLADE

Ovaj zakonski prijedlog podnijela je po hitnom postupku Vlada Republike Hrvatske, navodeći da se radi o onim propisima čije donošenje predstavlja usklađivanje našeg zakonodavstva s pro-

pisima Europske unije i nalazi se na listi prioriteta Plana provedbe procesa pridruživanja.

Inače, u pravnom sustavu Republike Hrvatske područje javnog informiranja uređeno je: Zakonom o javnom općavanju, Zakonom o Hrvatskoj radio-televiziji, Zakonom o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji, te Zakonom o elektroničkim medijima. Osim navedenih zakona, neka pitanja iz područja javnog informiranja uređena su propisima o autorskom pravu, postupku izbora zastupnika u Hrvatski sabor, ustanovama i trgovačkim društvima, zaštiti tržišnog natjecanja, te kaznenim zakonodavstvom.

Zakonom o medijima uređuju se opća načela djelovanja medija, a osobito: sloboda izražavanja i sloboda medija, način poticanja pluralizma i raznovrsnosti medija, način osiguravanja dostupnosti javnih informacija, te zaštita privatnosti. Ujedno se propisuju i prava i obveze nakladnika, a osobito utvrđuju; posebni uvjeti za osnivanje i upis nakladnika tiskanih medija, način prijave tiska u Upisnik koji se vodi pri nadležnom ministarstvu, obveza objavljivanja informaci-

ja o nakladniku i mediju koji su od interesa za javnost, samostalnost nakladnika pri utvrđivanju programske osnove medija, obveza objave impresuma, te obveza objavljivanja drugih podataka uz programske sadržaje. Pored navedenih vrijednosti, propisuju se i medijska načela i obveze nakladnika poput dužnosti medija da se pridržavaju pravila novinarske struke i etike pri objavljivanju informacija, te čuvanja privatnosti, dostojanstva i ugleda građana, a poglavito djece, mladeži i obitelji. Normira se i odgovornost nakladnika za naknadu štete nastale objavljivanjem informacija u medijima. Uređuje se i obveza naznake izvora za objavljenu informaciju, kao i slučajevi u kojima je nakladnik obavezan objaviti nužnu obavijest, te pravila o oglašavanju u tiskanim medijima.

Osim toga, propisuje se i položaj, prava i obveze glavnog i odgovornog urednika medija, način donošenja statuta, utvrđuju prava i obveze novinara, način ostvarivanja prava na ispravak, zaštita ugleda autora, te pravo na zaštitu izvora informacija. Na kraju predloženoga teksta uređeno je i pitanje obveza i ograničenja u obavljanju distribucijske djelatnosti tiskanih medi-

ja, ograničenje koncentracije u području tiskanih medija, te način osiguravanja zaštite tržišnog natjecanja u području medija. Navedena pitanja Zakon će urediti sukladno europskoj pravnoj stečevini osobito onoj koja uređuje područje ljudskih prava i temeljnih sloboda. Isto tako, odredbe ovoga Zakona usuglašene su s važnim preporukama i deklaracijama Vijeća Europe koje se odnose na slobodu izražavanja i informiranja i zaštitu novinara.

Predloženim zakonskim tekstom prvi put se na odgovarajući način uređuju i značajna pitanja za ostvarivanje slobode medija i slobode izražavanja. Među njima se osobito ističe pravo novinara na podnošenje tužbe Upravnom sudu u slučaju uskraćivanja javne informacije kao i pravo javnosti na informacije o nakladniku i mediju koje su od interesa za javnost. Osim toga navedeno je pravo javnosti da bude točno, nepristrano i pravovremeno informirano, kao i obveza medija da se pri objavljivanju programskih sadržaja pridržavaju pravila novinarske struke. Utvrđeno je i načelo da se nematerijalna šteta u pravilu nadoknađuje ispravljanjem netočne informacije, objavljivanjem ispravka informacije i isprikom nakladnika, a pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete, uvjetovano je prethodnim zahtjevom za objavljivanjem ispravaka. Precizirano je i konzultativno pravo novinara, odnosno obveza nakladnika da prije imenovanja ili razrješenja glavnog urednika zatraži mišljenje uredništva. Uređuje se i pitanje klauzule savjesti, odnosno oni slučajevi u kojima glavni urednik i urednici imaju pravo na ostavku uz pravičnu otpremninu zbog promjene u vlasničkoj strukturi medija ili promjeni u programskoj osnovi medija. Uz ovaj institut, utvrđuje se i način zaštite novinara na izražavanje stajališta i odbijanje izvršenja naloga koji je protivan pravilima novinarske struke i etike. Utvrđuje se i obveza distributera tiska da utvrde i objave Opće uvjete distribucije tiska, prema kojima će bez diskriminacije obavljati distribuciju kada to od njih zatraži bilo koji nakladnik. Precizira se i obveza da se svake godine, nadležnom ministarstvu dostave izvješća o financijskom poslovanju ostvarenom distribucijom tiska za prethodnu godinu, te podaci o broju prodanih primjeraka pojedinog tiska putem njegove distributivne mreže ili ugovora o maloprodaji.

Na kraju teksta uređuju se i pitanja poput obavljanja distribucije putem kolportera, način objavljivanja ispravaka, kao i obvezu glavnog urednika da u slučaju neobjavljivanja ispravka, o razlozima pisano izvijesti podnositelja zahtjeva za ispravak.

Donošenjem Zakona o medijima zaočignut će se novelacija i osuvremenjivanje hrvatskog medijskog zakonodavstva, te njegovo usuglašavanje s europskim propisima, preporukama i standardima. Time će se ujedno stvoriti uvjeti za ostvarivanje temeljne uloge medija u demokratskom društvu, a to je stvaranje sustava javnog informiranja koji će omogućavati i podržavati pluralizam i raznovrsnost medija. Jasnim utvrđivanjem položaja glavnog urednika, kao i prava i obveza novinara, osigurat će se ostvarivanje slobode medijskog djelovanja, kako na razini novinara pojedinca, tako i na razini svakog pojedinog medija.

Utvrđivanjem transparentnog načina ostvarivanja prava na objavu ispravka ili odgovora na objavljenu informaciju, osigurava se bolja zaštita ljudskih prava i sloboda, dok se ostvarivanje prava na naknadu štete u cijelosti ostvaruje na način propisan zakonima kojima su uređeni obvezno - pravni odnosi.

O PRIJEDLOGU VESNE ŠKARE-OŽBOLT

Ovaj zakonski prijedlog podnijela je zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Dajući uvodne ocjene sadašnjeg stanja, predlagateljica je podsjetila da je područje javnog informiranja uređeno nekoliko zakonskih propisa: Zakonom o javnom priopćavanju, Zakonom o telekomunikacijama, Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji i Zakonom o Hrvatskoj izvještajnoj agenciji. Postojeći Zakon o javnom priopćavanju uređuje pitanja u području javnog informiranja koja se najvećim dijelom odnose na tiskane medije. Važećim zakonom nisu uređena pitanja odgovornosti, prava i obveze urednika i novinara u procesu javnog informiranja, niti su na odgovarajući način ugrađeni mehanizmi za ostvarivanje slobode javnog informiranja propisani međunarodnim konvencijama. Nije uređena ni razina transparentnosti vlasničke strukture medija, i medijskog tržišta koja je u Hrvatskoj vrlo niska. Predložena rje-

šenja, a mnoga od njih su na hrvatskom medijskom prostoru nova, zasnivaju se na iskustvima i modelima drugih europskih zemalja, posebno o ograničenju vlasništva ili nespojivosti koncentracije medija.

Zakonom se predlaže da je nakladnik medija obavezan na odgovarajući način, na početku kalendarske godine ili najmanje jednom u svakoj godini, cjelovito obavijestiti javnost o programskoj osnovi, odnosno uredničkoj orijentaciji. Ove su mjere pogotovo značajne kada se radi o općinformativnom tisku, o vlasničkoj strukturi, financiranju i financijskim rezultatima medija, te svim drugim činjenicama koje su potrebne kako bi javnost mogla prosuditi o vrijednosti objavljenih informacija, ideja i mišljenja. Prije imenovanja ili razrješenja glavnog urednika, nakladnik mora zatražiti mišljenje kolegija novinara. Uvodi se javni Upisnik svih medija u Republici Hrvatskoj u obliku Registra medija, kojeg će voditi nadležno tijelo državne uprave, te se utvrđuje sadržaj prijave. Iz njega se mogu utvrditi koje informacije o medijima će biti praćene u cilju postizanja transparentnosti rada i djelovanja medija. Uvodi se i obveza nakladnika da ovisno o svrsi medija i osnovnim sadržajima medija, utvrdi programsku osnovu, a utvrđen je i sadržaj impresuma, te tzv. "klauzula savjesti". Ujedno su utvrđene radnje oko ostvarivanja prava na ispravak, mogućih sudskih sporova, te se propisuju postupovne odredbe za ostvarivanje ovog prava. Uspostavljaju se ograničenja vlasničke strukture nakladnika općinformativnog tiskovnog dnevnika i općinformativnog tiskovnog tjednika uz propisivanje razine dozvoljene koncentracije. Uvodi se i obveza i ograničenja obavljanja distribucijske djelatnosti tiskanih medija, te se prvi put uređuje način djelovanja distributera - kolportera, odnosno ulične prodaje tiska. Ovim prijedlogom zakona utvrđuje se po prvi puta, tko se smatra povezanim osobama u području javnog informiranja. Sukladno Europskoj konvenciji o prekograničnoj televiziji, utvrđuje se što se smatra europskim audiovizuelnim djelima, te audiovizuelnim djelima neovisnih producenata.

Uz jasno definiranje javnog interesa Republike Hrvatske u područjima medija, izraženo je opredjeljenje prema kojem će država poticati razvoj neprofitnih medija, te poduzimati aktivne mjere

u prilog pluralizma odnosno raznovrsnosti medija, istaknula je predlagateljica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**.

MIŠLJENJE VLADE

U svom mišljenju, Vlada Republike Hrvatske predložila je Hrvatskom saboru da ne prihvati podnijeti Prijedlog zakona o medijima zastupnice Vesne Škare-Ožbolt, navodeći da se njime ne obuhvaćaju brojna pitanja koja se odnose na programske sadržaje i regulatorno tijelo. U obrazloženju Prijedloga zakona, ne navode se propisi Europske unije vezani uz slučajeve ograničavanja slobode medija, kao ni preporuke Vijeća Europe s kojima pojedine odredbe zakonskog prijedloga trebaju biti usklađene.

Stoga Vlada drži da je upitna svrsishodnost stavljanja u zakonodavnu proceduru ovog Prijedloga zakona, s obzirom na to da je Hrvatski sabor, 16. srpnja 2003. godine, usvojio Zakon o elektroničkim medijima kojim se detaljno uređuje područje elektroničkih medija, a predloženi Prijedlog zakona istu materiju uređuje na nešto drugi način, različit od Zakona koji je na snazi. Osim navedenog, Prijedlog zakona je djelomice nerazumljiv, nomotehnički nedorađen i neusklađen s hrvatskom pravnom terminologijom. Sve to dovodi do nedovoljne preciznosti i jasnoće predloženoga teksta, istaknuto je u mišljenju Vlade. U nastavku su navedene slabosti koje je Vlada precizirala i podijelila na terminološke nedosljednosti, ponavljanje sadržajno istih odredbi i neusklađenost s uobičajenom pravnom terminologijom. Pri kraju teksta izdvoje-ne su i načelne primjedbe, jer predlagateljica, po mišljenju Vlade, nije procijenila ukupna sredstva potrebna za provedbu predloženoga zakona.

RADNA TIJELA

O podnesenim zakonskim prijedlozima očitovala su se i nadležna radna tijela.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje zakona o medijima kojega je Hrvatskom saboru podnijela Vlada i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio amandman na članak 44. Njime se u navedenom članku 44, stavku 2. riječi: "od 5 dana zaprimanja tužbe sudu" zamjenjuju riječima: "od 8 dana od stu-

panja tužbe u sudu". U obrazloženju se argumentira zašto je potrebno produljiti rok za održavanje prvog ročišta glavne rasprave na sudu.

Pored utvrđenog amandmana Odbor je predložio da se preispitaju pojedine odredbe, s prijedlogom da predlagatelj svojim amandmanima otkloni manjkavosti ili dvojbe na koje se ukazuje. Spomenuto je da bi trebalo preispitati i precizirati odredbe u članku 3, stavku 3, s tim da se preispita uporaba pojma "sudbena vlast". Također je upućeno da se preispitaju odredbe stavka 3. u člancima 25. i 26, glede propisivanja da je teret dokazivanja samo na nakladniku. Istodobno, u stavku 3. članka 25, pojam "od naplate" valja zamijeniti riječju: "isplate". Predloženo je da se preispitaju odredbe u člancima 28, oko iznošenja podataka o izvoru informacija, kao i one u člancima 55, 56, 57. i 58. U njima je nužno utvrditi minimalnu, tj. donju granicu zapriječenosti novčane kazne u stavcima 1. i 2. navedenih članaka, jer proizlazi da je moguće izreći i novčanu kaznu koja bi iznosila jednu kunu, što je dakako u suprotnosti s odredbama članka 30. Zakona o prekršajima.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije podržao je donošenje ovog zakona po hitnom postupku, a amandmani koje je predložio u svom zaključku uglavnom su nomotehničke, ali i sadržajne naravi. Nakon okončanja rasprave Odbor je jednoglasno donio zaključak kojim se podržava donošenje Zakona o medijima. Na tekst Konačnog prijedloga zakona podnijeli su više amandmana.

Prvim amandmanom u članku 2. stavku 12, koji definira pojam **Informacija**, iza riječi "izvješće" dodaju se riječi "vrijednosni sud".

U članku 3. stavak 3. red treći, riječ "kaznenih" zamjenjuje se riječju "kaznjivih".

U članku 6. stavku 5. podstavku 3. iza riječi "tijeku" dodaje se riječ "predistražnog".

U članku 15. dodaje se stavak 3. koji glasi: "Mediji su dužni poštovati pravo na zaštitu identiteta svjedoka i oštećenika kaznenih djela, i bez njihova znanja i pristanka ne smiju otkriti njihov identitet".

Petim amandmanom kojega je podnio Odbor, mijenja se članak 19. koji glasi: "Oglas je plaćena obavijest čiju objavu naruči pravna ili fizička osoba s namjerom da time pospješi pravni promet

proizvoda, usluga, nekretnina, prava ili obveza, pridobije poslovne partnere ili u javnosti ostvari dobar ugled ili dobro ime. Oglašavanje se obavlja uz novčanu ili drugu naknadu ili u svrhu samopromidžbe. Oglas mora biti jasno označen kao takav i vidljivo odijeljen od drugih programskih sadržaja. Oglas ne smije biti takav da kod gledatelja, slušatelja ili čitatelja izazove dojam kao da je riječ o programskom sadržaju medija.

Oglašavanjem se ne smatraju:

izjave nakladnika u svezi s njegovim programskim sadržajima i sporednim proizvodima koji proizlaze iz programa,

- besplatne najave izvođenja javnih radova i usluga, te dobrotvorne aktivnosti,

- besplatno prezentiranje umjetničkih djela.

Besplatno oglašavanje mora biti posebno označeno. Nije dopušteno prikriveno i prijevarno oglašavanje. Prikrivenim oglašavanjem smatrat će se svaka novinarska forma (pisani tekst, fotografija, slika, crtež i dr.) koja je na bilo koji način plaćena, a nije jasno označena kao oglašavanje. Sponzorirani programski sadržaji moraju pri objavljivanju biti jasno označeni kao takvi imenom sponzora ili njegovim znakom.

Za sadržaj oglasnih poruka odgovoran je isključivo oglašivač. Nije dopušteno oglašavanje oružja, streljiva, duhana i duhanskih proizvoda, lijekova i medicinskih postupaka koji su dostupni jedino na liječnički recept, te droge, alkohola i alkoholnih pića, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno."

* Slijedećim amandmanom Odbor je predložio da se u članku 20. stavku 2. brišu riječi "postupak za".

* U članku 24. stavku 4. red četvrti, riječi "udruga novinarskog društva" zamjenjuje se riječima "novinarskih udruga".

* U članku 28. stavku 6. red prvi, riječ "će" zamjenjuje se riječju "može".

* U članku 36. stavak 1. iza riječi "izlaganje" dodaju se riječi "i oglašavanje".

* U članku 55. stavku 1. dodaje se podstavak 10. koji glasi: "10. nakladnik koji objavom programskog sadržaja povrijedi prava djece i mladeži".

* Posljednji amandman kojega je predložio Odbor odnosi se na članak 57. stavak 1. kojemu se dodaje podstavak koji glasi: "5. glavni urednik koji dozvoli objavu podataka koji mogu otkriti iden-

titet svjedoka ili oštećenika kaznenog djela”.

Odbor za europske integracije raspravio je predloženi zakonski tekst kojega je podnijela Vlada, te većinom glasova utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o medijima usklađen s pravnom stečevinom Europske unije. **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu** raspravio je ovu točku na temelju svoje nadležnosti, kao zainteresirano radno tijelo. Nakon izlaganja predstavnika predlagatelja koji je istaknuo usklađenost ovog zakona sa zakonodavstvom EU i podršku koju je ovaj Prijedlog zakona dobio od Hrvatskog novinarskog društva, Hrvatskog helsinškog odbora i stručnjaka OESS-a, uslijedila je kraća rasprava. Naglašeno je da će se ovim Zakonom ograničiti medijski monopol, zajamčiti prava na otpremninu uslijed promjene programske osnove, te potaknuti kultura javnog dijaloga. Nakon završetka rasprave, Odbor je jednoglasno donio zaključak kojim se Hrvatskom saboru predlaže donošenje zakona o medijima.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina razmotrio je podnijeti Vladin prijedlog zakona. Odbor je navedeni Konačni prijedlog zakona razmatrao kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave jednoglasno je odlučio predložiti Saboru donošenje zakona o medijima, u tekstu u kojem ga je predložila Vlada Republike Hrvatske. Predložio je i amandman koji se odnosi na članak 5. stavak 2. Njime se mijenja podstavak 1. koji glasi: ”ostvarivanje prava na javno informiranje i na obavještenost svih državljana Republike Hrvatske.”

- dodaju se dva nova podstavka 4. i 5. koji glase: ”informiranje i ostvarivanje prava hrvatskih manjina u susjednim zemljama i Hrvata izvan domovine radi očuvanja njihovog kulturnog i nacionalnog identiteta, informiranje i ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj radi očuvanja njihovog kulturnog i nacionalnog identiteta, na informiranje javnosti o manjinama, o aktualnim problemima ostvarivanja manjinskih prava i na stvaranje ozračja tolerancije i kulture dijaloga o manjinskoj problematiki u Republici Hrvatskoj”.

- podstavci 4, 5, 6. i 7. postaju podstavci 6, 7, 8. i 9.

O zakonskom prijedlogu kojega je podnijela zastupnica Vesna Škare-Ožbolt očitovao se **Odbor za informiranje,**

informatizaciju i medije. O podnijetom prijedlogu obavio je raspravu na temelju svoje nadležnosti, imajući pri tome i mišljenje Vlade Republike Hrvatske. Nakon kraćeg uvodnog izlaganja, Odbor je konstatirao da je podržao donošenje Zakona o medijima koji je predložila Vlada Republike Hrvatske, te uputio predlagateljicu na mogućnost korištenja prava objedinjenja rasprave koja je regulirana Poslovničkim odredbama. Odbor je jednoglasno donio zaključak kojim ne podržava prihvaćanje Prijedloga zakona o medijima. I **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu** obavio je kratku raspravu koja je uslijedila nakon izlaganja predlagateljice, zastupnice Vesne Škare-Ožbolt. Nakon završetka rasprave, Odbor je jednoglasno donio zaključak, kojim prihvaća Prijedlog zakona o medijima, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi dostavit će se predlagateljici zbog utvrđivanja teksta Konačnog prijedloga zakona.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

Uloga medija pri edukaciji i zagovaranju određenih društvenih vrijednosti neprocjenjiva je, no ista moć medija negativno usmjerena prema određenim grupama građana/ki, vrijednosti i sl. može izazvati daljnje generiranje stereotipa, predrasuda, a time posredno dovesti i do diskriminacije, te blokiranja uspješnog provođenja materijalnih zakonskih odredbi, javnih politika i drugih sredstava implementacije sociopolitičkog određenja RH, kaže **Sanja Kapetanović (SDP)**. Iz tog razloga i Zakon o ravnopravnosti spolova (članak 16.) zabranjuje javno prikazivanje žena i muškaraca na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način s obzirom na spol i spolnu orijentaciju. Za punu implementaciju te odredbe izuzetno je važno da se spolna orijentacija spomenute u članku 3. Zakona o medijima što amandmanom čini ova zastupnica.

Smatrajući da je nužno omogućiti pravo na uskraćivanje dostupnosti informacije već u predistražnom postupku kojeg u pravilu provodi policija, zastupnik Josip Leko (SDP) intervenira u članku 6. Također predlaže dopunu odredbe članka 15. sukladno najnovijoj preporuci Vijeća Europe o objavljivanju informacija u medijima, a koje su vezane uz kaznene postupke. Sukladno tom amandmanu ovaj zastupnik smatra da je nužno utvrdi-

ti prekršajem objavljivanje podataka bez znanja ili pristanka svjedoka i oštećenika kaznenog djela pa u tom smislu podnosi amandmana na članak 57. Njegova stranačka kolegica Milanka Opačić smatra da je Zakonom o medijima na općenit način normirano pravo na poštovanje i zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti građana, a poglavito djece, mladeži i obitelji. Imajući u vidu tu općenitu normu, a s druge strane posebnu društvenu i državnu potrebu zaštite djece i mladeži, naročito ono što se odnosi na njihov identitet, mora se reći da postoji i niz drugih slučajeva kada je takva zaštita potrebna u širem smislu, stoji u obrazloženju njezinog amandmana na članak 15.

Konvencija UN-a o pravima djeteta koju je ratificirala RH, pa prema tome predstavlja obvezu za domaće zakonodavstvo, izričito naglašava potrebu i obvezu poštivanja dostojanstva djeteta. S obzirom na to, a imajući u vidu ranjivost dječje populacije i teške posljedice koje u pojedinim situacijama može izazvati objavljivanje informacije o identitetu djeteta u sredstvima javnog priopćavanja, potrebno je u članku 15. novim stavkom 3. izričito utvrditi da se zabranjuje objavljivanje takvih informacija, naglašava dr.sc. **Furio Radin (nezavisni)**.

Amandmanskom intervencijom u članku 19. Konačnog prijedloga zakona **Josip Leko (SDP)** na razvidan način uređuje način oglašavanja, otklanja moguće dvojbe, te jasno definira pitanje prikrivenog oglašavanja i objavljivanja sponzoriranih programskih sadržaja u medijima.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Jadranka Kosor** je podnijela amandman na članak 21. uz obrazloženje da se ta odredba usklađuje s dosegnutim stupnjem slobode medija. Uz zabranu izlaganja tiskovina s naslovnicom pornografskog sadržaja, zastupnik **Josip Leko (SDP)** smatra da treba zabraniti i oglašavanje takvih tiskovina pa u tom smislu predlaže amandman na članak 36. A smisao slijedećeg amandmana već spomenute zastupnice **Kosor (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a je usklađivanje odredbe članka 37. s postojećim standardima.

RASPRAVA

Predsjedavajući je uvodno naglasio da će se provesti objedinjena rasprava, te pozvao ministra kulture **Antuna Vujića**

da obrazloži prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

Afirmacija struke i kultura javnog dijaloga

On je podsjetio na kronologiju nastajanja predloženoga teksta, ocjenjujući da se time zakonodavno zaokružuje ovo važno poglavlje i tematika. U tom se periodu provela i široka javna rasprava koja je ukazala na nekoliko problema u medijskom prostoru. Pošlo se od načela da javnost ima pravo znati o svemu putem medija, a uređena su i pitanja oko ograničenja koncentracije i monopola u medijima. Uz ostvarivanje autonomije medija, akcent je stavljen na afirmaciju autonomije struke i na kulturu javnog dijaloga. Drugim riječima, serija javnih

Predloženi zakonski tekst podržan je i od strukovnih udruga, a pozitivne su i europske recenzije.

sukoba pokušava se razriješiti na drugačiji način, odnosno, "perom na pero". Definira se načelo da se nematerijalna šteta u pravilu nadoknađuje ispravljanjem netočne informacije objavljivanjem ispravka i isprikom nakladnika. Pravo na tužbu uvjetovano je prethodnim zahtjevom za objavljivanjem ispravka. Regulira se i način zaštite prava novinara na izražavanje stajališta i odbijanje izvršenja naloga koji je protivan pravilima novinarske struke i etike. Sve predložene inovacije izuzetno su važne za ukupan pristup medijima, te potiču objavljivanje istine, a interes javnosti stavljaju u prvi plan. Ministar je zatim naglasio da je predloženi zakonski tekst podržan i od Hrvatskog novinarskog društva, uz određeni broj amandmana koji se preoblikovani mogu prihvatiti posredstvom nadležnog radnog tijela. Na kraju izlaganja citirao je i pozitivne recenzije europskih stručnih osoba koje su potvrdile da je riječ o tekstu koji "razumno balansira između različitih interesa, te da ima svoju koheziju i konzistentnost". Time se ujedno trasiraju važni koraci prema kompatibilnosti s bazičnim principima europskih konvencija. Osvrnuo se i na intenzivnu raspravu koja se vodila unutar više odbora, a određeni broj

podnijetih amandmana može računati na podršku od strane podnositelja.

Podrška pluralizmu medija

Predsjedavajući je zatim pozvao i zastupnicu **Vesnu Škare-Ožbolt (DC)** da predstavi vlastiti zakonski tekst o medijima. Ona je uvodno napomenula da dosadašnji propisi vezani uz područje javnog informiranja nisu na cjelovit i sustavan način rješavali pitanja medija. Zakonskom regulativom nisu bila uređena ni pitanja odgovornosti prava i obveze urednika i novinara u procesu javnog informiranja. Nisu bili ugrađeni ni mehanizmi za ostvarivanje slobode javnog informiranja koji su propisani međunarodnim konvencijama, a nije bila utvrđena ni kvalitetna razina transparentnosti vlasničke strukture medija. Svi navedeni nedostaci riješeni su predloženim tekstom, istaknula je zastupnica, dodajući da su respektirana i medijska iskustva i modeli drugih europskih zemalja koje uređuju ograničenje vlasništva i nespojivost koncentracije medija. Podsjetila je da se predloženim tekstom uvodi i Upisnik svih medija u obliku registra, utvrđuje se obveza nakladnika oko postizanja transparentnosti rada i djelovanja medija, utvrđuje programska osnova i sadržaj impresuma, te uvodi tzv. "klauzula savjesti" u slučaju promjene u vlasničkoj ili upravljačkoj strukturi medija.

Država mora poticati razvoj neprofitnih medija, te poduzimati mjere kojima će poticati njihov pluralizam.

Uvodi se i ograničenje za novinare i voditelje televizijskih vijesti i drugih opće informativnih programa da ne mogu nastupati u promidžbenim porukama. Zakonom se uređuje način ostvarivanja prava na ispravak osoba, organizacija ili tijela ako su objavljenom informacijom povrijeđena njihova prava ili interesi. Zakon vrlo temeljito definira vizuelna djela neovisnih producenata, te respektira komplementarne europske konvencije, uređuje pitanje informativne djelatnosti i dopisništva, te otvara mogućnost da se od države, međunarodne organizacije i fun-

dacije mogu osnovati i inozemne informativne ustanove na osnovi ugovora.

Uz jasno definiranje javnog interesa Republike Hrvatske na području medija, prisutno je opredjeljenje prema kojem će država poticati razvoj neprofitnih medija, te poduzimati aktivnosti i mjere u prilog pluralizma medija, zaključila je zastupnica **Škare-Ožbolt**.

U ime Odbora za informiranje, informatizaciju i medije govorio je zastupnik **Luka Roić**. Napomenuo je da je Odbor raspravio prijedlog kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Odbor je zatim raspravio i Prijedlog zakona kojega je podnijela zastupnica Vesna Škare-Ožbolt, te uputio predlagateljicu da iskoristi mogućnost korištenja prava objedinjene rasprave. Jednoglasno je ujedno donio zaključak kojim ne podržava prihvaćanje podnijetog zakonskog prijedloga zastupnice Škare-Ožbolt.

Zastupnik **Tibor Santo, dr.med. (LS)** govorio je u ime Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina koji je podnijeti Vladin prijedlog razmotrio kao zainteresirano radno tijelo. Citirao je zatim predložene amandmane Odbora obrazlažući potrebu da i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj kao i Hrvati izvan domovine, ostvare potrebna prava na području očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta.

Zajamčiti pravo na odgovor

Zatim su govorili predstavnici klubova parlamentarnih stranaka, a prvi je riječi dobio zastupnik **Damir Kajin**. Govoreći u ime Kluba zastupnika IDS-a, podsjetio je na zakonodavnu infrastrukturu kojom su uređeni odnosi vezani uz medije i informiranje. Ukazujući na delikatnost predizborne situacije, zapitao se o opravdanosti privatizacije trećeg programa HRT-a u ovom trenutku. Ocijenio je ujedno da je zadana koncesijska naknada, "bezobrazno mala" za tako značajan posao i moguću dobit. Usprkos medijskom pluralizmu koji se ne treba zanemariti, zabrinut je i zbog predstojećeg reduciranja sportskog programa i prijenosa saborskih sjednica koje su do sada išle na trećem programu. Iako se ovaj zakon samo fragmentarno dotiče vlasničkog statusa HRT-a, on zapravo uređuje niz drugih pitanja. Tu se radi o ostvarivanju prava na ispravak i odgovor osobama kojima je objavom određene informaci-

je povrijeđeno pravo ili interes. Treba pozdraviti najavu ministra Vujića kako će se "ići perom na pero" i nadasve vjerovati kako neće novinari biti ti koje će se prve sankcionirati, ali i da će se institutom ispravka zajamčiti pravo na odgovor.

Obnova sela Sv. Jurja - primjer medijskog izobličavanja istine.

Naveo je zatim i primjere medijskog izobličavanja činjenica, podsjećajući kako su potpuno pogrešno interpretirane činjenice povodom obnove zapuštenog sela Sv. Jurja u Istri, čiju je revitalizaciju započeo Ivan Jakovčić. Napomenuo je da su crkveni predstavnici, zamolili da se u njegovom podrumu pohrani potrebnu drvenu građu za kasniju obnovu kapelice sv. Jurja. Prokomentirao je zatim pojedine zakonske članke, ocjenjujući da se u vezi članka 44, stavaka 1. i 2. radi o doista revolucionarnim rješenjima. Oni govore da se sudski sporovi u objavi ispravka rješavaju po hitnom postupku. Zanimljivim je ocijenio i rješenje unutar članka 49, kojim se uređuje sudski postupak u slučaju žalbe. Izrazio je međutim bojazan da bi se ovakve zakonske odredbe, mogle u javnosti prepoznati kao ustupak političarima prema vlastitim interesima i zaštititi prava. Upozorio je zatim i na vidljive i nevidljive niti koje povezuju interese medija i političara, te se založio za distanciranje novinara od stranačkih ili nezavisnih listi i distanciranje od političkih dođađa.

Za ispravak navoda javio se zastupnik **Branimir Glavaš (HDZ)** ocjenjujući da nisu točni navodi kako su drvene grede u podrumu kuće pohranjene na temelju zamolbe tamošnje crkve. Smatra ujedno da je riječ o ukradenim gredama. Ovakva formulacija potaknula je Klub zastupnika IDS-a da zatraže kratku stanku, a isti zahtjev podnio je i Klub zastupnika HDZ-a. U nastavku rada Sabora prvi je govorio zastupnik **Damir Kajin** upozorivši na manjkave poslovničke odredbe koje onemogućavaju obrazloženje stavova Kluba u slučaju kada se zlorabi ispravak krivoga navoda. Potvrdio je da je kancelar Porečko-pulske biskupije monsinjor Šaina, zatražio da se drvena građa pohrani u podrumu gospodina Jakovčića prije restauracije objekta kapelice.

Zastupnik **Branimir Glavaš** zatražio je od predsjedavajućeg da vodi sjednice sukladno poslovničkim odredbama, ponavljajući da se crkva nije javno očitovala oko navedene sporne pohrane drvene građe. Podsjetio je na brojne novinske članke koji potvrđuju da je njegova ocjena utemeljena i opravdana. Upozoravajući na propuste govornika prije davanja pauze, predsjedavajući je dodijelio opomene zastupnicima Glavašu i Kajinu. Uprkos tome zastupnici su nastavili u polemičkom tonu. Prvo je zastupnik Kajin zamjerio zastupniku Glavašu da u slobodnoj formi daje sam sebi za pravo tumačenje stavova Crkve. Zastupnik Glavaš upozorio je pak predsjedavajućega da sankcionira kršenje članka 209. Poslovnika, zamjerajući istovremeno zastupniku Kajinu na zlorabi govornice i manipuliranja s javnošću.

Tražiti zajednički izlaz iz kriznog stanja

Zatim je u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a govorio zastupnik dr.sc. **Anto Kovačević**, koji je upozorio da mediji često puta iznose tvrdnje uperene protiv vitalnih interesa hrvatske nacije i ljudskog dostojanstva. Umjesto da utječu na zajednički izlazak iz kriznog stanja, mediji koji puta i sami produbljuju i stvaraju kaos. Još uvijek nije stvorena medijska ravnoteža oko utjecaja spektra političkih opcija u Republici Hrvatskoj, imajući na umu prvenstveno zapostavljenost demokršćanske opcije. Stabilna demokratska društva imaju razvijene medijske kuće od konzervativno desnih, do onih koji su uglavnom skloni lijevoj političkoj orijentaciji. Ocijenio je ujedno da je emisija "Latinica" izložena "perfidnim zakulisnim pritiscima instrumentalizacije određenih političkih krugova". Takvim pritiscima ne uspijevaju ili ne žele odolijevati ni dnevni ni tjedni listovi, ocijenio je zastupnik Kovačević, držeći da je hrvatska javnost već duže vrijeme izložena snažnom falsificiranju stvarnosti.

Pojedinim se emisijama i napisima narušava i ugled i vjerodostojnost katoličke crkve, Hrvatske vojske, hrvatskog kulturnog stvaralaštva, kao i političkih opcija kojima je stalo do samostalnosti države i njezine budućnosti. Naveo je potom nekoliko primjera ovakve medij-

ske prakse, izdvajajući pojedine članke objavljene u "Jutarnjem listu" i "Globusu".

Još se nije stvorila medijska ravnoteža u Republici Hrvatskoj, a osobito su zapostavljene demokršćanske opcije.

Predložio je zatim da se izbriše 4. stavak članka 3. iz općih načela, ili da se nadopuni zabranom veličanja svih tvorevina koje su Hrvatima priječile samostojnost i opstanak na ovim prostorima. Osim toga, izričito bi trebalo pisati da se niti jedna politička skupina kao ni legalno nazočni politički čimbenici u zemlji i dijaspori, ne mogu medijski pristrano tretirati. Napomenuo je da je i osobno osjetio nepravedan i neobjektivan medijski tretman od dijela medija u Republici Hrvatskoj. Upozorio je da medijski tajkuni žive od lažnog klevetanja velikog broja ljudi u Republici Hrvatskoj, a ispravci se neupadljivo objavljuju na marginalnim dijelovima novina. Objasnio je zatim da se eventualni ispravak lažnog navoda treba objaviti na istom mjestu, uključujući i naslovnicu i to dva puta u prva dva broja lista. Tek bi tada šteta bila anulirana, a nakladnici bi dobro pazili kome će povjeriti uređivanje glasila.

Medijska moć mora sadržavati kategoriju odgovornosti

Zatim je u ime Kluba zastupnika HB-a govorio zastupnik **Krunoslav Gašparić**. On je Vladin prijedlog ocijenio kao možda jednim od najkontroverznijih zakona o kojima se u posljednje vrijeme raspravljalo u Saboru. Dijametralno oprečna mišljenja analitičara stvorila su dodatne tenzije. Pojedini glasovi navode da se njime liberalizira medijski prostor, nasuprot ocjenama nezavisnih stručnjaka, koji upozoravaju da je u pitanju puno restriktivniji propis od postojećih. Dok Vlada drži da će podnijetim prijedlogom potpuno liberalizirati medije, pojedini medijski eksperti ocjenjuju da su mediji bili slobodniji i neovisniji do 2000. godine. Glasovi kritičke javnosti ujedno upozoravaju kako je ovaj nacrt više ili manje suptilan

pokušaj, da se uoči izborne kampanje koja će biti potpuno izjednačena i neizvjesna, kontroliraju mediji. Ocijenio je da bi se kvalitetan Zakon o medijima trebao utvrditi na temelju zakonskih stečevina i na primjerima zemalja iz Europske unije, jer je dosadašnja primjena zakona stvarala određenu konfuziju, a prava, obveze i odgovornost medija nisu se mogli ni naslutiti.

Dosadašnja primjena zakona stvarala je određenu konfuziju, a prava i obveze medija nisu se mogli ni naslutiti.

Kao posljedica jasne zakonske regulative, javljaju se brojni sudski sporovi u kojima se tužbe protiv novinara zbog neprofesionalnog izvještavanja, kojiput doživljavaju i interpretiraju kao napadi na slobodu medija. Govorio je zatim i o pojedinim slabostima koje je uočio u predloženom tekstu kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

Člancima 37, 38. i 39. institut ispravka definira se do krajnjih granica, ne ostavljajući uredniku bilo kakvu mogućnost da izbjegne objavu ispravka. Čak štoviše, člankom 45. uredniku medija oduzeto je i posljednje manevarsko pravo da izbjegne objavu ispravka uz dokazivanje točnosti informacije. Prema predloženom članku ne dopušta se argumentacija vjerodostojnosti sporne informacije, ukoliko je njome povrijeđeno pravo na privatnost. Velike su zamjerke nekih nezavisnih stručnjaka upućene upravo prema definiranju, odnosno proširivanju, definicije prava na privatnost u članku 7. predložena teksta.

Upozorio je međutim, da se ujedno zaboravlja da niti najveći ispravak ne može umanjiti štetu koju je nanijela objavljena neprovjerena i neistinita informacija. Drži da će primjenom restriktivnih odredbi, ovaj Zakon državu stajati 2,6 milijuna kuna, koliko će se potrošiti na plaće osoba koje će nadgledati njegovu primjenu. Upozorio je i na općenita polazišta koja će služiti za svakojake interpretacije mogućeg narušavanja zakonskih odredbi. Smatra da se teško mogu nedvojbeno utvrditi zakonski gabariti, oko primjerice narušavanja morala

ili javnog reda i mira. Drži ujedno da se ničim ne bi trebala ugroziti pozicija onih osoba koje ukazuju na negativnosti ili kriminalne radnje. Ukoliko budu ugrožena njihova prava, oni će se razložno povući od ukazivanja na korupciju i nepotizam u pojedinim strukturama javne vlasti i politike.

Smatra da u pojedinim slučajevima treba posegnuti i za oštrijim novčanim kaznama, ukoliko se radi o slučajevima blačenja i uništavanja ljudskog dostojanstva. Uprkos slabostima, predloženi tekst ipak donosi i utvrđuje pravila koja čuvaju dignitet novinarstva kao kreatora javnog mnijenja. Medijska moć svakako mora sadržavati i dimenziju odgovornosti. Ipak, čak i najsavršeniji zakon neće riješiti i osigurati pitanje novinarske etike i nepristranog izvještavanja, zaključio je na kraju izlaganja zastupnik Gašparić. Zamjerio je ujedno što su sada ljuti i bune se oni, koji su u proteklih desetak godina sa smiješkom sotonizirali prvog hrvatskog predsjednika dr. Tuđmana i njegove bliske suradnike.

U dosegnuti stupanj slobode javne riječi ne treba dirati

Iako predloženi zakon nosi oznaku P.Z.E. nije potrebno donositi ga u hitnoj proceduri kako predlaže Vlada već je zakon naprosto trebalo donijeti prije, ustvrdila je **Jadranka Kosor** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Prije rasprave o ovom zakonskom prijedlogu vodila se rasprava, odnosno usvojeni su zakoni o: HRT-u, elektroničkim medijima, telekomunikacijama, a Klub smatra da je najprije trebalo donijeti Zakon o medijima. Kako postupak u donošenju ovih zakona nije logičan zastupnica se boji da će doći do toga da jedan zakon pokriva jedno područje na jedan način, a drugi zakon to isto područje na drugi način. U usporedbi sa Zakonom o javnom priopćavanju, Zakon o medijima je restriktivniji. Iako je Klub zadovoljan činjenicom da je Zakon o medijima prošao opsežnu javnu raspravu postavlja pitanje zašto je uopće trebalo nešto mijenjati, i nije li se moglo ići samo na neke izmjene i dopune važećeg Zakona o javnom priopćavanju kao krovnog zakona koji stoji iznad svih spomenutih zakona. U nastavku zastupnica je obrazložila zašto Klub smatra da je predloženi zakon o medijima restriktivniji od

Zakona o javnom priopćavanju. Vladin prijedlog, kaže, ograničava pravo novinara na dostupnost informacija, a pravo na naknadu štete uvjetovano je podnošenjem zahtjeva za ispravkom informacije iako je riječ o dva različita prava. Klub se zauzima za što bolju doradu odredbi Zakona koje se odnose na zaštitu privatnosti. Prema zakonskom prijedlogu svaka osoba ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti, a zastupnica Kosor upozorava da bi, kada je riječ o javnoj osobi, odredbu članka 7. trebalo doraditi i tu zaštitu proširiti na obitelj takve osobe. Javnost ima pravo doznati sve o osobama koje su na javnoj, a pogotovo na političkoj sceni, ali obitelj, a posebno djecu takve osobe valja zaštititi na sve načine.

Ne objaviti 900 ispravaka lako moguće da znači objaviti 900 laži na koje se nešto odnosi.

Klub je protiv donošenja ovoga zakona i zbog uvođenja državne kontrole nad medijima. Vlada kaže da je za provođenje ovoga Zakona u Državnom proračunu za 2004. godinu potrebno osigurati 2,600.000,00 kuna od kojih će 1,800.000,00 kuna pokriti plaće novozaposlenih stručnih djelatnika koji će u nadležnom ministarstvu obavljati poslove predviđene ovim i drugim zakonima iz područja javnog informiranja. Po mišljenju Kluba to zapravo znači novo zapošljavanje desetak ili petnaest novih činovnika, ali Zakon nije odgovorio što će oni raditi i u kojem će smislu nadzirati medije, te što je krajnji cilj tog posla. I ovu je prigodu zastupnica iskoristila kako bi upozorila na činjenicu da još uvijek nisu imenovani članovi Vijeća HRT-a (njih jedanaest) te izrazila bojazan kako se taj posao neće obaviti do kraja mandata ovog saziva Sabora. Sve kada bi se taj posao i obavio do spomenutog roka, još uvijek se ne bi mogli obaviti drugi poslovi na koje obvezuje zakon (raspisivanje natječaja za glavnog ravnatelja, odnosno direktore HRT-a). Oporbene stranke obavile su svoj dio posla i između sebe dogovorile petoricu kandidata za članove Vijeća. Zaključujući raspravu rekla je još kako Klub zastupnika HDZ-a nije sklon podržati ovaj zakon jer misli da u

dosegnuti stupanj slobode javne riječi ne treba dirati, a konačna odluka slijedi nakon glasovanja o amandmanima na zakonski tekst.

Bilo bi dobro da oni koji kritiziraju zakon sudjeluju u radu odbora jer bi tako dobili mnoge odgovore na neke od pojedinačnih primjedbi koje su se mogle čuti tijekom ove rasprave, rekao je ministar dr.sc. **Antun Vujić**. Smatra da zakon nipošto nije restriktivniji, nego bitno proširuje slobodu medija. U odnosu na dosad važeći zakon manje je ograničenja u vezi s dostupnošću informacija. Tako se npr. predviđa mogućnost tužbe Upravnom sudu ako novinar ne dobije informaciju. Državna kontrola koja bi se izvodila iz toga što se evidentiraju podaci vezani uz medije tek je jedna konstrukcija koja ne dolazi u obzir, rezolutan je ministar i dodaje da nikakvo državno tijelo ni po kojoj osnovi nema nikakve ingerencije nad medijima. Zakon je pisan za interes javnosti a ne objaviti 900 ispravaka lako moguće da znači objaviti 900 laži na koje se nešto odnosi. Ovaj zakon je okrenut prema tome da istina bude bolja od laži, rekao je ministar Vujić te zamolio zastupnike da predloženi zakon ne stavljaju u kontekst izborne situacije. Sabor je još prije dvije godine obvezao Vladu da u roku od 90 dana predloži zakon, podsjetio je gospodin Vujić te dodao kako Vlada kasni, ali ne zato da bi se sada zakon donosio na brzinu. Upravo obrnuto količina javne diskusije o zakonu koja traje već dvije godine pokazuje da on nije pripreman ni malo na brzinu već da je to učinjeno na način na koji se malo koji zakon tako donosio.

Reagirala je **Jadranka Kosor (HDZ)** konstatiravši da je ministar Vujić povrijedio Poslovnik prozivajući zastupnike za nesudjelovanje u sjednicama odbora. Za gospođu Kosor to je nedopustivo jer Vlada odgovara parlamentu, a ne obrnuto te dodala još kako su se zastupnici u gotovo četiri godine ovoga mandata nagledali praznih klupa gdje sjede članovi Vlade. O mnogim je zakonskim prijedlozima provedena rasprava u Saboru bez nazočnosti ministara ili njihovih zamjenika koji su kao predlagatelji trebali zastupati zakone. Primijetila je također da je ministar Vujić u dijelu svog izlaganja pokušao ispraviti mišljenje Kluba zastupnika HDZ-a što nije u skladu s Poslovníkom Hrvatskoga sabora.

Reagirajući ministar **Vujić** izrazio je iskreno žaljenje ako su se na ovaj način protumačile njegove riječi. Rekao je još kako se ne bi usudio kritizirati rad Sabora te dodao: "Vi ste naši poslodavci i mi ćemo vrijedno i dalje dolaziti na sjednice svih odbora bez obzira hoće li biti ili neće biti kvoruma".

Zakonom se zaokružuje medijsko zakonodavstvo

Ovim se Prijedlogom zaokružuje i osuvremenjuje hrvatsko medijsko zakonodavstvo, a sa zakonima koji su već usvojeni na tom području stvaraju se uvjeti za ostvarivanje temeljne uloge medija u suvremenom demokratskom društvu, odnosno sustav javnog informiranja koji omogućava i podržava slobodu medijskog djelovanja, pluralizam, raznovrsnost medija i zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda, naglasio je dr.sc. **Vilim Herman** u ime Kluba zastupnika LIBRE. Uz niz pozitivnih novina koje donosi ovaj zakon trebalo je još jednostavnije odrediti obveze u poglavljju o odgovornosti nakladnika za naknadu štete i objavljivanje ispravaka i odgovora, a sve zato da bi se postigla racionalnost. Unatoč članku 44. da se sudski sporovi o objavi ispravka rješavaju po hitnom postupku može se dogoditi da ispravak navoda ili štete nanesene

Ovim se zakonom zaokružuje i osuvremenjuje medijsko zakonodavstvo u nas, a sa zakonima koji su već usvojeni stvaraju se uvjeti za ostvarivanje temeljne uloge medija u suvremenom demokratskom društvu.

pojedincu objavljivanjem neke informacije traje dugo i na taj način izgubi pravu vrijednost i smisao, upozorava zastupnik. Posebno valja istaknuti reguliranje prava na ispravak kada su u pitanju osobe imenovane u medijima povodom pokretanja istražnog ili kaznenog postupka, odnosno donošenja pravomoćnog rješenja ili pravomoćne oslobađajuće presude. Danas u medijima vlada različita praksa od težnje ka senzacionalizmu do potpunog negira-

nja ili odugovlačenja prava na npr. ispravak informacije, upozorava gospodin Herman. Pozitivno je što se u zakonu kaže da će Republika Hrvatska poticati proizvodnju i objavljivanje programskih sadržaja koji se, među ostalim, odnose i na ostvarivanje prava na informiranje pripadnika hrvatskih nacionalnih manjina i zajednica u inozemstvu, te nacionalnih manjina u Hrvatskoj, a napose pokretanje novih tiskanih medija, osobito lokalnih i neprofitnih medija i medija nevladinih udruga. Klub zastupnika LIBRE vrlo je zadovoljan ovakvim zakonom, i podržat će ga, rekao je zastupnik Herman te izrazio uvjerenje da će se u drugom sazivu Sabora, a osobno se nada i s istim ministrom, pratiti uspješno provođenje zakona i bude li potrebno isti dopunjavati.

Uskrata informacije tijekom sudskog postupka

Ovdje se vodi objedinjena rasprava o dva zakonska prijedloga - Vladinom i zastupnice DC-a Škare-Ožbolt, rekao je **Joško Kontić** u ime Kluba zastupnika HSL-a. Iako je zakon zastupnice DC-a došao u proceduru još prije šest mjeseci tek se sada našao pred zastupnicima Sabora. Zastupnik Kontić drži da je to zato jer je zakonski prijedlog došao od predstavnice oporbe i misli da takav tretman ne zaslužuje niti jedan zastupnik od većine bilo kojeg saziva Sabora. Analogno tome hitnim postupkom dolazi zakonski prijedlog Vlade kao uostalom i svi ili gotovo svi prijedlozi koji u posljednje vrijeme dolaze iz Vlade. Ne može se složiti s konstatacijom da je provedena sjajna i kvalitetna rasprava o Zakonu o medijima. Već sama činjenica da se predlaže donošenje zakona po hitnom postupku i da se ne otvara mogućnost rasprave kroz dva ili tri čitanja dovoljan je razlog da se takvom tretmanu Sabora od Vlade kaže ne, nastavlja Kontić. Kao glavnog krivca što se o ovom Zakonu tek sada raspravlja zastupnik je naznačio Ministarstvo kulture, a Vlada je jedini krivac što će Sabor nažalost donijeti ovaj zakon hitnim postupkom iako je još 2001. Sabor donio zaključak da u roku od 90 dana predloži zakon. Kontić je razočaran činjenicom što nitko nije stavio primjedbu na takav postupak Vlade. Glede ministrove opaske da bi zastupnici bili bolje informirani da dolaze na sjedni-

ce odbora, Kontić odgovara da zastupnici iz redova HSLS-a za to imaju razlog. Ne postoji, naime, parlament u Europi i svijetu u kojem jedna stranka koja ima 10 posto zastupnika u Saboru nema niti jednog predsjednika odbora, a njezin predsjednik i ostali zastupnici te stranke čekaju godinu i pol dana da ih se imenuje na mjesto u saborskom odboru.

U nastavku zastupnik je upozorio na neke načelne primjedbe Kluba na tekst predloženog zakona. Tako se prema članku 6. javnosti mogu uskratiti informacije kada je u tijeku istražni ili sudski postupak. Kada je u pitanju istražni postupak Klub podržava takav prijedlog, ali ne i kada je u pitanju sudski postupak. Po ocjeni Kluba riječ je o problematičnoj odredbi jer je jedno od temeljnih načela vladavine prava načelo javnosti sudskih rasprava. Kod polemika vođenih u medijima vezanih uz ovaj zakon moglo se čuti da te informacije mogu ali i ne moraju biti uskraćene, a sve će ovisiti o konkretnim slučajevima. "O konkretnim slučajevima u Hrvatskoj npr. odlučivat će predsjednik Županijskog suda kojeg imenuje ministar pravosuđa i nemojte mi onda reći da ne postoji mogućnost političke arbitraže. Iz određenog straha taj će sudac provesti selekciju što će biti objavljeno, a što ne u medijima", rekao je Kontić.

Sloboda izražavanja mora uvažiti najviši stupanj zakonodavne i sudske zaštite.

Ovim se zakonskim prijedlogom ograničava pravo javnosti jer se povećava razina privatnosti mnogih javnih osoba. U Zakonu o javnom priopćavanju susrećemo pojam javna osoba iz javnog života, a u ovom se zakonskom prijedlogu govori o "osobama koje obavljaju javnu službu ili dužnost". Klub drži da se tu stvara puno povoljnija situacija u potencijalnom sudskom sukobu s novinarima za npr. supruge političara, sportaše, estradne umjetnike, gospodarstvenike i glumce. U odnosu na dosadašnji zakon ove su osobe u bitno povoljnijem položaju u odnosu na novinare, podvlači Kontić. Jedno istraživanje pokazuje da je u razdoblju od 1990. do 2000. pokrenuto više od 1000 sudskih postupaka protiv novinara, i nipošto nisu političari ti koji najviše tuže novinare.

Ukupni odštetni zahtjevi iznosili su 60 milijuna kuna, a dosuđeno je 1,4 milijuna kuna kazne. A sada će upravo oni koji najviše tuže novinare doći u još povoljniju situaciju i još povoljniji položaj, kaže zastupnik i u ime Kluba izražava bojazan da će se povećati postoci glede dosuđenih kazni u odnosu na odštetne zahtjeve.

Prema zakonskom prijedlogu propisuje se da pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete ima osoba koja je prethodno zatražila od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije. Klub kaže da je za očekivati da bi to rješenje moglo polučiti i kontraefekt pa da umjesto smanjenog broja sudskih postupaka dođe do povećanja prvenstveno sporova za objavljivanje ispravaka i odgovora kao preduvjeta da se pokrene spor za tužbu odnosno za traženje naknade za nematerijalnu štetu. Konačno, u odnosu na važeći zakon bitno je reducirano i pravo novinara na zaštitu izvora informacija koju im je jamčio dosad važeći zakon. Na kraju je ponovio da Klub zastupnika HSLS-a žali što ovo nije prvo čitanje zakona te da bi tada, a i zbog niza dobrih stvari dao mu potporu, ali način i ishitrenost kojom se zakon donosi, a napose način na koji Vlada tretira Sabor jednostavno nalaže HSLS-u da ovom Zakonu kaže ne, zaključio je zastupnik Kontić.

Njegov stranački kolega **Mario Kovač** javio se radi povrede Poslovnika. Kaže "kako zastupnici imaju pravo raspravljati, postavljati pitanja i dobivati obavijesti tijekom rasprave, ali pomoćnik ministra ne može komunicirati osmjesima sa zastupnicima SDP-a na primjedbe Kluba zastupnika HSLS-a".

U ponovnom istupu ministar kulture dr.sc. **Antun Vujić** smatra da nije moglo biti neke osobite diskriminacije u odnosu na zakonski prijedlog zastupnice Škare-Ožbolt. Zakonski akt ove zastupnice upućen je u proceduru 27. lipnja, poslije toga dolazi godišnji odmor za zastupnike Sabora, slijedi izvanredna sjednica. Također je podsjetio i na obveze koje je Vlada dobila od Sabora - Zakon o HRT-u, Zakon o elektroničkim medijima i naposljetku Zakon o medijima pa s obzirom na sve te obveze ministar ne vidi kako je spomenuti zakonski akt mogao prije doći na dnevni red sjednice.

Za **Joška Kontića (HSLS)** netočan je navod da nije izvršena diskriminacija prema zakonskom prijedlogu zastupnice Škare-Ožbolt jer zakon ove zastupnice

ide u prvo čitanje, a Vladin prijedlog po hitnom postupku. Ako Vladin zakon bude prihvaćen tada je zakonski prijedlog gospođe Ožbolt besmislen i Vlada kao predlagatelj ima specijalni tretman u odnosu na DC-ovu zastupnicu koja je predložila zakon puno prije nego što je to učinila Vlada RH.

Monopol

Donošenjem ovoga zakona zaokružuje se novelacija i osuvremenjivanje hrvatskog medijskog zakonodavstva i njegovo usuglašavanje s europskim propisima, preporukama i standardima, rekao je **Luka Roić** u ime Kluba zastupnika HSS-a. Time se, kaže, stvaraju uvjeti za ostvarivanje temeljne uloge medija u demokratskom društvu, a to je stvaranje sustava javnog informiranja koji će omogućiti pluralizam i raznovrsnost medija. Jer u svakom demokratskom društvu sloboda javne riječi preduvjet je demokracije, a demokracije nikada dosta i nikada previše. Za opstanak i razvitak društva sloboda izražavanja zasigurno zauzima najviše mjesto. Hrvatski je sabor ratificirao Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i sloboda koja je postala dio našeg pravnog sustava pa čak i iznad toga i iznad zakona jer jamči zaštitu slobode izražavanja. Predloženi zakon vodi računa o tome kako zadovoljiti opće dobro i pojedinačnu pravičnost. Tako se već u članku 7. svakoj osobi osigurava pravo na zaštitu privatnosti, ugleda, dostojanstva i časti, posebno gdje se podaci odnose na istražne postupke o zaštiti privatnosti osumnjičenih. Ne jednom smo bili svjedoci da se u medijima donosi informacija s punim imenom i prezimenom osumnjičenih u istrazi, dok su oslobađajuća rješenja samo usput zabilježena ako i ne prešućena. Mnogi su tako neopravdano linčovani i pribijeni na stup srama, a da za to nitko ne odgovara. U svakom demokratskom društvu, pa i našem novinari su glas javnosti, i odgovorni su toj javnosti a sudjelovanje građana u državnim poslovima moguće je i dobiva puni smisao ako je javnost potpuno informirana. A sloboda izražavanja mora uvažiti najviši stupanj zakonodavne i sudske zaštite.

Vrlo bitan segment ovoga zakona su javnost vlasništva tj. transparentnost vlasničke strukture i ograničenje koncentracije u području tiska. Nakladnik koji ima nedopuštenu koncentraciju ne može biti

vlasnik niti stjecati udjele u vlasništvu drugog općeg informativnog tiska. Na taj način posve se jasno onemogućava bilo kakav monopol jer niti jedan monopol (državni ili privatni) nije dobar. Država mora poticati raznovrsnost svih medija, a Klub zastupnika HSS-a drži da se to ovim zakonom i čini pa će ga zato podržati, zaključio je Luka Ročić.

Monopol u distribuciji novina puno je opasniji za slobodu tiska od sudskih tužbi protiv novinara.

Stavove Kluba zastupnika SDP-a obrazložila je **Mirjana Didović**. Već na prvi pogled jasno je da se važeći Zakon o javnom priopćavanju i konačni prijedlog zakona o medijima razlikuju po svom temeljnom opredjeljenju koje pokazuje da se radi o drugačijem pristupu i razumijevanju slobode medija i novinarskih sloboda. U Zakonu o javnom priopćavanju prevladavaju odredbe o odgovornosti nakladnika za štetu i oslobođenje nakladnika od te odgovornosti, a nasuprot tome u Zakonu o medijima dominiraju odredbe o pravu na ispravak objavljene informacije kako bi se sporovi rješavali u području medijske javnosti, a ne pravosuđa. Zakonom o medijima ne želi se primarno sudski proganjati novinare za pretrpljene duševne boli zbog objavljenih informacija nego se zakonom žele prijevori o javnoj riječi ponajprije usmjeriti na javno sučeljavanje putem instituta ispravka netočne informacije koju medij i glavni urednik moraju objaviti. Tek u drugoj fazi ako urednik ne objavi ispravak navoda na način određen zakonom podnositelj zahtjeva za ispravak ima pravo podnijeti tužbu protiv glavnog urednika. Napominje da je do 1999. pred hrvatskim sudovima bilo više od 300 kaznenih postupaka protiv novinara i više od 600 parničnih postupaka za naknadu štete protiv novinskih nakladnika. Tužitelji su, a to je politički indikativno, najčešće bili državni dužnosnici, članovi tadašnje (HDZ-ove) Vlade, a u jednom slučaju i cijela Vlada, zatim istaknuti članovi HDZ-a kao i članovi njihovih obitelji. Od jednog hrvatskog nakladnika 23 ministra bivše HDZ-ove Vlade tražila su 4 milijuna i 600 tisuća kuna

za naknadu štete za pretrpljene duševne boli i iz ovoga se može zaključiti da su dužnosnici HDZ-a obnašajući svoju vlast doista trpjeli velike duševne boli. Usporedba zakonskog i stvarnog odnosa spram medija i novinara s obzirom na represiju ukazuje da ova koalicijska vlast za razliku od prethodne (HDZ-ove) nema nekakav neprijateljski stav prema medijima ili zajednički stav da medije treba kontrolirati. I utoliko Klub drži neutemeljenim ocjene nekih angažiranih kritičara predloženog zakona koji tvrde da se njime otvaraju vrata državnom intervencionizmu te da se zakon donosi kako bi se ostvarila što je moguće veća državna kontrola nad medijima i novinarima. Za razliku od Zakona o javnom priopćavanju predloženi zakon o kojem se vodi rasprava sadrži odredbe o distribuciji tiska kojima se obvezuju distributeri da objave opće uvjete za distribuciju tiska a koji se odnose jednako za sve nakladnike koji zatraže distribuciju. To je izuzetno važno za slobodu novina jer monopol u distribuciji novina puno je opasniji za slobodu tiska od sudskih tužbi protiv novinara, kaže zastupnica. Za Klub je dobro rješenje pitanje obveze nakladnika da obavijesti javnost o programskoj osnovi, a to podrazumijeva zakonsku obvezu vlasnika medija da utvrdi i javno obznani svoju uređivačku politiku. Zaključujući raspravu rekla je kako je ova koalicijska vlast i ovaj saziva Sabor donio zakone koji na cjelovit i na demokratski način uređuje područje medija. Jednako tako značajan je i odnos ove vlasti spram medija koji je u političkom smislu dijametralno suprotan onome iz vremena HDZ-ove vlasti. Aktualnu vlast nitko ozbiljan ne može optuživati da je u svojim nastojanjima i praksi usmjerena protiv novinarskih sloboda i uopće slobode medija.

Ante Beljo (HIP) javio se radi ispravka navoda. Reagirao je na konstataciju zastupnice Didović da je veliki broj dužnosnika HDZ-a, pa i bivše Vlade tražio naknadu štete za pretrpljene duševne boli. Takvu mogućnost teoretski je dopustao zakon, a takve zakone imaju mnoge zemlje Zapada. Beljo problem vidi u našem sudstvu tj. činjenici da ti slučajevi nikada nisu procesuirani i riješeni (s tim u vezi spomenuo je optužbe iz 1994.). Sve u svemu novinari su mogli blatiti koga god hoće i kako god hoće bez da ikome odgovaraju, a u ovom zakonskom prij-

dlugu rješenje nije ništa bolje. Samo prva objavljena informacija ima efekt, ali ne i ispravak informacije kojim se ništa ne rješava, zaključuje zastupnik.

U kratkoj završnoj riječi ministar kulture, dr.sc. **Antun Vujić** zahvalio je na ovoj raspravi i ozbiljnom radu u odborima te u ime Vlade najavio razmatranje podnesenih amandmana.

Rasprava je zatim bila zaključena.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Predstavnik predlagatelja, ministar kulture dr.sc. **Antun Vujić** očitovao se o podnesenim amandmanima. Prihvatio je amandman Odbora za zakonodavstvo i sve amandmane Odbora za informiranje, informatizaciju i medije. Nije, međutim, prihvatio amandman potonjeg Odbora na članak 6. stavak 5. podstavak 3. uz obrazloženje da je isti amandman ali nomotehnički bolje koncipiran podnio zastupnik Josip Leko, a Vlada ga prihvaća. Iz istog razloga ministar Vujić nije prihvatio niti amandman Odbora na članak 57. stavak 1. Nakon toga predstavnik Odbora povukao je spomenuta dva amandmana.

U nastavku Vladin je predstavnik djelomično prihvatio amandman Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina tj. u ponešto izmijenjenom obliku tako da se članak 5. stavak 2. podstavak 1. mijenja i glasi: "Ostvarenje prava na javno informiranje i na obaviještenost svih državljana Republike Hrvatske". A nakon podstavka 1. dodaju se novi podstavci koji glase: "Ostvarenje prava na javno informiranje i na obaviještenost svih državljana Republike Hrvatske. A nakon podstavka 1. dodaju se novi podstavci koji glase: "Ostvarenje prava na javno informiranje i na obaviještenost pripadnika hrvatskih nacionalnih manjina i zajednica u inozemstvu, ostvarivanja prava na javno informiranje i obaviještenost pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Informiranje javnosti o nacionalnim manjinama i pitanjima ostvarivanja manjinskih prava u Republici Hrvatskoj te poticanje tolerancije i kulture dijaloga". Uz konstataciju da je ovako ponuđen Vladin prijedlog bolji od amandmana Odbora, dr.sc. **Furio Radin (nezavisni)**, inače predsjednik tog radnog tijela, povukao je amandman Odbora.

Uz konstataciju da je zahtjev što ga je amandmanom na članak 3. postavila zastupnica **Sanja Kapetanović (SDP)** sadržan u nekoliko drugih elemenata istog članka ovoga zakona pa ga nije potrebno dodavati, ministar **Vujić** odbio je prihvatiti taj amandmanski zahtjev, a glasovanjem zastupnici su samo potvrdili Vladin stav. Prihvaćanjem amandmanskog zahtjeva Odbora za informiranje, informatizaciju i medije na članak 15. zapravo je prihvaćen i amandman što ga je podnio zastupnik Josip Leko na isti članak pa je ovom SDP-ovom zastupniku nakon tog upozorenja Vladinog predstavnika ostalo samo da povuče svoj amandman.

U nastavku ministar **Vujić** pozvao je zastupnicu **Opačić** da u dobroj vjeri povuče svoj amandman na članak 15. jer će slijedeći amandman i ono što je vezano uz kaznene odredbe pokriti područje koje se amandmanom traži. Zastupnica **Opačić (SDP)** složila se s takvim prijedlogom i povukla amandman. Nakon konstatacije da je Vlada prihvatila amandman Odbora za informiranje, informatizaciju i medije na članak 19. zastupnik Josip Leko povukao je svoj (istovjetan) amandman. Iz istih razloga zastupnik je to učinio i sa svojim amandmanom na članak 36.

Uslijedilo je glasovanje o **Konačnom prijedlogu zakona o medijima. Većinom glasova (69 "za", 2 "protiv" i 21 "suzdržan") donijeli su ovaj Zakon u tekstu kako je predložio predlagatelj (Vlada RH), zajedno s prihvaćenim amandmanima. U nastavku, a sukladno prijedlogu Odbora za informiranje, informatizaciju i medije, odnosno iz razloga navedenih u mišljenju Vlade RH i spomenutog Odbora, zastupnici nisu prihvatili Prijedlog zakona o medijima zastupnice Vesne Škare-Ožbolt (DC).**

V.Ž.; J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O AUTORSKOM PRAVU I SRODNIM PRAVIMA

Zaštita autorskog prava na europski način

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatska se obvezala da će, najkasnije do početka 2005. godine, osigurati razinu zaštite intelektualnog vlasništva sličnu onoj koja postoji u Europskoj zajednici, uključujući i učinkovita sredstva za provedbu tih prava. To je jedan od osnovnih razloga zbog kojih je Hrvatski sabor, na zasjedanju u listopadu, donio (hitnim postupkom) novi Zakon o autorskom i srodnim pravima čije su odredbe usklađene s brojnim međunarodnim konvencijama, ugovorima i smjernicama koje je Hrvatska potpisala i koji bi trebao uvesti više reda u oblasti zaštite autorskih i srodnih prava.

Najveću pozornost sudionika u raspravi pobudile su zakonske odredbe kojima se, po mišljenju predlagatelja, bolje nego dosad, uređuju odnosi između korisnika autorskih djela i udruga za zaštitu autorskih prava. Da zastupnici baš ne dijele to mišljenje svjedoče i brojni amandmani koji su uloženi na zakonski tekst (45). Njihovi podnositelji su se, među ostalim, zalagali za to da se visina naknade za korištenje autorskih prava utvrđuje u

pregovorima udruga autora i udruga korisnika, zatim da se poveća broj članova i

Prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatska je obvezna, najkasnije do početka 2005. godine, zajamčiti razinu zaštite intelektualnog vlasništva sličnu onoj koja postoji u Europskoj zajednici. Prvi korak ka ispunjenju te obveze je donošenje ovog Zakona, usklađenog s pravnom stečevinom EZ-a, odnosno sa smjernicama Europskog parlamenta i Vijeća.

promijeni sastav Vijeća koje bi trebalo imati ulogu svojevrsnog arbitra, da nadzor nad provođenjem ovog Zakona obavljaju Državni inspektorat te drugi nadležni inspektori, itd. Međutim, predlagatelj

je većinu amandmana odbio, uz obrazloženje da bi se njihovim usvajanjem odstupilo od usklađenosti ovog Zakona sa zakonodavstvom EU.

Novi Zakon je ipak donesen zahvaljujući podršci većine nazočnih zastupnika, uz minimalne amandmanske korekcije.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza opsežnog zakonskog teksta poslužiti ćemo se uvodnim izlaganjem predstavnika predlagatelja, dr. Zdenka Franića, zamjenika ministra znanosti i tehnologije.

Napomenuo je da su autorsko i srodna prava sastavnice pravnog područja intelektualnog vlasništva te da, kao dio međunarodnog privatnog prava, imaju naglašeno međunarodnopravno obilježje. Za zakone s tog pravnog područja bitno je da budu usklađeni s međunarodno-pravnim propisima, kao što su brojne konvencije kojih je Republika Hrvatska stranka-ugovornica. Riječ je o Bernskoj konvenciji za zaštitu književnih i umjetničkih djela, Univerzalnoj konvenciji o autorskom pravu - Ženeva, Univerzalnoj

konvenciji revidiranoj u Parizu, Konvenciji o osnivanju Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, Međunarodnoj konvenciji za zaštitu umjetnika izvođača, Konvenciji o distribuciji signala za prijenos programa preko satelita, Konvenciji o zaštiti proizvođača fonograma od neodobrenog umnožavanja njihovih fonograma, Ugovoru o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva Svjetske trgovinske organizacije (Sporazum TRIPS), Ugovoru o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo te Ugovoru o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo.

Pored usklađivanja s navedenim propisima, ovim Zakonom ujedno treba ispuniti i obveze koje proistječu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Naime, područje intelektualnog vlasništva, kojega su bitni dijelovi autorsko i srodna prava, uređeno je odredbama članaka 42. i 71. te dodatkom VIII. Sporazuma.

Prema odredbama iz članka 71. tog dokumenta Hrvatska je obvezna, najkasnije do početka 2005. godine, zajamčiti razinu zaštite intelektualnog vlasništva sličnu onoj koja postoji u Europskoj zajednici, uključujući i učinkovita sredstva za provedbu tih prava. Prvi korak ka ispunjenju te obveze je donošenje zakona usklađenog s pravnom stečevinom EZ-a, odnosno sa smjernicama Europskog parlamenta i Vijeća, kaže Franić. Riječ je o sljedećim direktivama: o zaštiti računalnih programa; o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe; o satelitskoj radiodifuziji i kablenskoj reemitiranju; o harmonizaciji roka zaštite; o zaštiti baza podataka; o harmonizaciji prava u informatičkom društvu te o pravu slijeđenja u korist autora izvornika umjetničkog djela.

Po riječima ministra predloženim Zakonom se detaljnije i temeljitije nego dosad uređuju odnosi korisnika predmeta zaštite i udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava. Upravo taj segment izazvao je - kaže - i najviše interesa u javnosti, napose među korisnicima intelektualnog vlasništva, i njihovim autorima. Naglasio je da se ponuđena rješenja temelje na načelu prihvaćenom u svim zemljama članicama EZ ili kandidatima za članstvo u toj asocijaciji, prema kojem samo jedna udruga može ostvarivati prava koja se odnose na pojedinu vrstu nositelja autorskog odnosno srodnih prava. To znači da će odobrenje za oba-

vljanje takve djelatnosti dobiti ona udruga koja, uz ispunjavanje traženih zahtjeva, ima najveći broj punomoći nositelja prava, ubrajajući i one koje steče putem stranih udruga s kojima postoje ugovori o uzajamnom zastupanju.

Određivanje naknada za korištenje predmeta zaštite autorskog prava odnosno srodnih prava zadržava se na području ugovornog prava, kao dijela obveznog prava. U nedostatku ugovora između udruga za kolektivno ostvarivanje prava i pojedinog korisnika ili udruga korisnika odnosno njihove komore, primijenit će se sustav kod kojega je naknada utvrđena općim aktom udruga za ostvarivanje autorskih prava. Da bi se u budućnosti izbjegla osporavanja iznosa naknade od korisnika i dugotrajno pregovaranje, u postupku utvrđivanja naknada osigurava se i sudjelovanje korisničkih asocijacija. Radi poštivanja načela privatnopravnosti autorskog prava, te osiguranja svojevrstne stručne kontrole nad postupkom utvrđivanja naknada, općim aktom udruge predviđa se i pomoć stručnog tijela - Vijeća stručnjaka. Riječ je o novom institutu koji se pojavljuje u određenom broju zemalja, a odgovara i zahtjevu Direktive o satelitskoj radiodifuziji i kablenskom reemitiranju, kaže Franić.

Prema predloženom, inspekcijski nadzor nad radom udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava obavljao bi Državni zavod za intelektualno vlasništvo. Zakonom se detaljno uređuje i područje zaštite autorskog i srodnih prava u slučaju povrede, usklađeno s kaznenopravnim i prekršajnim sustavom Republike Hrvatske.

Predloženim se detaljnije i temeljitije nego dosad uređuju odnosi korisnika predmeta zaštite i udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava.

Jednom riječju, donošenjem ovog Zakona Republika Hrvatska će imati moderan Zakon o autorskom i srodnim pravima, budući da je u njegov tekst ugrađeno niz odredbi usklađenih s najnovijim međunarodnim ugovorima i direktivama EZ-a. Ni sve članice EZ-a još nisu uskladile svoje zakonodavstvo

s Direktivom o harmonizaciji prava u informatičkom društvu, a Hrvatska prva od svih europskih zemalja, pa i članica EZ-a, usklađuje svoj zakon s Direktivom o pravu slijeđenja.

U zaključnom dijelu izlaganja doministar je naglasio da su na izradi ovog zakonskog prijedloga radili stručnjaci Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, uz niz hrvatskih, ali i najuglednijih eksperata na području intelektualnog vlasništva u EU. Njegov radni tekst bio je upućen u Svjetsku organizaciju za intelektualno vlasništvo (WIPO) na ocjenu usklađenosti s međunarodnim konvencijama i ugovorima. (Pisano mišljenje poznatog stručnjaka na tom području dr. Jorgena Blomqvista, u ime Odjela za autorsko pravo WIPO-a, te komentar neovisnog stručnjaka dr. Mihe Trampuža, priznatog eksperta za direktive EZ-a, mogu se dobiti na uvid u Ministarstvu znanosti i tehnologije.)

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona hitnim postupkom, uz određene primjedbe. Sugerirao je, naime, da se preispita rješenje predloženo u članku 188. stavku 3. kojim je predviđena samo novčana kazna za primanje enkriptiranog satelitskog signala koji je dekodiran bez odobrenja njegova ovlaštenog distributera ili za obavljanje daljnje distribucije takva signala (to bi bila novina u našem pravnom sustavu). Spomenimo i prijedlog tog radnog tijela za preispitivanje rokova zastare predviđenih člankom 193. Konačnog prijedloga zakona, osobito glede subjektivnog roka. Naime, tom je odredbom propisan zastarni rok od 3 godine za pokretanje prekršajnog postupka te od 2 godine za izvršenje izrečenih novčanih kazni za prekršaje predviđene ovim Zakonom.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je raspravljao o predloženom zakonskom tekstu kao zainteresirano radno tijelo, a raspolagao je i pisanim mišljenjem Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske udruge poslodavaca. Evo njegovih primjedbi.

Podimo od sugestije da se dopunom članka 3. propiše da se korištenje autorskog djela ili predmeta srodnog prava na obiteljskim svečanostima ne smatra javnim korištenjem predmeta zaštite.

Daljnji je prijedlog Odbora da se preispita rješenje predviđeno podstavkom 4. u članku 154, prema kojem ostvarivanje autorskog odnosno srodnih prava obuhvaća osobito poslove kontrole nad korištenjem predmeta zaštite, te da se razmotri mogućnost brisanja ove odredbe. Po mišljenju tog radnog tijela člankom 157. (stavak 2. podstavak c) valjalo bi precizirati da se odobrenje za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava može dati udruzi koja to obavlja kao jedinu djelatnost. Naime, udruga za zaštitu autorskih prava ne bi smjela istovremeno obavljati i djelatnost kao korisnik autorskog djela (primjerice, organiziranje koncerata i sl.).

Spomenimo, nadalje, njegovu sugestiju za preispitivanje rješenja predloženog stavkom 2. u članku 159, odnosno za brisanje te odredbe. Riječ je o odredbi koja sadrži institut pretpostavljene punomoći, odnosno presumira da udruga za zaštitu autorskih prava ima punomoći za obavljanje poslova ostvarivanja prava svih domaćih i stranih nositelja prava o kojima je riječ (osim onih koji je obavijeste u pisanom obliku da ne ostvaruje njihova prava).

Odbor je, među ostalim, predložio da se u odredbama članaka 162. i 163. izostave riječi "stručnjaka", a stavak 8. članka 162. dopuni riječima "uz obvezno uvažavanje mišljenja Vijeća". Založio se i za povećanje broja članova Vijeća u kojem bi trebala sjediti barem četiri istaknuta stručnjaka s područja zaštite autorskih i srodnih prava, te po jedan predstavnik udruga autora, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske udruge hotelijera, kao i udruga organizacija za radiodifuziju i udruga TV postaja.

Članovi Odbora su sugerirali i da se razmotri mogućnost brisanja riječi: "te razlike u visini cijena u poslovanju korisnika" u stavku 6. članka 165. (to je načelo već sadržano u načelu iz stavka 1. ovog članka). Spomenimo i njihov prijedlog za izmjenu odredbe članka 168, prema kojoj bi nadzor nad provođenjem ovog Zakona obavljao Državni inspektorat, te drugi nadležni inspektori, a ne autorske udruge. Daljnja je njihova sugestija preispitati rješenje predloženo stavkom 5. članka 189. prema kojem se pravnoj, odnosno fizičkoj osobi, uključujući obrtnika i trgovca pojedinca koji prekršaj povrede autorskog ili srodnog prava iz stavka 1.

ovog članka počine u obavljanju djelatnosti, može izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju od jedne godine. Založili su se i za dopunu članka 202. kojom bi se propisalo da se za udrugu iz članka 159. ovog Zakona presumira da imaju punomoći za obavljanje poslova ostvarivanja prava svih domaćih i stranih nositelja autorskih prava 12 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova svojih članova predložio Hrvatskom saboru da donese predloženi Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. Ujedno je sugerirao predlagatelju da, sukladno navedenim primjedbama i prijedlozima, izvrši amandmanske korekcije zakonskog teksta, ako to nije prepreka usklađivanju hrvatskog zakonodavstva na ovom području sa zakonodavstvom EU.

Odbor za europske integracije jednoglasno je utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o autorskom pravu i srodnim pravima usklađen s pravnom stečevinom EU.

RASPRAVA

Nakon što su zastupnici saslušali uvodno izlaganje dr. **Zdenka Franića**, zamjenika ministra znanosti i tehnologije, riječ su dobili izvjestitelji radnih tijela. **Josip Leko** obrazložio je stavove Odbora za zakonodavstvo, a **Dragica Zgrebec** primjedbe i prijedloge Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu. Uslijedila su izlaganja predstavnika klubova zastupnika.

Modernizacija i harmonizacija s europskim zakonodavstvom

Zdenko Haramija prenio je stajalište KLuBa zastupnika HSS-a, da se radi o dobro izbalansiranom zakonskom tekstu koji predstavlja modernizaciju i harmonizaciju dosadašnjeg zakonodavstva u odnosu na zakonodavstva zemalja EU. Posebnu pozornost korisnika i javnosti pobuđuje segment kolektivnog ostvarivanja prava koji se odnosi na načelo individualne raspoložbe autorskim i srodnim pravima. Naime, zbog masovne uporabe tzv. malih autorskih prava (npr. slušanje glazbe, javna posudba, reprodukcija za privatno korištenje i sl.) takvi oblici iskorištavanja autorskih djela se svugdje

u svijetu naplaćuju putem autorskih društava. Dosadašnje hrvatsko zakonodavstvo priznavalo je autonomiju autora, tj. njihovih društava u određivanju tarife za utvrđivanje odgovarajuće naknade. Nema sumnje, međutim, da to nije bilo dostatno za potpunu kontrolu iskorištavanja autorskih djela, s obzirom na činjenicu da je zloraba korištenja autorskih prava koja ostvaruju zaštitu putem autorskih društava u Hrvatskoj veća od 50 posto. Predloženim Zakonom, kaže zastupnik, uvode se novine i u određivanju načela za utvrđivanje visine naknade cjenikom. Naime,

Primjena ovog Zakona uvest će više reda u domenu zaštite autorskih prava koja se ostvaruju kolektivno.

prema članku 163. autorska društva morala bi zatražiti da se o prijedlogu tarife očituju korisničke asocijacije - Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora i udruge organizacija za radiodifuziju. U slučaju da autorsko društvo, odnosno udruga za kolektivno ostvarivanje prava, ne prihvati njihove primjedbe, zatražit će se mišljenje Vijeća stručnjaka koje će osnovati odlukom ravnatelj Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Na taj se način, kaže zastupnik, u domenu intelektualnog vlasništva unosi stupanj državne intervencije kao kompromisno rješenje, što ujedno predstavlja maksimalnu mjeru društvenog utjecaja na utvrđivanje naknade (autorsko pravo je privatno pravo). Usporedbe radi, napomeno je da su autorske naknade koje će se naplaćivati putem kolektivnog ostvarivanja prava u Hrvatskoj ispod razine međunarodnih standarda. Primjerice, ugostiteljski objekt plaća naknadu za cjelodnevno korištenje glazbe autorskom društvu u vrijednosti jedne šalice kave. Tako prikupljena masa sredstava mora se dijeliti prema pravilniku o raspodjeli, sukladno podacima pohranjenim u međunarodnoj bazi podataka, domaćim i inozemnim nositeljima prava na djelima koja se na taj način javno izvode. Zastupnici HSS-a su mišljenja da će primjena ovog zakona uvesti više reda u domenu zaštite autorskih prava koja se ostvaruju kolektivno. Smatraju prihvatljivom defi-

niciju pojma javnosti navedenu u članku 3. Konačnog prijedloga zakona, koja je u skladu s Bernskom konvencijom, temeljnim i najstarijim dokumentom o autorskom pravu. Pozdravljaju i odredbe o kaznenopravnoj i prekršajnoj odgovornosti onih koji zlorabe upotrebu autorskih prava jer smatraju da je dobro utvrđen raspon novčanih kazni za prekršaje (od 5 do 50 tisuća kuna). Njihov glasnogovornik je na kraju izjavio da će Klub zastupnika HSS-a podržati ovaj zakon.

Predložena rješenja u skladu s potrebama vremena

Donošenje ovog Zakona je prvi korak ka ispunjavanju obveza koje Hrvatska ima prema odredbama članka 71. te dodatku VIII. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, konstatirao je **Josip Leko**, predstavnik Kluba zastupnika SDP-a. Naime, Hrvatska je tim aktom preuzela zadaću da najkasnije do početka 2005. godine zajamči razinu zaštite intelektualnog vlasništva sličnu onoj koja postoji u EU. Po ocjeni zastupnika SDP-a ovaj zakon je u potpunosti usklađen s odredbama svih sedam direktiva na području autorskog i srodnih prava koje su u proteklom desetljeću donijeli Europski parlament i Europsko vijeće i kojima se osigurava tek minimum zaštite prava autora i nositelja srodnih prava (pojedini instituti detaljno su razrađeni u konkretnim europskim zakonodavstvima koja su bila dobar uzor za izradu hrvatskih zakonskih rješenja). Nadalje, ovaj zakon odgovara potrebama i obvezama uređenja autorskog i srodnih prava u digitalnom svijetu. Naime, Republika Hrvatska je ratificirala dva internet ugovora Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, koji donose pravna rješenja za uređenje zaštite ostvarivanja prava autora i nositelja srodnih prava u korištenju na Internetu a usklađen je i sa svih 8 međunarodnih konvencija i ugovora na području autorskog i srodnih prava kojih je Republika Hrvatska stranka-ugovornica. Usklađivanjem s navedenim međunarodnim propisima i standardima EU u Zakonu se, uz prava autora, na njihovim djelima iz područja književnosti, znanosti i umjetnosti, prava umjetnika izvođača na njihovim izvedbama, prava proizvođača fonograma na njihovim fonogramima i prava organizacija za radiodifuziju na

njihovim emitiranjima, posebno uređuju i prava filmskih producenata na njihovim videogramima, prava nakladnika na njihovim izdanjima te prava proizvođača baza podataka na njihovim bazama podataka. Posebno je uređena autorsko-pravna zaštita kompjuterskih programa. Dakako, podrobnije i temeljitije nego dosad uređuju se i odnosi korisnika predmeta zaštite i udruga za kolektivno ostvarivanje autorskih prava.

Među ostalim, Zakon predviđa inspeksijski nadzor Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo nad radom udruga za kolektivno ostvarivanje prava. Njime se podrobno uređuje i područje zaštite autorskih i srodnih prava u slučaju povrede, a posebnom glavom ovog propisa regulira se i područje primjene zakona, s obzirom na međunarodnopravni karakter autorskog i srodnih prava. Iz predloženog je vidljivo da su i korisničke asocijacije, putem svojih matičnih ministarstava, također sudjelovale u izradi ovog propisa i svojim prijedlozima doprinijele boljim rješenjima u Konačnom prijedlogu zakona. U mjeri u kojoj to nije suprotno Ustavu RH i spomenutim međunarodnim aktima, njime se uređuju i specifičnosti hrvatskog društva u sektoru o kojem je riječ. Po ocjeni Kluba zastupnika SDP-a ponudena rješenja su dobro izbalansirana i potpuno u skladu s potrebama vremena i društvenih odnosa u Republici Hrvatskoj. Stoga će zastupnici SDP-a glasovati za donošenje ovog Zakona.

Visinu naknade utvrditi pregovorima

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, Tonči Tadić je konstatirao da je ovaj Zakon itekako važan za razvoj hrvatskog gospodarstva, a posebice za što bolju zaštitu intelektualnog vlasništva, odnosno kapitala. Među ostalim, njime bi trebalo razriješiti i neke dvojbe koje su u dobroj mjeri kočile razvoj ugostiteljstva i turizma, odnosno audiovizualnog prostora u Hrvatskoj, u prvom redu elektronskih medija. Naime, treba imati na umu da smo Zakon o autorskom pravu naslijedili još od bivše SFRJ, te da u proteklih desetak godina ni koraka nismo odmakli od toga. Doduše, 99. je bio donesen novi Zakon, ali on je samo potvrdio postojeću regulativu iz bivše države, dok su, primjerice Slovenci, i druge tranzicijske

zemlje u međuvremenu donijeli kvalitetnije propise koji se baziraju na njemačkom modelu.

Tadić je izrazio zadovoljstvo što se i Hrvatska napokon odlučila na donošenje ovako sveobuhvatnog zakona koji bi ovu materiju doista regulirao na europski način, iako se to moglo učiniti i ranije, da je Vlada reagirala brže. S tim u svezi podsjetio je na činjenicu da su zastupnici HSP-a još u studenome 2001. predlagali da se visina naknade za autorska prava određuje u pregovorima udruga autora i korisnika. Naime, dosad su Društvo skladatelja (HDS) i Hrvatska udruga za zaštitu izvođačkih prava (HUZIP) koji se među ugostiteljima i obrtnicima popularno zovu ZAMP, svojevoljno, vlastitim uredbama, propisivali visinu te naknade (to je bio relikv iz SFRJ). U veljači prošle godine svi saborski klubovi su, kaže, poduprli njihovu inicijativu a Vlada se obvezala da će do ljeta prošle godine predložiti izmjene Zakona koje će se temeljiti na predloženom njemačkom modelu. Međutim, do danas nije napravila svoj posao, jer se čekalo cjelovito rješenje. Zbog toga će Klub zastupnika HSP-HKDU-a poduprijeti donošenje ovog Zakona, uz brojne amandmanske korekcije.

Dobro je da se i Hrvatska napokon odlučila na donošenje ovako sveobuhvatnog zakona koji bi ovu materiju regulirao na europski način, iako se to moglo učiniti i ranije, da je Vlada reagirala brže.

Da bi ilustrirao sadašnje stanje u tom sektoru zastupnik je napomenuo da svi koji puštaju glazbu u svom radnom prostoru moraju platiti određenu naknadu ZAMP-u (postolari i drugi obrtnici prema bruto kvadraturi svog prostora, jednako kao i veletrgovci, hotelijeri prema broju soba, a ugostitelji prema broju stolaca, neovisno o tome jesu li ti kapaciteti popunjeni ili prazni). RTV postaje su dosad plaćale tu naknadu gotovo u visini PDV-a, a da nitko nije kontrolirao na što su udruge autora trošile taj novac. A da apsurd bude još veći, Ministarstvo turizma i Vlada morali su intervenirati da bi

udruga hotelijera i udruga autora pregovarale oko nadoknade dugova zbog neplaćene naknade ZAMP-u u ratnim godinama, kad na Jadranu nije bilo turista.

Po riječima zastupnika dosad su Zakon o autorskom pravu, zapravo provodile udruge za zaštitu autorskog prava. One su, čak, mogle narediti zatvaranje lokala čiji vlasnik nije platio naknadu, što je protuustavno, koristeći pomoć inspeksijskih službi, policije, Financijske policije odnosno Porezne uprave. Da bi se to ubuduće spriječilo, zastupnici HSP-a i HKDU-a se zalažu za izmjenu članka 168. Konačnog prijedloga zakona kojom bi se preciziralo da nadzor nad njegovom provedbom obavlja Državni inspektorat, te drugi nadležni inspektori. Zahtijevaju i da se udruga za zaštitu autorskih prava jasno deklarira koga zastupa i kome raspodjeljuje novce, kao što je praksa u Njemačkoj (brisati stavak 2. u članku 159.) Predlažu i izmjenu u članku 162. prema kojem se automatski primjenjuje cjenik koji nametne udruga, ne postignu li se dogovori oko visine naknade. Naime, priznaju samo cjenik koji je definiran pregovorima, a za slučaj da oni ne uspiju, sugeriraju da se zatraži arbitraža Vijeća (iz njegova naziva brisati riječ "stručnjaka") koje bi bilo sastavljeno od predstavnika udruga autora i udruga korisnika.

O visini naknade za autorska prava trebale bi pregovarati udruge autora i korisnika autorskih djela, a ne da je samovoljno određuju autorske udruge.

Njihov glasnogovornik je na kraju izrazio zadovoljstvo što se ipak ide na promjenu zakona, iako bi bilo bolje da je to učinjeno još pred godinu i pol dana. Naime, u proteklom razdoblju Vlada je imala prilike riješiti suštinski problem, da je dopustila mogućnost pregovora između udruga korisnika i udruga autora, što se prakticira i u susjednim zemljama koje su kandidati za EU. Najavio je da će Klub zastupnika HSP-HKDU-a u potpunosti podržati ovaj zakon, uvažavajući se njihovi amandmani.

Usuglasiti interese autora i korisnika

Želimir Janjić prenio je mišljenje Kluba zastupnika HSL-a, da je ovaj Zakon mogao ići u redovnu proceduru (Hrvatska je obvezna ovu materiju uskladiti do početka 2005.) kako bi se do drugog čitanja još jednom odagnula predložena rješenja i po mogućnosti usuglasili interesi svih koji su zainteresirani za ovu problematiku.

U nastavku je naveo više primjera koji svjedoče o oprečnim stavovima udruga za zaštitu autorskih prava i udruga korisnika o načinu određivanja naknade za korištenje predmeta zaštite. Primjerice, autorske udruge navode da bi predloženo rješenje, prema kojem bi korisnici davali prethodno mišljenje o prijedlogu cjenika za plaćanje naknade, predstavljalo preseadan u odnosu prema zakonima europskih država i da bi to bilo zadiranje u privatnopravni karakter autorskog i srodnih prava. Po riječima zastupnika spomenute udruge stoje na stajalištu da je privatno pravo intelektualnog vlasništva, jednako kao i pravo vlasništva, neotuđivo i nepovredivo te da nositelji tog prava, jednako kao i nositelji privatnih prava vlasništva nad materijalnim stvarima, jedini mogu određivati cijenu svog vlasništva. Svaki drugi koncept je, kažu, kako s privatnopravnog stanovišta sadržanog u hrvatskom Ustavu, tako i sa stajališta zakonodavstva europskih zemalja, neodrživ. Po njihovom mišljenju najveća mjera u kojoj bi korisnici smjeli zadirati u prava vlasnika da odredi cijenu svojih proizvoda i usluga jest da budu obaviješteni o toj cijeni te da im bude omogućeno da daju svoje primjedbe i eventualno zatraže mišljenje Vijeća stručnjaka (a ne da nositelji prava intelektualnog vlasništva budu zakonom prisiljeni tražiti mišljenje Vijeća ako su korisnici nezadovoljni visinom naknade za korištenje autorskih djela).

Za razliku od njih korisnici autorskih djela traže da se posebno afirmira uvažavanje mišljenja Vijeća. Predlažu da ono bude obvezujuće naravi, jer bi u protivnom cijela procedura bila samo formalna i udruge bi u konačnici samostalno donosile cjenik.

I udruge i korisnici zalažu se za izmjenu odredbe kojom je reguliran sastav Vijeća stručnjaka, s tim da se ono proširi na 11 članova. Prvi, međutim, predlažu takav sastav u kojem će prevladavati

stručnjaci, intelektualni stvaraoci sa svih područja stvaralaštva, kao i iz područja kulturne industrije te dva neovisna stručnjaka s područja zaštite autorskih i srodnih prava, i predstavnik organizacija za radiodifuziju. Prema njihovu prijedlogu ograničen nadzor države osigurao bi se kroz predstavnika ministarstva nadležnog za Državni zavod za intelektualno vlasništvo.

Za razliku od toga, korisnici autorskih djela smatraju da bi Vijeće za autorsko pravo trebali sačinjavati predstavnici udruga autora, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske udruge hotelijera, udruga organizacija za radiodifuziju i udruga TV postaja Republike Hrvatske, te 4 istaknuta stručnjaka s područja zaštite autorskih i srodnih prava.

Marija Lugarić (SDP) naglasila je da podupire donošenje ovog zakona u predloženom tekstu, i to iz više razloga. U prvom redu smatra izuzetno važnim da se područje intelektualnog vlasništva uredi precizno i kvalitetno (ovaj Zakon je samo jedan segment te materije). U prilog tome podsjetila je na ustavnu odredbu u poglavlju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, u kojoj stoji da se u Hrvatskoj jamči zaštita moralnih i materijalnih prava koja proistječu iz znanstvenog, kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva. Nadalje, hrvatsko zakonodavstvo treba uskladiti s europskim normama, te uvesti više reda u oblast zaštite autorskih i srodnih prava. Naime, sada ovdje vlada pravi nered, čemu pridonose razni oblici piratstva autorskih djela (od CD-a, videa, glazbenih djela, kompjuterskih programa, itd), slaba kontrola tiskanih primjerala, poglavito knjiga, a o fotokopiranju da se i ne govori.

Po mišljenju zastupnice predloženim Zakonom je odnos korisnika predmeta zaštite i autorskih udruga uređen bolje nego u dosadašnjim propisima. Stoga ponuđena rješenja treba prihvatiti jer predstavljaju svojevrsan kompromis do kojeg se došlo u dugom procesu izrade zakonskog teksta.

U nastavku je podsjetila na to da je u tradiciji hrvatskog, ali i autorskog prava u većini zemalja kontinentalne Europe, da se naknada plaća i za korištenje narodnih književnih i umjetničkih tvorevina u izvornom obliku, koja inače predstavljaju

javno dobro. To je bilo propisano i postojećim Zakonom o autorskom pravu, pa nema nikakvog razloga za ukidanje tog sustava koji je dobro funkcionirao u praksi. To više što se sredstva prikupljena iz tog izvora koriste za promicanje kulture i umjetnosti i značajan su prihod Državnog proračuna. Sukladno svom stajalištu zastupnica je, kako reče, podnijela i dva amandmana na tekst Konačnog prijedloga zakona.

U zaključnoj riječi **Zdenko Franić** je zahvalio sudionicima u raspravi na konstruktivnim prijedlozima te obećao da će ih Vlada podrobno razmotriti i neka od tih rješenja možda ugraditi u tekst Konačnog prijedloga zakona.

Nema sumnje, kaže, da je najveću pozornost zastupnika pobudilo ostvarivanje kolektivnih autorskih prava. Međutim, hrvatska javnost naprosto mora naučiti da je i intelektualno vlasništvo vlasništvo koje je netko ostvario svojim intelektualnim radom, pa prema tome ima pravo i na njegovu zaštitu. Kako reče, u raspravi se uglavnom provlačio primjer postolara i frizera koji puštaju glazbu u svojim radnjama, ali činjenica je da to nije njihova primarna djelatnost. Nitko ih ne prisiljava da imaju upaljen radio (mogu ga ugasiti i neće imati nikakvih troškova). Vlasništvo je nešto za što smo se opredijelili u trenutku kad smo išli prema tržišnom gospodarstvu, zaključio je Franić.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Podsjetimo, na Konačni prijedlog zakona podneseno je ukupno 45 amandmana. Uložili su ih parlamentarni klubovi i pojedini zastupnici. Pođimo redom.

Miroslav Korenika (SDP), Damir Kajin (IDS) te klubovi zastupnika IDSa i HSP-HKDU-a, zatražili su dopunu članka 3. novim stavkom 5. koji bi glasio: "Izuzetno od stavka (4) ovog članka na smatra se javnim korištenjem autorskog djela i predmeta zaštite srodnog prava njihovo korištenje na obiteljskim svečanostima (npr. svadbe, rođendani, krstitke i sl.) na kojima prisustvuje veći broj osoba usko povezanih rodbinskim ili drugim osobnim vezama".

U obrazloženju tog amandmana podnositelji navode da se pravni pojmovi "javnost", "javno korištenje", "rodbinske

ili druge osobne veze" nerijetko krivo tumače u praksi. Proslave rođendana, vjenčanja, povodom dodjele diplome i sl. zasigurno se ne priređuju zbog "javnosti".

Isti podnositelji založili su se i za brisanje odredbe podstavka 4. u stavku 1. članka 154, kojim predlagatelj daje ovlast udruzi za kolektivno ostvarivanje prava na kontrolu nad korištenjem predmeta zaštite. U obrazloženju ovog zahtjeva napominje se da je riječ o zaštiti privatnog prava te da nije prihvatljivo da nositelj kontrole bude udruga iako bi je, zapravo, obavljala tijela državne uprave. Naime, odredbom stavka (3) propisana je obveza tijelima državne uprave nadležnim za poslove inspekcije i službi carine da pružaju pomoć u obavljanju kontrole, a prema stavku (4) istu obvezu ima i nadležna policijska uprava ili policijska stanica.

Spomenimo, nadalje, njihov prijedlog da se u stavku 2. točki (c) članka 157. briše tekst iza riječi "jedinu djelatnost". Po mišljenju podnositelja amandmana odobrenje za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskih prava može se dati samo onoj udruzi nositelja prava koja tu djelatnost obavlja kao jedinu djelatnost. Naime, ta udruga ne bi smjela istodobno obavljati i djelatnost kao korisnik autorskog djela, primjerice, organizirati koncerte i sl. Postavlja se pitanje, naime, kako bi u tom slučaju kontrolirala samu sebe kao korisnika, zadržale li se predložene odredbe o kontroli.

Prijedlog za brisanje stavka 2. u članku 159. Konačnog prijedloga zakona zastupnici su popratili napomenom da udruga može zastupati samo one autore od kojih je dobila punomoć (takvo se rješenje prakticira i u zemljama EU, npr. u Njemačkoj). Pretpostavka dobivene punomoći mogla bi se eventualno koristiti kao prijelazno rješenje za razdoblje u kojem se postojeće udruge trebaju uskladiti s ovim Zakonom, odnosno za neko kraće razdoblje njegove primjene, a nikako ne kao trajna zakonska odredba.

U nastavku riječ - dvije o predloženim izmjenama i dopunama članka 162. Konačnog prijedloga zakona.

Zahtjev za brisanje stavka 2. tog članka Klub zastupnika HSP-HKDU-a popratio je napomenom da se postupak utvrđivanja visine naknade u zemljama EU temelji na pregovorima udruga autora i

udruga korisnika autorskih djela (Slovenija i druge tranzicijske zemlje preuzele su njemački model). Ako pregovori ne urode plodom, primjenjuje se arbitraža, ali ni u kojem slučaju ne može se dopustiti da udruge autora jednostrano i samovoljno donose odluke o tome. Predlažu, nadalje, da se naziv "Vijeća stručnjaka", koje u ovom slučaju preuzima ulogu svojevrsne arbitraže, promijeni u naziv "Vijeće", koji bolje odgovara sastavu i svrsi tog tijela (analogno tome trebalo bi brisati riječ "stručnjaka" i u članku 163.). Naglašavaju da mišljenje Vijeća, koje ono treba dati u zadanom roku, mora biti obvezujuće naravi, jer bi u protivnom čitava procedura bila samo formalna i u konačnici bi udruga opet samostalno donosila cjenik (slične amandmane podnijeli su i zastupnik Korenika i Klub zastupnika IDSa).

Spomenuti klubovi i zastupnici založili su se i za izmjenu stavka 1. u članku 164. Konačnog prijedloga zakona kojim se regulira sastav Vijeća. Prema njihovom prijedlogu Vlada RH bi, na prijedlog ministra, imenovala jedanaesteročlano Vijeće za autorsko pravo (predlagatelj je predvidio da ima svega pet članova) na razdoblje od četiri godine. Sačinjavali bi ga predstavnici udruga autora i udruga korisnika (Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske udruge hotelijera, udruga organizacija za radio-difuziju i udruga TV postaja Republike Hrvatske).

Uložili su amandman i na članak 165. Konačnog prijedloga zakona, sa zahtjevom da se brišu riječi "te razlike u visini cijena u poslovanju korisnika". Podsjetimo, riječ je o odredbi kojom se utvrđuju načela za određivanje visine autorske naknade cjenikom. Stavak 6. propisuje načela za paušalni oblik naknade te između ostalog navodi da je to i razlika u visini cijene u poslovanju korisnika. Budući da je to načelo već sadržano u načelu iz stavka (1) istog članka, valja ga brisati u stavku (6). Spomenimo i njihov zahtjev za izmjenu članka 168, tako da glasi: "Nadzor nad provođenjem ovog Zakona obavlja Državni inspektorat, te drugi nadležni inspektori, u skladu s ovlastima utvrđenim zakonom". Po mišljenju podnositelja amandmana protuustavno je propisati ovlasti kontrole nad provođenjem ovog Zakona udruzi, to više što po svojoj pravnoj prirodi ona nije tijelo

koje može provoditi inspekcijski nadzor. Naime, prema Zakonu o sustavu državne uprave inspekcijske poslove mogu obavljati samo državni službenici. Davanje prava udruzi da traži pomoć inspekcijskih i carinskih službi je također više nego dvojbena, smatraju podnositelji amandmana.

Predložili su i brisanje odredbe stavka (5) u članku 189. Konačnog prijedloga zakona kojom se predviđa mogućnost da prekršajni sud izreče zaštitnu mjeru zabrane obavljanja djelatnosti do godinu dana ako je, primjerice, učinjen prekršaj slušanja muzike u radnji bez odobrenja. Takav prekršaj ne može imati obilježje teškog kaznenog djela koje ugrožava pravni poredak, pa ovu odredbu treba brisati kao prouustavnu, smatraju zastupnici. Naime, člankom 30. Ustava RH određeno je da samo "kaznena osuda za teška i osobito nečasna kaznena djela može imati za posljedicu gubitak stečenih ili zabranu stjecanja na određeno vrijeme nekih prava na obavljanje određenih poslova, ako to zahtijeva zaštita pravnog poretka".

Spomenimo, na kraju, i njihov prijedlog za dopunu članka 202. Konačnog prijedloga zakona novim stavkom (9) koji bi glasio: "Za udruge iz članka 159. ovog Zakona presumira se da imaju punomoći za obavljanje poslova ostvarivanja prava svih domaćih i stranih nosi-

telja odnosnih prava, 12 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu." Ovaj amandman popratili su obrazloženjem da udruga za zaštitu autorskih prava može zastupati samo one autore od kojih je dobila punomoć. Pretpostavka dobivene punomoći eventualno bi se mogla koristiti jedino kao prijelazno rješenje za rok u kojem se postojeće udruge trebaju uskladiti s ovim Zakonom, a nikako kao trajna zakonska odredba.

U ime predlagatelja o navedenim amandmanima očitovao se dr. **Zdenko Franić**, zamjenik ministra znanosti i tehnologije. Napomenuo je da ih Vlada ne može prihvatiti jer bi se time odstupilo od usklađenosti ovog Zakona sa zakonodavstvom EU, odnosno sa smjernicama i konvencijama koje je Republika Hrvatska potpisala. Nakon toga je **Miroslav Korenika** povukao sve svoje amandmane, dok su ostali podnositelji zahtijevali da se o njihovim prijedlozima glasuje (odustali su tek od manjeg dijela amandmana). Međutim, većina nazočnih zastupnika priklonila se stajalištu predlagatelja i nisu im dali podršku.

Sastavnim dijelom Konačnog prijedloga zakona postali su jedino amandmani **Marije Lugarić (SDP)**, odnosno dr. **Zlatka Kramarića (LS)** za dopunu članaka 8. i 156 (riječ je o istovjetnim prijedlozima). Novim stavkom 3. u članku 8. precizira se da narodne knjižene i

umjetničke tvorevine u izvornom obliku nisu predmetom autorskog prava, ali da se za njihovo priopćavanje javnosti plaća naknada kao za korištenje zaštićenih autorskih djela. Naknada je prihod državnog proračuna i koristi se za unaprjeđenje odgovarajućeg stvaralaštva s odgovarajućeg područja." Analogno tome, u stavku 1. točki 1. članka 156. dodaje se nova alineja h) koja glasi: "h) pravo na naknadu za priopćavanje javnosti narodnih književnih i umjetničkih tvorevina."

Prije prelaska na izjašnjavaње o Konačnom prijedlogu zakona dr. Franić je izvijestio zastupnike da se prilikom prepisivanja zakonskog teksta potkralo nekoliko grešaka u člancima 142, 147. i 207. Radilo se o nomotehničkim ispravcima koje su zastupnici uvažili, s tim da su dopunu članka 142. (između riječi: "prve" i riječi "videograma" umetnuta je riječ: "fiksacije") tretirali kao amandman Vlade RH. Potom je predsjednik Tomčić dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. Ishod - **zahvaljujući podršci većine nazočnih zastupnika (90 glasova "za" i 4 "suzdržana") novi Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima donesen je u predloženom tekstu, zajedno s prihvaćenim amandmanima i nomotehničkim ispravcima.**

M.Ko.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIZNAVANJU INOZEMNIH OBRAZOVNIH KVALIFIKACIJA

Približavanje hrvatskoga europskom visokoškolskom sustavu

Ocjenjujući da se odredbama tekst Konačnog prijedloga ovoga Zakona narušavaju odredbe članka 67. Ustava kojim je utvrđena autonomija Sveučilišta i samostalno odlučivanje o njegovom ustrojstvu i djelovanju Odbor za zakonodavstvo je predložio zastupnicima Hrvatskog sabora da prove-

du samo raspravu u prvom čitanju. Zastupnici nisu prihvatili tu sugestiju nego su većinom glasova donijeli ovaj Zakon koji je u duhu Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na području Europe i povećava mobilnost studenata unutar zemlje i s inozemstvom.

O PRIJEDLOGU

U prikazu Prijedloga poslužiti ćemo se obrazloženjem predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra znanosti i tehnologije, dr.sc. **Zdenka Franića**. Ideja ovog Zakona je da se u hrvatsko zakonodavstvo usvoji i provede duh Lisabonske

Konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na području Europe te i na taj način Hrvatska postane dijelom pravnog poretka Europe. Bit ovoga Zakona je da se u priznavanju inozemnih obrazovnih diploma uzme u obzir znanje i vještina koju je netko stekao završivši neki fakultet izvan Republike Hrvatske, a ne da se tome priđe samo formalno. Sada je slučaj da se jedna diploma s Oxforda nostrificira već dvije godine i od čovjeka koji tu nostrifikaciju traži zahtijeva da položi 14 diferencijalnih ispita. Istodobno ENIC/NARIC (izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija, član Europske mreže nacionalnih izvještajnih centara o akademskoj pokretljivosti) vodio bi brigu da se u Hrvatskoj ne bi priznala inozemna diploma s nekog fakulteta i sveučilišta koja primjerice nije dostatno kvalitetna. Donošenjem ovog Zakona propisat će se brži postupak i utvrditi uvjeti za priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija, ali i dijelova obrazovanja, razdoblja studija provedenog na inozemnoj visokoškolskoj ustanovi te položenih ispita radi usvajanja načela Lisabonske konvencije. Na taj će se način olakšati mobilnost studenata unutar zemlje i s inozemstvom jer je nažalost i danas u Hrvatskoj teško preći s pojedinog sveučilišta na neko drugo sveučilište, pa čak i sa srodnog fakulteta jednog sveučilišta na drugi srodan fakultet. Predloženim zakonom Hrvatska svoj visokoškolski sustav približava europskom sustavu i aktivno se uključuje u europski obrazovni prostor, zaključio je Vladin predstavnik.

RADNA TIJELA

Odbor za europske integracije utvrdio je da je Konačni prijedlog zakona o

priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija usklađen s konvencijama Vijeća Europe, a **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu** predložio Saboru donošenje ovoga Zakona. Za razliku od potonjeg radnog tijela **Odbor za zakonodavstvo** predložio je zastupnicima Sabora da provedu tek prvo čitanje. Odbor ocjenjuje da se odredbama teksta Konačnog prijedloga zakona narušavaju odredbe članka 67. Ustava kojima je utvrđena autonomija Sveučilišta i samostalno odlučivanje o njegovom ustrojstvu i djelovanju. Naime, rad pojedinih tijela Sveučilišta vezan je uputama, i preporukama Ureda i Agencije. Pored toga, u pravni sustav Republike Hrvatske uvodi se sustav presedana što bi valjalo preispitati, poručuje Odbor.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnik predlagatelja, govorio je u ime Kluba zastupnika SDP-a akademik **Šlaus Ivo**. Nema pravog ulaska na ravnopravan način u globalizirani svijet bez jednog ovakvog zakona, rekao je gospodin Šlaus, a zatim čestitao Ministarstvu znanosti i tehnologije kao stručnom nosiocu posla na izradi zakona te zaključio da će Klub zastupnika SDP-a podržati njegovo donošenje. U pojedinačnoj raspravi zastupnica **Marija Lugarić (SDP)** podržala je predložen zakonski akt uz ocjenu da nam treba još ovako dobrih zakona da bi zaista mogli ući u Europu i svijet.

Stoljećima su Hrvati iseljavali iz Hrvatske, a danas već dolazi vrijeme da se hrvatska djeca druge i treće generacije vraćaju u Hrvatsku s diplomom nekog sveučilišta sa Zapada, rekao je **Ante Beljo (HIP)**. Problem nastaje kada ta djeca stignu u Hrvatsku, i ukoliko žele nastaviti školovanje trebaju izgubiti po godinu ili dvije dana dok im se nostrificira

raju diplome. A ukoliko se žele zaposliti tada to traje u beskonačnost. Potrebno je stoga pronaći način da se ta birokratska procedura smanji i ljudima pruži mogućnost upisa radi daljnjeg školovanja, ili da im se da mogućnost za posao, a razliku u predmetima, ako već postoji, polože u hod. Kod priznavanja diploma veliki problem mogu stvoriti razlike u sadržaju pojedinih predmeta ali i u terminologiji pa o tome valja voditi računa kako bi se ovim ljudima olakšao dolazak u Hrvatsku.

Vladin predstavnik, gospodin **Franić**, složio se s konstatacijama iz rasprave zastupnika Belje te utvrdio da je upravo intencija ovog Zakona da se takve neprihvatljive stvari otklone i ljudima koji su pošteno svojim radom i učenjem stekli određena znanja i vještine te diplome isto prizna u Republici Hrvatskoj, a napose omogućiti daljnje školovanje. Na kraju je izrazio nadu da će Hrvatski sabor prihvatiti ovaj Zakon kojim se Hrvatska ubrzano približava europskom obrazovnom sustavu i rješava mnogo problema važnih za hrvatsko gospodarstvo. Ovim se zakonom omogućava i aktivnije provođenje Bolonjske konvencije, odnosno europskog sustava prijenosa bodova i omogućava da se pojedini kolegiji biraju na različitim visokoškolskim ustanovama.

Na kraju pristupilo se najprije glasanju o prijedlogu zaključka Odbora za zakonodavstvo da se o zakonskom aktu provede tek prvo čitanje. Sa 20 glasova "za", 42 "protiv" i 21 "suzdržanim" zastupnici nisu prihvatili prijedlog Odbora. Većinom glasova (80 "za" i 3 "suzdržana") donijeli su Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske kao predlagatelj.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ŽIGU

Jednak pravni položaj poduzetnika na tržištu

Hrvatski je sabor većinom glasova, uz amandmanske intervencije, donio novi Zakon o žigu (predlagatelj Vlada RH) kojim se želi postići potrebna usklađenost s pravilima europskih međunarodnih sustava kojima je uređeno područje žigova, a posebice na način i u mjeri kako to zahtijeva Prva direktiva Vijeća za usklađivanje pravnih propisa država članica koji se odnosi na žigove i Propis vijeća (EC) o žigu Zajednice.

O PRIJEDLOGU

Uzimajući u obzir činjenicu da je ovoga trenutka Republika Hrvatska u obvezi, u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji, uskladiti propise iz područja žigova, Vlada ocjenjuje kako je potrebno donijeti novi Zakon o žigu kojim bi se postigao potreban stupanj usklađenosti s međunarodnim ugovorima, sporazumima i konvencijama kojima je Republika Hrvatska pristupila ili ima namjeru pristupiti, uz napomenu kako je osobiti naglasak na potrebi usklađivanja s odredbama Prve direktive Vijeća 89/104/EEC od 21. prosinca 1988. za usklađivanje pravnih propisa država članica koji se odnose na žigove i Uredbe vijeća broj 40/94 (EC) od 20. prosinca 1993. o žigu Zajednice. Slijedeći smisao Direktive, u procesu harmonizacije potrebno je prepoznati posebnosti i mogućnosti Republike Hrvatske, posebice glede implementacije odredaba koje najizravnije utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Slijedom naprijed navedenog Vlada u nastavku navodi kakvo je stanje u području žigova. Dosad važeći Zakon o žigu ne sadrži odredbe vezane uz Protokol koji se odnosi na Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova, a koji je Odlukom Hrvatskog sabora potvrđen i objavljen u "Narodnim

novinama" broj 13/2003. Tekst Zakona o žigu sadržava određena nazivlja koja odstupaju od nazivlja iz Direktive, što usporava ukupni razvoj i harmonizaciju stručnog nazivlja u području žigova, u pojedinim dijelovima nije dostatno precizan niti dostatno obuhvaćen zahtjevima koji proizlaze iz Direktive Europske unije koja se odnosi na žigove.

Ovim se zakonom uređuje područje žigova na načelima koja primjenjuju zemlje EU-a i tako stvaraju pretpostavke za brži ulazak stranog kapitala u Republiku Hrvatsku.

Novim Zakonom o žigu želi se postići potrebna usklađenost s pravilima europskih i međunarodnih sustava kojima je uređeno područje žigova, a posebice na način i u mjeri kako to zahtijeva Prva direktiva vijeća za usklađivanje pravnih propisa država članica koji se odnose na žigove i Propis vijeća (EC) o žigu Zajednice. Time bi se, smatra Vlada, stvorile pretpostavke za adekvatnije i učinkovitije uključivanje Republike Hrvatske u političke, pravne i ekonomske procese. Predloženim zakonom uređuje se područje žigova na načelima koja primjenjuju zemlje Europske unije. Time se stvaraju pretpostavke za brži ulazak stranog kapitala u Republiku Hrvatsku, budući da se novim Zakonom uklanjaju određeni limiti i osigurava znatno veća pravna sigurnost za potencijalne stjecatelje koja proizlaze iz žiga. Predloženi Zakon temelji se na poduzetničkoj i tržišnoj slobodi i osigurava poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu, u skladu s vrijedećim propisima, u nacionalnim i međunarodnim okvirima.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga zakona Odbor je podnio više amandmana. Točno je da se pravilnikom kao podzakonskim aktom uređuju određena pitanja detaljnije u svrhu provedbe zakona, ali to mogu biti i drugi akti podzakonske naravi pa je nepotrebno to naznačavati i u tekstu odredbe članka 15, smatra Odbor i s tim u vezi amandmanski intervenira.

Budući da Pravilnik o žigu tek treba biti donesen u skladu s tim Odbor uređuje izričaj u više odredbi Zakona (članci: 25, 27, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 44, 46. i 49. Odbor je amandmanski intervenirao i u članku 61. stavku 1. obrazlažući to konstatacijom da je pored navedenih osnova za prijavu za međunarodnu registraciju žiga nužno navesti i ovaj Zakon na temelju kojeg će se donijeti Pravilnik o žigu. S posljednja tri svoja amandmana Odbor nomotehnički uređuje izričaje u člancima 83, 84. i 85. U članku 83. predložio je npr. da se ovlasti ministar nadležan za rad Zavoda da donese Pravilnik o žigu na prijedlog ravnatelja Zavoda najkasnije do dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Zatim je predložio da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe Zakona o žigu (Narodne novine, br. 78/99. i 127/99), osim članka 59. toga Zakona (članak 84.). Posljednji prijedlog ovoga radnog tijela bio je da se ovaj Zakon objavi u "Narodnim novinama", a stupi na snagu 1. siječnja 2004. godine (članak 85.). Odbor drži da je neprihvatljivo da na pravnoj snazi istodobno u pravnom sustavu postoje dva zakona s tim što se jedan primjenjuje, a drugi ne. To je i razlog zašto je zatražio da se amandmanom uredi izričaj.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Odbor za europske integracije predložili su zastupnicima Sabora da donesu predloženi Zakon.

RASPRAVA

Žig je, kao jedno od najznačajnijih prava intelektualnog vlasništva, presudno značajan instrument komuniciranja poduzetnika s tržištem, rekao je uvodno Vladin predstavnik, dr.sc. **Zdenko Franić**, zamjenik ministra znanosti i tehnologije. Dovoljno je pritom sjetiti se prepoznatljivih logotipa kojima se proizvodi koji se stavljaju na tržište na neki način predstavljaju pred potrošačima. Tako je npr. već svima poznat kuhar koji simbolizira Podravkine proizvode i Vegetu. Novim Zakonom o žigu u još se većoj mjeri osigurava poduzetnička i tržišna sloboda kao temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske, što je kao osobito značajno naglašeno u Ustavu. Također se želi postići usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, kao i ispunjavanje obveze koje je naša država preuzela potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Nakon uvodničara stavove **Odbora za zakonodavstvo** obrazložio je njegov predsjednik **Josip Leko**. Kako se više nitko nije javljao za riječ ostalo je samo još izjašnjavanje o podnesenim amandmanima i glasovanje o zakonskom prijedlogu. U ime Vlade gospodin Franić prihvatio je sve amandmane Odbora za zakonodavstvo osim amandmane na članke 83, 84. i 85. Po mišljenju Odbora neprihvatljivo je da na pravnoj snazi istodobno u pravnom sustavu postoje dva zakona s tim što se jedan primjenjuje, a drugi ne, rekao je zamjenik ministra obrazlažući zašto Vlada ne prihvaća ta tri amandmanska prijedloga. U našem pravnom sustavu, pojašnjava dalje, uobičajeno je da se omogućí ministru da do početka primjene novog zakona donese provedbene propise nužne za primjenu zakona (takvo je rješenje sadržano u Zakonu o porezu na dohodak, Zakonu o PDV-u, Zakonu o akreditaciji i normizaciji itd.). Prihvaćanjem amandmana Odbora nastala bi pravna praznina jer bi stupanjem na snagu novoga zakona prestat bio važiti stari zakon dok se novi ne bi mogao početi primjenjivati jer u trenutku njegova stupanja na snagu ne bi

bili doneseni provedbeni propisi nužni za njegovu primjenu. Uz to, gore izneseni problemi ne rješavaju niti propisivanje odgode stupanja na snagu umjesto odgode početka primjene kako je to predloženo u spomenutim amandmanima jer se provedbeni propisi mogu donijeti isključivo na temelju zakona koji je već stupio na snagu, zaključio je Vladin predstavnik i još jedanput odbio prihvatiti spomenuta tri amandmana Odbora.

U ime Odbora za zakonodavstvo reagirao je **Josip Leko (SDP)** konstatacijom kako Vlada zapravo priznaje da istodobno djeluju dva zakona o istoj materiji, a ta okolnost, kaže, pravno nije dozvoljena. Rješenje kako se dolazi do podzakonskih akata utvrđuje se prijelaznim i završnim odredbama, zaključio je zastupnik Leko i dodao još kako će povući ova tri amandmana Odbora ali ostaje kod svojeg pravnog stajališta.

Zastupnici su zatim većinom glasova - sa 73 glasa "za" i 5 "suzdržanih" - donijeli Zakon o žigu u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI SVJEDOKA

Za djelotvorniji progon počinitelja kaznenih djela

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio Zakon o zaštiti svjedoka koji stupa na snagu 1. siječnja 2004. godine. Primjena ovog Zakona dugoročno treba omogućiti djelotvorniji progon počinitelja kaznenih djela naročito organiziranoga kriminala ali i drugih kaznenih djela gdje postoji opasnost zastrašivanja svjedoka i onemogućavanja vođenja kaznenih postupaka kroz institute zaštite ugroženih svjedoka sve dok traje opasnost ugroze, navodi predlagatelj, Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

U stručnoj i općoj javnosti uočen je nedostatak jednog cjelovito i sustavno izrađenog pravnog akta koji će u potpunosti riješiti pitanje zaštite sudionika kaznenog postupka, naročito svjedoka. Taj problem se javlja posebice na području suzbijanja organiziranog kriminaliteta ali i drugih teških kaznenih djela. Navedeni problem uočen je i u drugim državama koje su ga riješile ili dopunama kaznenog postupovnih zakona ili donoše-

njem posebnih zakona o zaštiti sudionika kaznenog postupka.

U tom smislu pri izradi Zakona o zaštiti svjedoka uzeta je u obzir Rezolucija o zaštiti svjedoka u borbi protiv međunarodnog organiziranog kriminala od 23. studenoga 1996.

Kod nas je određena zaštita sudionika kaznenog postupka moguća temeljem Zakona o policiji ali ni taj zakon kao ni Zakon o kaznenom postupku ne daju odgovore na sva pitanja vezana uz zaštitu svjedoka, kao najvažnijeg izvora sazna-

nja o činjenicama važnim za kazneni postupak. Zakon o zaštiti svjedoka ima za cilj omogućiti trajnu zaštitu osobe koje kao svjedoci sudjeluju u kaznenom postupku i svojim iskazima omogućavaju kažnjavanje počinitelja teških kaznenih djela.

Primjena ovog zakona (stupa na snagu 1. siječnja 2004.) te dugoročno treba omogućiti djelotvorniji progon počinitelja kaznenih djela, naročito organiziranog kriminala, ali i drugih kaznenih djela gdje postoji opasnost zastrašivanja svjedoka i onemogućavanja vođenja kaznenih postupaka kroz institute zaštite ugroženih svjedoka sve dok traje opasnost i ugroza.

Za provođenje ovog zakona potrebno je osigurati sredstva -ukupno 10, 6 milijuna kuna - za tri područja - ustroj i obrazovanje posebnoga i ustrojstvenoga dijela Ministarstva unutarnjih poslova koji će provoditi radnje vezane uz Program zaštite svjedoka, obrazovanje državnog odvjetnika i sudaca i posebna sredstva za provođenje programa u prvoj godini.

Zakonom se uređuju uvjeti i postupci za pružanje zaštite i pomoći ugroženim i njima bliskim osobama koje su izložene ozbiljnijoj opasnosti po život, zdravlje, tjelesnu nepovredivost, slobodu ili imovinu većeg opsega zbog iskazivanja u kaznenim postupcima za kaznena djela predviđena zakonom. Za uključivanje u Program potreban je pristanak ugrožene osobe. Za donošenje odluke o uključivanju i prekidu provedbe Programa zaštite te drugih poslova određenih ovim Zakonom ovlašteno je Povjerenstvo (ima pet članova) propisano ovom zakonom. Jedinica za zaštitu posebna je organizacijska jedinica te provodi i organizira Program zaštite, hitne mjere te obavlja sve druge poslove vezane uz zaštitu ugroženih osoba i odgovorna je za provođenje Programa zaštite.

Zakon precizira postupak i način uključivanja u Program zaštite, vrste zaštite (tjelesna, tehnička, premještanje, mjere prikrivanja identiteta i promjena identiteta, te među ostalim, prestanak i prekid Programa zaštite.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona a na Konačni prijedlog podnio je amandman (članak 49.) kako bi se izričaj gramatički uskladio, što je predlagatelj prihvatio.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora uvodno je govorio o predloženom zakonu zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk** te naglasio da ovaj zakon ima cilj omogućiti trajnu zaštitu osoba koje kao svjedoci sudjeluju u kaznenom postupku i svojim iskazima omogućavaju kažnjavanje počinitelje krivičnih djela.

Za raspravu se javio **Vilim Herman (HSL)** u ime Kluba zastupnika HSL-a te govoreći o predloženim rješenjima napomenuo da bi Povjerenstvo trebalo utvrditi imaju li svjedočenja i dokazi koje može dati zaštićeni svjedok težinu koja može opravdati njegovo uključivanje u potpuni program zaštite, procijeniti je li osoba zdravstveno i psihički spremna podnijeti promjenu identiteta itd. Prije ulaska u program zaštite svjedok bi trebao podmiriti sve svoje dugove, predložio je, među ostalim te napomenuo da je sa stajališta Ustava upitan prijedlog da u sastavu Povjerenstva bude predstavnik Vrhovnog suda iz redova sudaca. Bez obzira na ove i druge iznesene primjedbe Klub zastupnika LIBRE prihvatit će predloženi zakon, rekao je na kraju.

Zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk** objasnio je da ovaj zakon

ne dira u područja drugih zakona i da je promjena identiteta moguća po drugom zakonu a da Povjerenstvo samo omogućava da se do promjene identiteta dođe na lakši i brži način. Vrhovni sud osim sudbene nadležnosti rješava putem sudske uprave i drugu nadležnost, objasnio je, među ostalim dodajući da se promjenom identiteta svjedoka, prema drugom zakonu, ne može nitko osloboditi svih svojih obveza niti biti lišen svojih prava.

Zdenko Haramija (HSS) izvijestio je da Klub zastupnika HSS-a shvaća nužnost i potrebu donošenja ovog zakona. U Republici Hrvatskoj je prisutan trend povećanja broja kaznenih djela poglavito teških, a svjedoci smo da se vršitelji kaznenih djela povezuju i organiziraju radi izvršenja kaznenih djela za što naš pravosudni sustav u ovom trenutku ne može pronaći odgovarajuću protumjeru. Međutim, ovaj zakon bez obzira na dobru intenciju zakonodavca nakon pažljivog čitanja ostaje nedorečen i maglovit u onome što se nudi osobi koja pristaje izložiti sebe i svoje bližnje osveti organiziranih kriminalnih grupa za njegovo svjedočenje.

Naime, čini se da pravosuđe odnosno država ne daje garanciju toj osobi za potpunu sigurnost a nije ni jasno što taj svjedok dobiva za svoje svjedočenje, rekao je, među ostalim primijetivši da nije trebao biti hitan postupak u donošenju ovog zakona jer ne spada u kategoriju tzv. europskih zakona. Uvjerenja smo da bi se prvim i drugim čitanjem otklonile nejasnoće i praznine te da bi ovaj zakon tako bio bolji no podržat ćemo ga, rekao je, jer smatramo da je prvi korak u suprotstavljanju organiziranom kriminalu.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Većinom glasova (89 za, 6 suzdržanih) donesen je Zakon o zaštiti svjedoka.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

Umjesto hitnog postupka - opća rasprava

Vlada RH uputila je Hrvatskom saboru ovaj zakonski akt. Predložena dopuna važećeg Zakona, navodi predlagatelj, omogućava da se prikupljeni osobni podaci sukladno važećem Zakonu kao i osobni podaci o kojima se vodi službena evidencija, a odnose se na prava koja se financiraju iz sredstava državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, mogu javno objaviti ako za to postoji javni interes (Republike Hrvatske), odnosno interes jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, čime se osigurava ravnoteža između interesa svake pojedine osobe na zaštitu privatnosti i općeg interesa za slobodnim protokom podataka i informacija. Predložena dopuna temelji se na nespornom pravu i interesu građana Republike Hrvatske, kao poreznih obveznika odnosno kao subjekata koji sudjeluju u osiguravanju proračunskih sredstava, na potpunu i točnu informaciju o korištenju tih sredstava.

Zastupnici su bez rasprave, a na prijedlog Odbora za zakonodavstvo proveli samo opću raspravu.

Odbor je, naime, predložio da se o Prijedlogu ovoga zakona provede najprije opća rasprava o potrebi njegova donošenja i ustavnoj osnovi za njegovo donošenje, a nakon toga o njegovom normativnom sadržaju. U nastavku više o razlozima koji su ponukali ovo radno tijelo na takav prijedlog. Odbor podsje-

ća na članak 37. stavak 3. Ustava kojim je zabranjena uporaba osobnih podataka suprotna utvrđenoj svrsi njihova prikupljanja dodajući da je to jedna od odredbi kojima se štite osobne i političke slobode i prava. Sukladno članku 16. Ustava ljudska prava i temeljne slobode mogu se samo zakonom ograničiti radi zaštite sloboda i prava drugih ljudi, pravnog poretka, javnog morala i zdravlja. A kako se predlagatelj ne poziva na navedenu ustavnu mogućnost zakonskog ograničenja ljudskih prava i temeljnih sloboda razvidno je da objava osobnih podataka u svrhu "osiguranja ravnoteže između interesa svake pojedine osobe na zaštitu privatnosti i općeg interesa za slobodnim protokom podataka i informacija" nije ograničenje radi zaštite sloboda i prava drugih ljudi, te pravnog poretka, javnog morala i zdravlja. Radi toga Odbor smatra da su predložena rješenja u suprotnosti sa zabranom iz članka 37. stavka 3. Ustava.

Što se tiče zakonskih odredbi Odbor ukazuje da u dodanom članku 12a. stavku 1. nije razvidno o kojim se osobnim podacima radi, jer se pored osobnih podataka o kojima se vodi službena evidencija navode i osobni podaci prikupljeni sukladno ovome Zakonu, dakle predlaže se mogućnost objave i osobnih podataka

koje prikupljaju i drugi voditelji zbirki osobnih podataka. U jednom i drugom slučaju osobni podaci dodatno su zaštićeni i odredbama članaka 20. i 22.

Ustava kojima se utvrđuje nepovredljivost osobnosti i odgovornost za povredu odredaba Ustava o ljudskim pravima i temeljnim slobodama. Predložena rješenja ne predstavljaju opći interes za slobodnim protokom informacija kako to navodi predlagatelj jer osobni podaci se štite u općem interesu, a ne objavljuju. Zajamčeno pravo na informiranost građana o korištenju sredstava proračuna ne ostvaruje se objavljivanjem osobnih podataka pojedinog krajnjeg korisnika koji je to pravo ostvario na temelju pojedinačnog pravnog akta. Dvojbu o pravu na određena proračunska sredstva kao oblika državne potpore, bilo da se ona daju krajnjem korisniku ili mu je utvrđeno pravo na oslobađanje ili smanjenje plaćanja javne obveze, može na temelju valjanog podneska razriješiti samo nadležno tijelo državne uprave, odnosno sud. Tu Odbor ukazuje na mogućnost da za svako pitanje od javnog interesa Hrvatski sabor osnuje istražno povjerenstvo sukladno članku 91. Ustava. Dakako, nedvojbeno je da o utvrđivanju javnog interesa odlučuje predstavničko tijelo, a ne izvršno tijelo kako se to utvrđuje u stavcima 2. i 3. dodanog članka 12a. Uz to, nije razvidno radi čega se utvrđuje razlika između javnog interesa i interesa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a jednako tako nije razvidan izričaj po kojemu bi se osobni podaci mogli "pojedinačno javno objaviti".

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O GNOJIVIMA I POBOLJŠIVAČIMA TLA

Racionalno gospodarenje poljoprivrednim i šumskim zemljištem

Većinom glasova Hrvatski sabor prihvatio je podnijeti zakonski tekst. Ovim se Zakonom zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje s normama i standardima Europske unije koji se odnose na kakvoću, proizvodnju i prometovanje mineralnim i organskim gnojivima, te poboljšivačima tla.

Predloženi zakonski tekst kojega je Vlada Republike Hrvatske podnijela po hitnom postupku, uvodno je obrazložio zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva, **Tomislav Ledić**. Istaknuo je da ovaj zakonski prijedlog tvori skupinu zakona s kojima se usuglašava legislativa Europske unije. Jedan od razloga za usuglašavanje, odnosi se i na činjenicu da se prema postojećim propisima, kvaliteta gnojiva veže za bivše JUS norme, koje su tehnički zastarjele i ne odgovaraju današnjim mogućnostima i potrebama u poljoprivredi.

Ovaj Zakon određuje kakvoću organskih i mineralnih gnojiva i poboljšivača tla, a za preuzete norme istaknut je model Njemačke. Ova kakvoća se na odgovarajući način i deklarira, a u prometu moraju biti etikete sa sadržajem i rokom trajanja. Ujedno se uređuju i upute za primjenu, kontrolira kvaliteta, te utvrđuje da analizu obavlja ovlašteni laboratorij čije djelovanje odobrava i postavlja ministar poljoprivrede i šumarstva. Istovremeno se uvodi i sustav evidencija proizvodnje i prometa gnojiva čiji nadzor provodi resorno ministarstvo, te nadležne službe i inspektori Državnog inspektorata. Predstavnik predlagatelja svoje je izlaganje zaključio konstatacijom da je podnijeti zakonski tekst usklađen s novim znanstvenim i tehničkim spoznajama u poljo-

privrednoj proizvodnji u Hrvatskoj, kao i s načelima dobre poljoprivredne prakse i normama Europske unije.

O podnijetom zakonskom tekstu bilo je govora i na nadležnim radnim tijelima Hrvatskog sabora. Tako je primjerice **Odbor za zakonodavstvo** podupro donošenje ovog Zakona, ne protiveći se donošenju po hitnom postupku, a **Odbor za europske integracije** jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o gnojivima i poboljšivačima tla, usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

Prvi su zatim u raspravi govorili predstavnici klubova parlamentarnih stranaka. U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je zastupnik **Ivo Fabijanić**. Napomenuo je da su nadležna tijela i udruge u sklopu svojih dužnosti, obvezne da osobitu skrb posvećuju zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti prirode. Primjenom gnojiva i poboljšivača tla, osigurava se racionalno gospodarenje poljoprivrednim i šumskim zemljištem, te briga o očuvanju prirodnih bogatstava. Prema podacima FAO-a, Republika Hrvatska je 41. zemlja u svijetu po potrošnji gnojiva. U odnosu prema europskim zemljama, zauzimamo 17 mjesto od ukupno 33 države. Naveo je zatim pojedine propise kojima se uređuje uporaba gnojiva, te ocijenio da ovaj problem do sada nije bio riješen na cjelovit način. Budući da je Hrvatska potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji regulira i trgovinska pitanja, potrebno je naše zakonodavstvo uskladiti s kompletnim europskim normama. Istaknuo je zatim glavne odlike predloženoga teksta, te podržao njegovo donošenje.

Zastupnik **Josip Golubić** govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a, te odmah

uvodno podržao donošenje rečenog prijedloga. Osobito je kaže dobro, što se naše zakonodavstvo i na tom području usklađuje s europskim iskustvima i standardima, budući da su se dosadašnji propisi još uvijek oslanjali na norme iz bivše države. Imajući na umu sve navedene elemente, predlagatelj je pristupio izradi zakonskog prijedloga koji će sveobuhvatno riješiti i urediti pitanja kvalitete i prometa gnojivom i poboljšivačima tla. Kao osnovna podloga u izradi podnijetog teksta, bile su direktive Europske unije koje uređuju područje gnojiva, a osnovna direktiva odnosila se na odredbu 76/116 EEC-a, o približavanju zakonodavstva države članice u vezi s gnojivom, kao i njene nadopune. Podzakonskim aktima koji će se donijeti na temelju zakona o gnojivima i poboljšivačima tla, ugradit će se europski standardi. Svoje izlaganje zastupnik Golubić zaključio je konstatacijom, da je podnijeti tekst usklađen s novim prirodno-znanstvenim tehničkim spoznajama, te s obzirom na zahtjeve koji se postavljaju prema mineralnim gnojivima, organskim gnojivima, poboljšivačima tla i supstratima u poljoprivrednoj proizvodnji. Istovremeno se vodilo računa i o načelima dobre poljoprivredne prakse.

Predsjedavajući je napomenuo da više nema prijavljenih, te zaključio raspravu. U nastavku rada, pristupilo se glasovanju. Nakon brojanja glasova, predsjedavajući je utvrdio da je većinom glasova (89 "za" i 5 "suzdržan"), donesen Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SJEMENU, SADNOM MATERIJALU I PRIZNAVANJU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio izmjene i dopune ovog Zakona kojim će se, kako navodi predlagatelj, Vlada RH, otkloniti najveće neusklađenosti postojećeg Zakona s odredbama odgovarajućih europskih dokumenata, čime će obavljanje poslova na području sjemenarstva i rasadničarstva biti propisano sukladno načinima zemljama EU.

Daljnje usklađivanje bit će kroz donošenje odgovarajućih podzakonskih akata odnosno pravilnika.

Predloženim izmjenama i dopunama mijenjaju se odredbe koje odstupaju od rješenja koja koriste zemlje članice EU a daju se i drugačiji odnosi nadležnosti za pojedina pitanja. U pitanjima priznavanja novih sorti nadležnosti se daju osim Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo i Zavodu za voćarstvo kada su u pitanju voćne vrste odnosno za vinovu lozu

Zavodu za vinarstvo i vinogradarstvo. Uvodi se novi upisnik za osobe koje službeno uzimaju uzorke sjemena za ispitivanje kakvoće, uvodi se nekoliko novih kategorija sjemena kako bi se kategorije u domaćem prometu poistovjetile s onima u drugim zemljama.

Mijenja se, među ostalim, nadležnost Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo kao ovlaštene državne institucije u pitanjima nadzora nad proizvodnjom sjemena i ta se nadležnost proširuje na sve kategorije sjemena.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona i nije imao primjedbi dok je **Odbor za europske integracije** jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog usklađen s pravnom stečevinom EU.

Na sjednici Hrvatskoga sabora o predloženom zakonu uvodno je govorio zamjenik ministra **Tomislav Ledić** te

među novinama ovog zakona naveo uvođenje banke biljnih gena u Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku kao podloge za izradu programa razvoja genetskih ostvarenja, zaštite genetskih izvora itd.

Ivo Fabijanić (SDP) u ime Kluba zastupnika SDP-a šire je govorio o predloženom zakonu podsjećajući na njegove glavne izmjene te naglasio da ga ovaj Klub podržava. I **Josip Golubić (HSS)** podržao je donošenje ovog zakona u ime Kluba zastupnika HSS-a te govorio o njegovim bitnim promjenama.

Rasprava je zatim bila zaključena. **Većinom glasova (92 za, 4 protiv) donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.**

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O NASLJEĐIVANJU

Svi ostavinski predmeti javnim bilježnicima

Hrvatski je sabor hitnim postupkom i većinom glasova donio Zakon o izmjenama Zakona o nasljeđivanju kojim se postiže, navodi predlagatelj, Vlada RH, djelotvornije pravosuđe.

Briše se, naime, članak 240. Zakona koji je davao ovlaštenje predsjednicima općinskih sudova da nakon ocjene stanja u svom sudu mogu sve, ili određeni broj ostavinskih predmeta, povjeriti na rad javnim bilježnicima sa sjedištem kancelarija u sjedištu konkretnog suda.

O PRIJEDLOGU

Jedan od glavnih ciljeva ovog Zakona bio je rasterećenje sudova od postupaka koji po svojoj suštini nisu sporni a kako je u Hrvatskoj osnovana javnobilježnička služba postalo je moguće rastereti-

ti sudove i velik dio poslova u okviru ostavinskog postupka povjeriti javnim bilježnicima. Na temelju novog Zakona o nasljeđivanju javni bilježnici su ovlaštteni sastavljati javne oporuke, čuvati oporuke, u obliku javnobilježničkog akta sastavljati ugovore o ustupu i raspodjeli imovine za života itd. te kao sudski ovjerenici provoditi ostavinske rasprave.

Stoga je upitan članak 240. istog Zakona kojim se predsjednicima općinskih sudova ostavlja na dispoziciju što će a što neće povjeriti javnim bilježnicima iz Zakona o nasljeđivanju. Time se unosi pravni nered i otežava postupak strankama ako bi se u svakom ostavinskom predmetu prepustilo volji suca da odluči hoće li ili ne vođenje ostavinskog postupka povjeriti javnom bilježniku. Time se ne bi postigao željeni učinak rasterećenja

sudova a uvela bi se proizvoljnost i arbitrnost u donošenju takvih odluka. Osim toga člankom 240. Zakona javne se bilježnike dovelo u nedoumicu o tome koliki će biti njihov opseg posla jer o tome ovisi aktivnost javnobilježničke komore i svih javnih bilježnika u pripremi primjene ovog Zakona.

Slijedom toga, navodi predlagatelj, traži se brisanje članka 240. jer se time i postiže ono što je bio cilj zakona-djelotvornije pravosuđe, rasterećenje sudova odnosno da stranke dobiju bržu pravnu uslugu.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona a na tekst Konačnom prijedloga Odbor nije imao pri-

mjedbi. **Odbor za pravosuđe** odlučio je većinom glasova predložiti Hrvatskome saboru donošenje ovog zakona iako su u raspravi članovi Odbora izrazili oprečna mišljenja i argumente za i protiv ovog rješenja.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora o predloženom zakonu uvodno je govorio zamjenik ministrice pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Miljenko Kovač**. Članak 240. Zakona čije se brisanje sada predlaže uvršten je u Zakon na temelju amandmana no ako ostane otežat će u velikoj mjeri provođenje reforme pravosuđa i stvorit će se pravni nered. Izvorno je bilo zamišljeno da sve ostavinske postupke vode javni bilježnici a člankom 240. ostavljeno je na volju predsjednicima sudova da odlučuju hoće li pojedine ostavinske postupke povjeravati javnim bilježnicima ili neće. Ako ostane to rješenje građani RH bit će, što se tiče vođenja ostavinskih postupaka, potpuno neravnomerni jer jednim će postupke voditi suci a drugima javni bilježnici što isključivo ovisi o volji predsjednika suda. Ako taj članak 240. ostane na snazi vrlo vjerojatno da javni bilježnici neće dobiti gotovo ni jednu ostavinsku raspravu iz jednostavnog razloga -ostavinski su postupci vrlo lagani predmeti i pomoću njih je lako ispuniti ono što se naziva normom. Uz to, taj članak nije u skladu s člankom 176. istog Zakona iz kojeg proizlazi da se predmeti ostavinskih rasprava obvezatno prenose na javne bilježnike, objasnio je među ostalim zamjenik ministrice zalažući se za ukidanje članka 240. Zakona.

Mijenja se ono što je doneseno prije šest mjeseci

U ime Kluba zastupnika LIBRE javio se **Mladen Godek (LIBRA)** rekavši da bi ovaj prijedlog bio puno uvjerljiviji da je uz njega predlagatelj podnio brojke i analizu da se vidi što u primjeni tog

amandmana (šest mjeseci) nije dobro. Taj prijedlog to ne sadržava zato automatski izaziva otpor, rekao je, među ostalim zastupnik napominjući kako nije bio iznenađen tim Prijedlogom jer da su novine to najavljujvale već mjesec dana. Pritom se sustavno prozivala LIBRA a i zastupnik osobno kao podnositelji spomenutog amandmana a i mene se, kaže, etiketiralo kao nekakvog predstavnika sudačkog lobija. Ne pripadam nikakvom lobiju, naglasio je zastupnik.

Činjenica da sada idemo mijenjati nešto što smo donijeli prije šest mjeseci ne može biti dobro i ruši naš ugled, rekao je i ponovio intenciju ovoG amandmana odnosno spomenutog članka 240. Predsjednici sudova su nesumnjivo ozbiljne i odgovorne osobe, najzanimljivije da njihov sud dobro radi i da bude ažuran i kada vide da nešto zaista zapinje i da je uzrok tome u određenoj mjeri u ostavinskim predmetima oni će ih uputiti javnim bilježnicima. U svim zaostacima predmeta na sudovima njih 60.000 čine ostavinski predmeti koji spadaju u lakše i njih sudovi brzo završavaju (primjerice, sud u Koprivnici završava ostavinske predmete u roku od dva tjedna do mjesec dana). Mi smo u LIBRI mislili da će javni bilježnici biti zadovoljni s ovim rješenjem jer će biti rasterećeni posla koji nije prvotno njihov i koji će vrlo teško organizirati (primjerice, u isti dan imaju zakazanu ostavinsku raspravu i vrlo unosnu ovjeru ugovora) pa bi zbog eventualnog čekanja stranaka kod javnog bilježnika ostavinska rasprava gubila na dignitetu (naš narod cijeni i uvažava sud). Tu je i pitanje, naveo je među ostalim, tko će plaćati troškove ostavinske rasprave kod javnog bilježnika (od sto do petsto kuna) jer nasljednici sada plaćaju za ostavinski postupak na sudu samo biljege.

Ako se uvaži ovaj Prijedlog Vlade LIBRI i zastupniku osobno ostat će platonsko zadovoljstvo, rekao je na kraju u šali, da nakon određenog vremena kažemo gle, bili smo u pravu, a bili bismo mnogo zadovoljniji da predlagatelj povuče svoj prijedlog.

Klub zastupnika DC-a podržat će predložene promjene Zakona, izjavila je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. To je dobro rješenje da se sudovi rasterete no Ministarstvo pravosuđa treba voditi računa da doista troškovi ostavinskih postupaka ne prijeđu uobičajene troškove od 50 do 200 kuna, upozorila je.

Zamjenik ministrice pravosuđa **Miljenko Kovač** u završnoj riječi potvrdio je da je doista zastupnik Godek bio žrtva napada da zastupa sudački lobi no ovo Ministarstvo s tim nema nikakve veze i ni jedan novinar nije dobio nikakav podatak niti komentar o tome, naglasio je. Osvrnuo se i na primjedbe zastupnika Godeka tako i onu o mogućnosti ugrožavanja dostojanstva stranaka ako bi se ostavinski predmeti vodili kod javnih bilježnika pitajući, umjesto odgovora, što je s dostojanstvom ostavinskih rasprava i stranaka koje od pamtivijeka vode javni bilježnici u mnogim europskim zemljama. Opasnost da će stranke čekati kod javnog bilježnika na red dok se ne ovjeri neki unosni ugovor uopće ne postoji. Javni bilježnici su poludržavna institucija a ne samo privatni poduzetnici i itekako će morati paziti da se ostavinske rasprave odvijaju kako treba. Predlažući ovakvo rješenje da sve ostavinske rasprave vode javni bilježnici Vlada nije imala iluzija da će se time odmah riješiti sve stvari u tome, no ovo rasterećenje sudova s godišnje 60.000 predmeta tek je početak.

Opasnost ne prijete ni da će ostavinski postupci poskupjeti time što bi se povjerovalo javnim bilježnicima jer donese je Pravilnik o njihovim tarifama i taj postupak - na koji se u velikom broju sudova dugo čeka a kod javnih bilježnika neće - neće koštati više nego pred sudom, rekao je na kraju zamjenik ministrice.

Rasprava je bila zaključena. **Hrvatski je sabor većinom glasova (83 za, 7 protiv i 6 suzdržanih) donio Zakon o izmjenama Zakona o nasljeđivanju u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.**

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOM IMOVINSKOM FONDU

Proširen djelokrug i ovlasti HFP-a

Donošenjem predloženog Zakona, Hrvatski fond za privatizaciju nastao bi s radom kao Hrvatski imovinski fond, jer novi naziv fonda treba izraziti i njegov dopunjeni djelokrug. Naime, Hrvatski imovinski fond bi pored gospodarenja, upravljanja i raspolaganja imovinom koja prema Zakonu o privatizaciji čini portfelj Republike Hrvatske, upravljao i raspolagao nekretninama u vlasništvu RH, koje zakonom ili aktom Vlade RH nisu dane na upravljanje ili korištenje tijelima državne uprave ili drugim tijelima državne vlasti ili drugim osobama, pa će odlukom Vlade RH biti prenesene u njegovo vlasništvo, te nekretninama koje će mu prenijeti u vlasništvo trgovačka društva čiji je jedini dioničar ili imatelj poslovnih udjela RH ili drugi imatelji koji mu povjere gospodarenje svojim nekretninama, jer te nekretnine ne služe obavljanju njihove osnovne djelatnosti.

Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske.

Nakon rasprave o Prijedlogu zakona o Hrvatskom imovinskom fondu, zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su Zaključak sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo da je o Prijedlogu zakona o Hrvatskom imovinskom fondu, s Konačnim prijedlogom zakona, provedena rasprava u prvom čitanju.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, gospodina **Christiana Panjol-Tuflije**, pomoćnika ministra gospodarstva. Rekao je da potreba osiguranja uvjeta za razvoj gospodarstva Republike Hrvatske traži između ostalog učinkoviti dovršetak privatizacije i stavljanje u funkciju razvoja određene imovine u vlasniš-

tvu RH. Radi obavljanja ovih poslova potrebna je organizacija institucije koja ima stručne, organizacijske i druge kapacitete nužne za obavljanje ovih poslova. Postojeći Fond za privatizaciju djeluje prema odredbama Zakona o Hrvatskom fondu za privatizaciju i prema odredbama Zakona o privatizaciji što uključuje gospodarenje i pravo raspolaganja dionicama i poslovnim udjelima, te stvarima koje čine portfelj RH.

Hrvatski fond za privatizaciju nastavio bi s radom kao Hrvatski imovinski fond, jer novi naziv fonda treba izraziti njegov dopunjen djelokrug

Prema odredbi članka 1a. Zakona o privatizaciji portfelj RH čine dionice i poslovni udjeli čiji su imatelji Hrvatski fond za privatizaciju, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, javna poduzeća, te ustanove i trgovačka društva kojih je vlasnik, odnosno osnivač Republika Hrvatska.

Hrvatski fond za privatizaciju gospodari dionicama i posebnim udjelima iz portfelja RH sukladno ugovorima koje je sklopio s imateljima dionica i poslovnih udjela, pri čemu gospodarenje uključuje upravljanje, prodaju i svako drugo raspolaganje.

Donošenjem ovog zakona, Hrvatski fond za privatizaciju nastavio bi s radom kao Hrvatski imovinski fond, jer novi naziv fonda treba izraziti njegov dopunjen djelokrug rada, pojašnjava pomoćnik ministra.

Naime, Hrvatski imovinski fond bi pored upravljanja i raspolaganja imovi-

nom, znači dionicama, poslovnim udjelima, nepokretnim i pokretnim stvarima, te pravima koja prema Zakonu o privatizaciji čine portfelj RH, upravljao i raspolagao nekretninama u vlasništvu RH koje zakonom ili aktom hrvatske Vlade nisu dane na upravljanje ili korištenje tijelima državne uprave ili drugim tijelima državne vlasti ili drugim osobama, pa će odlukom Vlade RH biti prenesene u njegovo vlasništvo, kao i nekretninama koje će mu prenijeti u vlasništvo trgovačka društva čiji je jedini dioničar ili imatelj poslovnih udjela RH.

Stjecanjem vlasništva nad ovakvim nekretninama Hrvatski imovinski fond preuzet će funkciju Fonda nekretnina iz Zakona o poticanju ulaganja. Kako je cilj unošenja značajnih nekretnina u imovinu Hrvatskog imovinskog fonda poticanje razvoja hrvatskog gospodarstva, osobito poticanje stranih ulaganja, Hrvatski imovinski fond će takve nekretnine prodavati ili davati u zakup sa ili bez prava građenja uz naknadu ili bez naknade domaćim i inozemnim trgovačkim društvima i podružnicama inozemnih trgovačkih društava, te drugim domaćim pravnim osobama, jedinicama samouprave, fizičkim osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost.

Hrvatski imovinski fond će dovršiti sukladno odredbama Zakona o privatizaciji postupak privatizacije pravnih osoba na koje se odnosi Zakon o pretvorbi društvenih poduzeća.

Predloženim zakonom propisalo bi se da je Hrvatski imovinski fond neprofitna pravna osoba, a njegovi prihodi nakon podmirenja troškova potrebnih za njegov rad uplaćivali bi se u državni proračun.

Uredilo bi se i pitanje u vezi s tijelima upravljanja fonda, te pitanja koja se uređuju statutom fonda, način donošenja statuta i drugih akata fonda.

Tijela Hrvatskog imovinskog fonda su nadzorni odbor, upravni odbor, te pred-

sjednik fonda sa dva zamjenika fonda. Nadzorni odbor sastoji se od predsjednika, zamjenika predsjednika i pet članova. Predsjednika, zamjenika predsjednika, članove nadzornog odbora imenuje se iz redova saborskih zastupnika i razrješava ih Hrvatski sabor.

Upravni odbor fonda sastoji se od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana. Članove upravnog odbora fonda i njegove zamjenike imenuje i razrješava Vlada RH. Predsjednika fonda i dva zamjenika predsjednika fonda imenuje i razrješava Vlada RH.

Na kraju je pomoćnik ministra rekao da pod pretpostavkom da Hrvatski sabor izglasuje skidanje oznake hitnosti, predlagatelj će s posebnom pozornošću razmotriti iznesene primjedbe, prijedloge i mišljenja u cilju izrade što kvalitetnijeg prijedloga zakona.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predmetnom zakonu u svojstvu matičnog radnog tijela. Odbor je raspolagao pisanim mišljenjem Hrvatske gospodarske komore i Nezavisnih hrvatskih sindikata o predmetnom aktu.

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, u raspravi su iznijeta mišljenja, primjedbe i prijedlozi, kako slijedi:

Konstatirano je da se Konačnim prijedlogom ovoga Zakona povećava djelokrug rada i ovlasti Hrvatskog imovinskog fonda u odnosu na djelokrug rada i ovlasti dosadašnjeg Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Iznijeto je mišljenje člana Odbora prema kojem bi ovim Zakonom, a ne Pravilnikom trebalo propisati uvjete pod kojima Hrvatski imovinski fond može davati pozajmice trgovačkim društvima u većinskom državnom vlasništvu koja imaju financijskih poteškoća. S tim u svezi ukazano je da pravilnici nisu i ne smiju biti normativni akti.

Ukazano je na potrebu preispitivanja rješenja predloženog članka 14. Konačnog prijedloga ovoga zakona, koji Kolegij Fonda definira kao upravljačko tijelo. S tim u svezi konstatirano je da Zakon ne bi trebao definirati unutarnji ustroj Fonda, a Kolegij po prirodi stvari predstavlja operativno tijelo čiji se poslovi uređuju Statutom.

Također, ukazano je na potrebu preispitivanja rješenja predloženog člankom 18. stavkom 1. podstavkom 3. Konačnog prijedloga ovoga Zakona, prema kojem se Fond može zaduživati u zemlji i inozemstvu.

Iznijeto je mišljenje prema kojem bi Upravni odbor Hrvatskog imovinskog fonda trebao biti sastavljen od predstavnika Vlade Republike Hrvatske.

Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o Hrvatskom imovinskom fondu.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, pomoćnika ministra gospodarstva, **Christiana Panjol-Tuflije**, otpočela je rasprava po klubovima zastupnika.

Neprihvatljiv hitni postupak

U ime **Kluba zastupnika HIP-a** govorio je **Dario Vukić (HIP)**. Predložio je predlagatelju da povuče hitnost s ovog zakonskog prijedloga, ukoliko to već nije predložio Odbor za zakonodavstvo. Drži potpuno neprihvatljivim da se ovako važan zakon donosi po hitnom postupku na zadnjoj sjednici Hrvatskog sabora. Ističe da se time samo unosi nemir u hrvatsku javnost, gledajući čime bi se taj novi fond trebao baviti, s kojim sredstvima raspolagati, kako bi on bio voden, te zašto sve to činiti po hitnom postupku na zadnjoj sjednici. Smatra da nema nikakvog razloga za ovakve radikalne zahvate na kraju mandata bilo koje vlasti, pa i ove.

Od 3. siječnja 2000. godine zastupnici nisu dobili ni jedno izvješće o radu Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Rekao je da donošenjem ovog zakona prestaje važiti Zakon o Hrvatskom fondu za privatizaciju sa svim izmjenama i dopunama. "Ovaj Prijedlog na neki je način rezultat prakse ove vlasti u tri i pol godine, rezultat prakse koja nije bila regulirana ni Zakonom o privatizaciji, ni

Zakonom o Hrvatskom fondu za privatizaciju".

Naglasio je da u ovom sazivu Hrvatskog sabora, u tri godine i 9 mjeseci nije prodiskutiran rad Hrvatskog fonda za privatizaciju, odnosno od 3. siječnja 2000. godine zastupnici nisu dobili ni jedno izvješće o radu Hrvatskog fonda za privatizaciju. Sukladno važećem Zakonu o HFP-u, a i ovom Prijedlogu, nadzorni odbor fonda mora najmanje jednom godišnje izvijestiti Hrvatski sabor o poslovanju HFP-a.

"Zaduženost HFP-a kao institucije 3. siječnja je bila nula, a krajem prošle godine bila je više od 2 milijarde kuna", podsjeća zastupnik na dio Izvješća Državne revizije.

Postavio je pitanje zašto se HFP zaduživao, pod kojim uvjetima, kome je odobravao pozajmice, u kojim iznosima i pod kojim uvjetima.

Drži potpuno neprihvatljivim za Hrvatski sabor raspravljati o pravnom sljedniku HFP-a, a da se ne zna u kakvom je stanju taj HFP danas. "U svakom slučaju prije nego što raspravimo i donesemo ovaj zakon, potrebno je napraviti bilancu poslovanja Hrvatskog fonda za privatizaciju od 3. siječnja do današnjeg dana".

Ističe da bi bilo korektno izvijestiti kakav je i koliki danas portfelj u HFP-u, koliko toga i na koji način je prodano, koliko je novca uprihodeno i koliko je toga uplaćeno u državni proračun.

Dario Vukić pozvao je hrvatsku Vladu da izvijesti na kraju svog mandata Hrvatski sabor i hrvatsku javnost kako se radilo u Hrvatskom fondu u četverogodišnjem razdoblju, kada već nisu podnesena godišnja izvješća.

Puno veće ovlasti

"Po ovom zakonskom prijedlogu HFP, odnosno Imovinski fond dobiva puno veće ovlasti, imovina će mu biti puno veća, a time i značaj koji će taj fond imati u hrvatskom društvu".

Izrazio je nadu da će sadašnji nadzorni odbor izvijestiti Hrvatski sabor i hrvatsku javnost o poslovanju HFP-a u prethodne 3 godine i 9 mjeseci rada.

Također se osvrnuo na velike ovlasti koje ima Upravni odbor, te izrazio uvjerenje da njegove sjednice trebaju biti otvorene za javnost, jer "javnost ima pravo znati što upravni odbor radi".

Zaključio je da se Klub zastupnika HIP-a protivi donošenju ovog zakona na ovaj način, zbog toga što nisu ispunjeni temeljni preduvjeti da bi se uopće u Hrvatskom saboru moglo raspravljati o ovom zakonu. Naime, pravni slijednik HFP-a došao bi bez potpune i cjelovite rasprave o tome što je HFP radio u prethodne 3,5 godine, "a raspolagao je ogromnom materijalnom imovinom RH".

Dario Vukić pozvao je Vladu da skine oznaku hitnosti s ovog zakonskog prijedloga, te da se hrvatska javnost detaljno obavijesti o rezultatima poslovanja HFP-a u prethodnim godinama.

Što s imovinom MORH-a?

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Ivan Šuker (HDZ)**. Rekao je da je nejasno zašto Vlada na kraju svog mandata radi posao koji je mogla napraviti na početku mandata.

Donošenjem ovog zakona, u ruke nekolicine ljudi bez jasnih pravila igre, dajemo više od 70, 80 milijardi kuna imovine kojom bi oni upravljali temeljem nekakvih pravilnika koji će opet biti daleko od očiju javnosti.

Ističe da Nadzorni odbor nije usvojio izvješće o poslovanju za 2002. godinu. "Donošenjem ovog zakona, u ruke nekolicine ljudi bez jasnih pravila igre, dajemo više od 70, 80 milijardi kuna imovine kojom bi oni upravljali temeljem nekakvih pravilnika koji će opet biti daleko od očiju javnosti". Postavio je pitanje što je s imovinom MORH-a, koju Ministarstvo obrane nema namjere koristiti.

Smatra da bi državna revizija trebala popisati imovinu, prije donošenja ovog zakona, odnosno "temeljem nalaza državne revizije formirala bi se imovina ovoga novoga hrvatskog imovinskog fonda".

Pita čemu tolika žurba u donošenju ovog zakona, kada se tri i pol godine nije žurilo, a sada bi taj novi zakon trebao stupiti na snagu danom objave u Narodnim novinama.

Osvrnuo se na članak 4, koji govori da fond može davati pozajmice trgovačkom društvu u većinskom državnom vlasništvu koje ima financijske poteškoće. "Sada mi praktički jednom fondu koji nije nikakva financijska, pravna institucija, dajemo mogućnost kreditiranja". Zastupnik pita pod kojim uvjetima i tko je taj koji ima pravo dobiti u državi kredit bez kamata, a drugi ga ne mogu dobiti, te koja je logika davanja pozajmica onima koji imaju teškoće u poslovanju.

Zaključio je da Klub zastupnika HDZ-a zbog svega gore navedenoga ne može ni u kojem slučaju podržati ovakav Prijedlog zakona, koji se donosi na zadnjoj sjednici Hrvatskog sabora. "Mislim da olako dajemo imovinu od nekih 80 milijardi kuna u ruke nekolicine ljudi, bez jasnih naznaka kako s tom imovinom upravljati".

Bitna pitanja treba razraditi zakonom

U ime Kluba zastupnika HSLS-a govorila je zastupnica **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLS)**. Prvotno je izjavila da njen Klub neće podržati ovaj zakon.

"Držimo da privatizaciji ne treba pristupiti demagoški, jer je privatno vlasništvo temelj tržnog poslovanja, a cilj privatizacije je podizanje efikasnosti cijeloga gospodarstva i njegova strukturalna prilagodba zemljama EU".

Posao oko transformacije Hrvatskog fonda za privatizaciju treba prepustiti novoj Vladi koja mora imati pravo na svoj model raspolaganja i upravljanja državnom imovinom.

Klub drži dosadašnju privatizacijsku politiku nejasnom i netransparentnom, zbog čega danas i nedostaje svijesti o privatizaciji kao bitnom čimbeniku tranzicijskog procesa.

Zastupnica naglašava da se u Hrvatskoj proces privatizacije ostvaruje sporije od skupine tranzicijskih zemalja prvoga integracijskog kruga za Europsku uniju. Tako u Hrvatskoj "dio privatnog sektora u bruto domaćem proizvodu doseže

negdje oko 60%, a druge tranzicijske zemlje kreću se između 65 i 75%".

Klub zastupnika HSLS-a drži da je privatizacija preduvjet za normalizaciju poslovanja u državnim, a do sada neprivatiziranim poduzećima, ali isto tako za liberalizaciju i demonopolizaciju tržišta, te daljnje unapređenje tržnog natjecanja, te da je to put koji treba nastaviti.

Neće podržati ovaj zakon "iz razloga što se u takav posao ne ide na kraju mandata". Smatraju da posao oko transformacije Hrvatskog fonda za privatizaciju u Hrvatski imovinski fond ili nešto drugo treba prepustiti novoj Vladi koja mora imati pravo na svoj model raspolaganja i upravljanja državnom imovinom.

Jadranka Katarinčić-Škrlić ističe da se predloženim rješenjem povećava djelokrug ovlasti Hrvatskom imovinskom fondu u odnosu na sadašnji Hrvatski fond za privatizaciju. Skrenula je pozornost na članke 3. i 4. koji predviđaju da se tek pravilnikom reguliraju vrlo značajna pitanja kao što su recimo prodaja i davanje u zakup uz ili bez naknade, ili pak gdje se predviđa davanje pozajmica, što ne smatraju nelogičnim, jer se radi o društvima u poteškoćama, koja su istovremeno u većinskom državnom vlasništvu, ali smatraju neprihvatljivim da se i u slučaju članka 3. i članka 4. do tih rješenja dolazi pravilnikom u roku od 60 dana od dana donošenja ovoga zakona. Drže da se radi o bitnim pitanjima koja treba razraditi upravo zakonom.

Klub zastupnika HSLS-a dijeli mišljenje izrečeno u raspravi da Državna revizija treba prvo utvrditi koliko ima državne imovine, a potom je potrebno donijeti strategiju raspolaganja tom državnom imovinom.

"Mi danas nemamo strategiju raspolaganja državnom imovinom, niti metodologiju ili jasno propisane uvjete po kojima bi se neka imovina prodala, druga dala u zakup ili ustupila bez naknade jedinicama lokalne samouprave ili nekim trećim osobama, a nejasno je tko dobiva prioritet ako za pojedinu državnu imovinu postoji više zahtjeva".

Osvrnula se na članak 2. predloženog zakona gdje je predviđeno da Hrvatski imovinski fond upravlja i raspolaže državnom imovinom koju mu prenese Vlada RH. Postavila je pitanje kako će se postupati s onom državnom imovinom koja neće biti prenjeta Hrvatskom imovinskom fondu, a takva postoji. U

tom kontekstu spomenula je da je Vlada ljetos donijela odluku o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću "Brijuni Rivijera", a istu odluku donijela je i županijska skupština istarske županije. "Želim podsjetiti da isti ciljevi i zadaci koji su upisani u ovu odluku što bi trebalo raditi "Brijuni Rivijera" su upisani i u sadržaj poslova koje treba raditi Hrvatski imovinski fond".

Klub zastupnika HSLŠ-a upozorava da bi nakon popisivanja državne imovine trebalo donijeti strategiju raspolaganja tom imovinom, "jer se u suprotnom postavlja pitanje koliko još može doći u Hrvatskoj do osnivanja novih Brijuni Rivijera, mimo Fonda, mimo Hrvatskog imovinskog fonda".

Klub se protivi donošenju ovog zakona prije svega iz razloga što se to radi na kraju mandata, a drugo što nemamo jasan popis državne imovine, niti imamo jasnu strategiju i metodologiju kako postupati s tom državnom imovinom, posebice u slučajevima ako ima više zainteresiranih subjekata za određenu imovinu.

Valter Poropat (IDS) javio je za ispravak netočnog navoda. Rekao je da ispravlja netočni navod Jadranke Katarinčić-Škrlić da je Istarska županija donijela odluku o osnivanju tvrtke "Brijuni Rivijera". "Odluku je donijela Vlada RH i Istarska županija zajedno".

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLŠ) javila se za povredu Poslovnika. Ustvrdila je da kolega Poropat nije ispravio njen navod. "Ja nisam propustila da kažem da je to bila zajednička odluka, ali mimo postojanja strategije, radi se kroz tvr-

tku ono što se sutra planira raditi kroz Fond".

Ovime je završila rasprava po klubovima zastupnika i otpočela je pojedinačna rasprava.

U suprotnosti s nekim odredbama Ustava

Prvi je govorio zastupnik **Marijan Maršić (HSS)**. Rekao je da se ovaj Prijedlog "sa svojim lošim odredbama" nadovezuje na prethodno iznesene primjedbe na Zakon o privatizaciji.

Osvrnuo se na članak 2. stavak 4. koji kaže da Fond upravlja i raspolaze nekretninama koje mu prenesu u vlasništvo trgovačka društva čiji je jedini dioničar ili imatelj, vlasnik poslovnih udjela Republika Hrvatska, te nekretninama drugih imatelja koji mu povjere gospodarenje tim nekretninama. Rekao je da se na ovaj način "ozakonjuje pravo Fonda na prijenos prava vlasništva imovine, tj. kapitala, nekretnina, pokretnina i prava od strane trgovačkih društava čiji je jedini dioničar i vlasnik poslovnih udjela RH na Fond koji bi time postao i vlasnik".

Po njegovom mišljenju primjenom takve odredbe trajno bi se umanjila dugotrajna imovina, odnosno vrijednost tih društava, a time i tržišna vrijednost, što bi se odrazilo i na rezultate moguće prodaje dijela ili cijeloga društva.

Zastupnik drži ovo vrlo spornim, pa pita može li se posebnim člankom zakona urediti ovo pitanje, kako bi bilo vidljivo kada i pod kojim uvjetima se nekretnine

u vlasništvu poduzeća mogu prenositi u vlasništvo Fonda.

"Ovim zakonom ne samo da se zadire u odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, već je isti u suprotnosti s nekim odredbama Ustava RH, npr. člankom 48. gdje se jamči pravo vlasništva i članka 50. kojim se određuje da je zakonom moguće u interesu Republike Hrvatske ograničiti ili oduzeti vlasništvo, ali uz naknadu tržišne vrijednosti".

Nemamo jasan popis državne imovine, niti jasnu strategiju i metodologiju kako postupati s tom državnom imovinom.

Završio je slijedećim riječima: "Dati prolaz ovom zakonu značilo bi otvoriti vrata nizu nepoštenih postupaka koji bi bili legalizirani prihvaćanjem ovog zakona. Zato ne mogu glasati za njega".

Ovime je zaključena rasprava o tekstu zakona.

Sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo zastupnici Hrvatskog sabora glasovali su o: Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o Hrvatskom imovinskom fondu. Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova, sa 61 glasom "za", 3 "protiv" i 28 "suzdržanih" prihvatili su ovaj Zakon.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA ZA PROIZVODE I OCJENI SUKLADNOSTI

Uvođenje i postupna primjena tehničkih normi EU

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su donijeli Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, a predstavnik predlagatelja prethodno je prihvatio i podnijeti

amandman zastupnika Vedrana Lenčića. Ocijenjeno je da će se postupnom provedbom predloženih normi, osnažiti hrvatsko gospodarstvo, te ujedno učiniti iskorak prema usklađivanju

hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije.

I za ovaj zakonski tekst Vlada Republike Hrvatske kao predlagatelj, predložila je primjenu hitnog postupka. Utvrdila je

da je između ostalih razloga imala u vidu da ovaj Prijedlog zakona, predstavlja usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije. Osim toga, njegovo je donošenje predviđeno Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a predstavlja i osnovu za uvođenje u nacionalno zakonodavstvo općeg pristupa, odnosno odluke Vijeća 93/465/EEC koja se odnosi na različite faze ocjene sukladnosti i pravila za stavljanje i uporabu oznake CE. Čelnici tijela državne uprave, implementirat će europske smjernice novoga pristupa posebnim propisima, a u skladu s odlukom Vlade Republike Hrvatske.

Inače, u podnijetom se prijedlogu treba urediti način utvrđivanja tehničkih zahtjeva za proizvode radi zaštite života, zdravlja i sigurnosti ljudi, domaćih životinja, imovine i okoliša. Ujedno je potrebno i donošenje tehničkih propisa i primjena njihovih normi, kao i donošenje prava i obveza pravnih osoba koja proizvode, uvoze ili stavljaju na tržište.

Važno je regulirati i postupke ocjenjivanja sukladnosti i znakova sukladnosti, kao i prava i obveze pravnih i fizičkih osoba za provođenje aktivnosti povezanih s ocjenjivanjem sukladnosti. Na kraju se uređuju i pitanja vezana uz valjanost dokumenata i znakova sukladnosti izdanih u inozemstvu, te nadzor nad provođenjem propisa, odnosno kaznene, prijelazne i završne odredbe.

Cilj predloženog usklađivanja odnosi se na razvoj hrvatske industrije i trgovine, te povećanje njezine konkurentnosti na međunarodnom i europskom tržištu, poboljšanje sigurnosti proizvoda, zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu, zaštitu okoliša i zaštitu potrošača, te razvoj zakonodavstva i tehničke infrastrukture. Time će se ujedno omogućiti usklađivanje s odgovarajućim sustavom u Europsku uniju.

Prema zahtjevima EU, Republika Hrvatska treba donijeti horizontalni (okvirni ili osnovni zakon), koji uključuje načela novoga i općeg pristupa. Prema "novom pristupu" smjernicama o usklađivanju opisuju se temeljni, sigurnosni i drugi zahtjevi, dok se tehničke pojedinosti o ispunjavanju zahtjeva smjernica ostavljaju proizvođaču, tijelima za ocjenu sukladnosti i normiranim tijelima.

Ovaj je Zakon temelj za neposrednu primjenu smjernica novog pristupa, koje se odnose na skupine srodnih proizvoda i vrsta rizika; niskonaponske opreme, jednostavne tlačne posude, sigurnosti igračkica, elektromagnetske kompatibilnosti, građevnih proizvoda, strojeva, dizala, osobne zaštitne opreme, neautomatskih vaga, medicinskih i plinskih uređaja, eksploziva za civilnu uporabu, opreme i zaštitnih sustava za potencijalno eksplozivne atmosfere, rekreacijskih vozila, pakiranje i ambalažni otpad, radijskih i telekomunikacijskih krajnjih uređaja, tlačne opreme, te žičare za prijevoz ljudi.

Predloženi zakonski tekst jednoglasno su podržala i nadležna radna tijela: **Odbor za zakonodavstvo, Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, te Odbor za europske integracije.**

Na podnijeti tekst amandman je podnio zastupnik **Vedran Lendić (SDP)**. Predložio je da se u članku 5. Nacrta prijedloga Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti s konačnim prijedlogom zakona stavci 6, 8. i 9. mijenjaju i glase:

"(6) Popis hrvatskih normi iz stavka 5. ovoga članka objavljuje tijelo državne uprave, nadležno za donošenje tehničkih propisa, u "Narodnim novinama".

(8) Ukoliko se utvrdi da proizvodi koji zadovoljavaju zahtjeve hrvatske norme iz stavka 5. ovoga članka ne zadovoljavaju

zahtjeve određenih tehničkih propisa iz stavka 1. ili da taj proizvod može ugroziti zdravlje i/ili sigurnost korisnika ili drugih osoba, ta će se hrvatska norma brisati iz popisa hrvatskih normi iz stavka 6. ovog članka.

(9) tijelo državne uprave iz stavka 1. ovog članka odmah će obavijestiti javnost o bilo kojoj od mjera iz stavaka 7. i 8. ovoga članka, objavljivanjem obavijesti u "Narodnim novinama".

U obrazloženju, zastupnik je napomenuo da je očito došlo do ispuštanja jednog od stavaka prilikom prepravljanja spomenutog članka i do pogrešnog upućivanja. Zato je potrebno postojeće oznake stavaka uvećati za jedan.

U saborskoj raspravi uvodna je obrazloženja dao predstavnik predlagatelja i zamjenik ministra znanosti i tehnologije, dr.sc. **Zdenko Franić**. U kratkim je potezima opisao predloženi tekst i naznačio da će se norme prihvatiti postupno te će se time ujedno uklanjati tehničke barijere u slobodnom kretanju roba, ljudi, kapitala i usluga. Time se ujedno daje okvir hrvatskom gospodarstvu da priloži i svoj doprinos učinkovitijem uključivanju u europske gospodarske tokove. Državna uprava mora ujedno voditi računa o propusnosti hrvatskog gospodarstva, a gospodarstvo mora davati signale kojim tempom pristupa usvajanju određenih normi i izradi pojedinih zakonskih rješenja i propisa, završno je napomenuo predstavnik predlagatelja. Prihvatio je i podnijeti amandman zastupnika Lendića, a zatim se pristupilo glasovanju.

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su donijeli Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O AKREDITACIJI

Integracija smjernica Europske unije

Većinom glasova Hrvatski je sabor donio Zakon o akreditaciji u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima. Ovaj zakonski prijedlog, s ostalih pet u proceduri, tvori smjernice novoga pristupa rušenju postojećih tehničkih barijera, te ujedno potiče slobodno kretanje ljudi, roba, kapitala i usluga.

O PRIJEDLOGU

O zakonskom prijedlogu kojega je po hitnom postupku podnijela Vlada Republike Hrvatske uvodno je govorio dr.sc. **Zdenko Franić**, zamjenik ministra znanosti i tehnologije. On je naglasio da ovaj zakonski tekst, zajedno s ostalih pet komplementarnih prijedloga, tvori smjernice novoga pristupa rušenju postojećih tehničkih barijera. Istovremeno se potiče slobodno kretanje roba, ljudi, kapitala i usluga. Novi pristup tehničkom ujednačavanju i standardima sastoji se u tome, da se tehnički detalji harmoniziranih smjernica Europske unije usklađuju po jedinstvenom postupku, a ne pojedinačno kako je to bilo u starom pristupu do 1985. godine.

Prema novom pristupu, smjernice se ne prenose od riječi do riječi u nacionalna zakonodavstva, već se integriraju u nacionalno zakonodavstvo, odnosno provodi se njihova implementacija. Zakon o akreditaciji je zapravo organizacijski zakon koji uređuje osnivanje nacionalnog akreditacijskog tijela koje se zove Nacionalna služba za ovlašćivanje. Ono djeluje u okviru Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo, a zbog potrebe da se osigura neovisnost, izbacuje se bilo kakav utjecaj državne politike ili nekih drugih pritisaka.

Bilo je potrebno ustrojiti nezavisno akreditacijsko tijelo koje će se baviti zadaćama akreditiranja osoba koje obavljaju određeni tehnički nadzor, ispitnih laboratorija, te akreditiranja pravnih i

fizičkih osoba koje se bave potvrđivanjem proizvoda, sustava upravljanja i osoblja. U tom smislu akreditacija se shvaća kao formalno priznavanje stručnosti neke osobe, tijela ili laboratorija da obavlja određene zadatke ili ispitivanja. Naime, za određene je proizvode potrebno da se potvrde kao sigurni i sukladni sa zahtjevima koje postavljaju europske smjernice. Nepristrana strana treba potvrditi da je određeni proizvod načinjen u suglasju s određenim standardima koji se potvrđuju određenim normativnim dokumentom. Međutim, i takvo certifikacijsko tijelo mora biti akreditirano od neke ustanove, a to je upravo Nacionalno akreditacijsko tijelo. Važno je napomenuti da je postojeća nacionalna služba za ovlašćivanje, koja djeluje unutar Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo, pridruženi član Europske akreditacije, a punopravnost će nastupiti kada Republika Hrvatska postane kandidat za članstvo u Europskoj uniji. Dakle, razlozi za ovakvu poziciju su političke, a ne stručno - ekspertne naravi, naglasio je zamjenik ministra, Zdenko Franić.

Zadatak akreditacijskog tijela odnosi se na zadaće promoviranja kvalitete, odnosno kakvoće proizvoda, a ovaj set tehničkih zakona predstavlja ujedno veliku šansu za hrvatsko gospodarstvo. Međutim, istovremeno se pred proizvođače, ali i pred laboratorije postavlja velika odgovornost, jer moraju biti dodatno osposobljeni i na samostalne zadatke oko ispitivanja svojstava pojedinih proizvoda. Napomenuo je ujedno da će o paketu tehničkih zakona nešto više reći kada se povede rasprava o Zakonu o tehničkim zahtjevima za proizvode, normizaciju i sigurnosne proizvode.

Dakle, važno je napomenuti da je rečeni zakonski prijedlog, zapravo organizacijski zakon kojim se uspostavlja nacionalno akreditacijsko tijelo koje s radom treba započeti 31. prosinca slijedeće godine. Ovi se poslovi vežu uz potrebu

da nadležno Ministarstvo gospodarstva ustroji zasebne organizacijske jedinice koje će se baviti tehničkim zakonodavstvom. Svi ovi poslovi ujedno su već provedeni u drugim zemljama razvijenog tržišnog gospodarstva, dodao je predstavnik predlagatelja.

Izlaganje je zaključio s konstatacijom da se ovim Zakonom, naš sustav u potpunosti harmonizira sa sustavom koji vlada u Europskoj uniji. Time se osigurava bitni iskorak k stvaranju povoljnijih uvjeta za zaštitu potrošača od loših usluga i proizvoda. Istovremeno se pred poduzetnike i tijela državne uprave stavlja veća odgovornost da u potpunosti poštuju smjernice EU, kojima se ruše tehničke barijere i osigurava kolanje roba, ljudi, kapitala i usluga.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu bilo je riječi i na nadležnim radnim tijelima Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je njegovo donošenje, ne protiveći se prijedlogu o hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga nije iznio primjedbe. **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu** raspravljao je u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. Članovi Odbora su u raspravi podržali donošenje rečenog Zakona, kojim se vrši usklađivanje hrvatskog zakonodavstva na ovom području sa zakonodavstvom Europske unije. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o akreditaciji, u amandman koji se odnosi na članak 13. Predložili su da se u rečenom članku u stavku 2. Konačnog prijedloga zakona o akreditaciji, riječi : "do početka primjene ovog zakona", zamjenjuju riječima "do isteka valjanosti".

Odbor za europske integracije o predmetnom je Zakonu raspravljao kao zainteresirano radno tijelo, te jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o

akreditaciji usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

AMANDMAN

Sukladno Poslovničkim odredbama zastupnik **Vedran Lendić (SDP)** uputio je amandman na članak 4. Nacrta prijedloga Zakona o akreditaciji, s Konačnim prijedlogom zakona. Predložio je da se u članku 4. iza stavka 4. doda novi stavak 5. koji glasi: "Ustrojstvo ovlasti i način odlučivanja, te druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanje akreditacijskog tijela, uređuju se statutom sukladno zakonu i aktu o osnivanju akreditacijskog tijela".

RASPRAVA

U ime Kluba zastupnika SDP-a nakon predstavnika predlagatelja, govorio je zastupnik akademik **Ivo Šlaus (SDP)**. On je potvrdio da se u ovom slučaju radi o eklatantnom primjeru koji potvrđuje riješenost Europske unije oko važnosti koju polaže poslovima vezanim uz akreditaciju i mjeriteljstvo. Ujedno i članak 73. hrvatskog Ugovora o SSP-u, govori

da je ovaj dio akreditacije, jedan od vrlo bitnih segmenata. Mi potpuno podržavamo donošenje ovoga Zakona i ocjenjujemo da je nadležno ministarstvo i institucije izgradilo izuzetno dobar zakonski prijedlog. Njime se utire put kojim Republika Hrvatska mora proći, na svom putu prema članstvu u Europsku uniju, istaknuo je zastupnik Šlaus.

U pojedinačnoj raspravi koja je uslijedila govorio je zastupnik **Vedran Lendić (SDP)**. On je predloženi tekst ocijenio izuzetno važnim budući da se njime kvalitetno uređuje sustav akreditacije u Republici Hrvatskoj, u skladu s praksom razvijenog tržišnog gospodarstva. Potrebno je da ispitivanja budu kvalitetna, a ujedno se mora osigurati poznavanje propisa i normi, kao i stručan rad s ispitnim materijalom. Upozorio je ujedno da je stvaranje i funkcioniranje nacionalne infrastrukture u skladu s međunarodnim kriterijima, uvjet pristupanju dvostranim i višestranim sporazumima o priznavanju ispitivanja, potvrđivanja i ovlašćivanja na međunarodnoj razini. Ovi poslovi od interesa su za Republiku Hrvatsku, a ovisno o zakonu ili podzakonskom aktu, potre-

bno je obaviti i pojedine pravne prilagodbe. Čestitao je ujedno nadležnom ministarstvu na kvalitetnom radu, te najavio podnošenje amandmana.

Zamjenik ministra **Zdenko Franić** javio se kako bi u završnoj riječi potvrdio da je zastupnik Lendić otvorio važno i ozbiljno pitanje. Apelirao je pojedinim ministarstvima i tijelima državne uprave, da prilikom akreditacija u okviru svojih resora, uspostave određene kriterije s pravilima struke i znanosti.

Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu i najavio glasovanje u nastavku rada Sabora. Prije glasovanja predsjedavajući je podsjetio na amandmane koje su podnijeli Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i zastupnik **Vedran Lendić**. Pozvao je predstavnika predlagatelja, dr.sc. **Zdenka Franića** da se očituje o podnijetim amandmanima. On je prihvatio oba, već opisana amandmana, a zatim se pristupilo glasovanju.

Većinom glasova (75 "za" i 4 "suzdržana"), donesen je Zakon o akreditaciji u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD IONIZIRAJUĆIH ZRAČENJA

Osnovan Državni zavod za zaštitu od zračenja

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske.

Ovim Zakonom osniva se Državni zavod za zaštitu od zračenja kao tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite od zračenja, koji počinje s radom 1. srpnja 2004. godine. S početkom rada Državni zavod za zaštitu od zračenja preuzima poslove Hrvatskog zavoda za zaštitu od zračenja. Važeći

Zakon o zaštiti od ionizirajućih zračenja mijenja se u dijelu koji se odnosi na nadležnost Hrvatskog zavoda za zaštitu od zračenja, čije poslove preuzima navedeni Državni zavod za zaštitu od zračenja, sukladno odredbama predloženoga Zakona.

O PRIJEDLOGU

U RH je 1999. godine donesen Zakon o zaštiti od ionizirajućih zračenja. Zakon određuje osnovna načela i mjere za zaštitu od ionizirajućih zračenja, postupanje u

izvanrednim okolnostima, način postupanja s radioaktivnim otpadom i nadzor nad provedbom sigurnosnih mjera u cilju zaštite od ionizirajućih zračenja, a sve radi povećanja sigurnosti i smanjenja rizika za život i zdravlje ljudi te zaštitu okoliša.

Važeći Zakon usklađen je s propisima Europske unije. Zakon je također usklađen i s Međunarodnim osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od ionizirajućih zračenja i sigurnost izvora zračenja (IAEA BSS, 1996, Beč). Poglavlja koja se odnose na definicije,

svrhu i područje primjene, načela zaštite od zračenja, utvrđivanje efektivne doze, osnovne mjere zaštite radnika, vježbenika i studenata, primjenu mjera zaštite od ionizirajućih zračenja za stanovništvo i interventnim mjerama u skladu su s navedenim smjernicama i drugim međunarodnim propisima, posebice EU.

Važećim zakonom, međutim, nije sustavno riješeno pitanje statusa regulatornog tijela zaduženog za provođenje poslova zaštite od zračenja. Naime, prema propisima EU takvo tijelo moralo bi stvarno biti neovisno o utjecaju zainteresiranih skupina, a posebno korisnika izvora ionizirajućih zračenja. Također, Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA), kao specijalizirana organizacija UN-a dostavila je ozbiljne primjedbe na sukobe interesa do kojih dolazi zbog načina na koji je u RH riješena upravna funkcija vezana uz zaštitu od zračenja. Smatraju da je zdravstvo najveći korisnik izvora ionizirajućih zračenja zbog čega traže da se upravljačko tijelo izdvoji iz tog sustava.

Odredbama sadržanim u Međunarodnim osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od ionizirajućih zračenja i sigurnost izvora zračenja (IAEA) donesenim 1996. godine traži se da upravljačko tijelo bude neovisno o korisniku i proizvođačima, te da mora biti neovisno o državnim tijelima i agencijama koje su odgovorne za promociju i razvoj djelatnosti koje uključuju poslove s izvorima ionizirajućih zračenja.

Zbog toga Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji je Hrvatski sabor donio 17. srpnja 2003. godine, u dijelu koji uređuje državne zdravstvene zavode, za razliku od ranijeg Zakona, više ne sadrži odredbe koje se odnose na Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja.

U skladu s prijelaznim i završnim odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, odredbe ranijeg Zakona o dijelu koji se odnosi na Hrvatski zavod za zaštitu od

zračenja, prestaju važiti 1. srpnja 2004. godine.

Do navedenog roka, zbog svih navedenih razloga, potrebno je ustrojiti novo regulatorno tijelo koje će u potpunosti odgovarati standardima koje propisuje EU i međunarodne organizacije.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja i osnivanjem Državnog zavoda za zaštitu od zračenja, zadovoljili bi se gore navedeni zahtjevi, čime bi zakonodavstvo RH kojim se regulira zaštita od ionizirajućih zračenja u potpunosti uskladili i sa zahtjevima Smjernica EU i zahtjevima međunarodnih institucija iz područja zaštite od ionizirajućih zračenja.

Za troškove osnivanja i za početak rada Državnog zavoda za zaštitu od zračenja potrebno je u državnom proračunu osigurati sredstva u iznosu od 2.000.000,00 kuna.

U cilju potpunog i cjelovitog usklađenja zakonodavstva RH s propisima EU na području zaštite od ionizirajućih zračenja, stekli su se uvjeti za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku, u smislu odredbe članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba ustavnopravne naravi.

Odbor za europske integracije raspravljao je o predmetnom Zakonu kao zainteresirano radno tijelo. Na sjednici je bila nazočna većina članova Odbora. Odbor je jednoglasno ustvrdio da je Konačni prijedlog zakona usklađen s pravnim stečevinom Europske unije.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je predmetni Zakon kao matično radno tijelo. U uvodnom

obrazloženju, predstavnik predlagatelja upoznao je članove Odbora s potrebom donošenja ovog Zakona, budući da važećim Zakonom, iako je on novijeg datuma, od 1999. godine, nije sustavno riješeno pitanje položaja regulatornog tijela zaduženog za provođenje poslova zaštite od zračenja.

Kako je istaknuto u raspravi, poslovi zaštite od zračenja do sada su bili regulirani u zdravstvenom sustavu, a budući da je zdravstvo upravo najveći korisnik izvora ionizirajućih zračenja, potrebno je da se upravljačko tijelo izdvoji iz tog sustava. Sukladno smjernicama i međunarodnim propisima, posebno EU, niti novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti više ne sadrži odredbe koje se odnose na Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja.

Osnivanjem Državnog zavoda za zaštitu od zračenja, kao što predlaže ovaj Zakon, zakonodavstvo RH koje regulira zaštitu od ionizirajućih zračenja, u potpunosti će se uskladiti sa zahtjevima Smjernica EU, a isto tako i zahtjevima međunarodnih institucija iz područja zaštite od ionizirajućih zračenja.

Nakon rasprave, članovi Odbora su jednoglasno odlučili predložiti Hrvatskom saboru na usvajanje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja, u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske.

RASPRAVA

S obzirom na to da nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio, te se pristupilo glasanju. **Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova, sa 88 glasova "za" i 3 "suzdržana", donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja, u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI

Hrvatski je sabor većinom glasova, hitnim postupkom i bez rasprave donio Zakon o nuklearnoj sigurnosti.

Ovim se Zakonom, predlagatelja Vlade RH, određuju mjere sigurnosti i zaštite pri

uporabi nuklearnih materijala i posebne opreme odnosno pri obavljanju nuklearnih djelatnosti. Osniva se Državni zavod za nuklearnu sigurnost kao tijelo državne uprave nadležno za poslove nuklearne sigurnosti.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost također osigurava stručnu pomoć u poslovima suzbijanja nedopuštenog prometa nuklearnog materijala tijelima državne uprave nadležnim za te poslove.

Zakonom je predviđeno da Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH osniva Vijeće za nuklearnu sigurnost koje daje prijedloge i mišljenja o raznim aspektima nuklearne sigurnosti u RH.

Za provedbu ovog Zakona potrebno je osigurati nova sredstva u državnom proračunu jer se osniva Zavod, navodi, među ostalim, predlagatelj.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona a **Odbor za europske integracije** utvrdio da je predloženi zakon usklađen s pravnom stečevinom EU.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE O SURADNJI NA PODRUČJU OBRANE

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio ovaj Zakon kojim se potvrđuje Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o suradnji na području obrane potpisan u Ljubljani u ožujku 2003. godine.

Provođenje ovog Sporazuma odvijat će se, navodi predlagatelj, Vlada RH, kroz aktivnosti Ministarstva obrane te će se za njegovo provođenje koristiti sredstva iz Državnog proračuna namijenjena radu tog Ministarstva i Oružanih snaga RH. U Ocjeni stanja se navodi da dobri bilateralni vojni oonosi između RH i Republike Slovenije slijede dobre odnose između tih dviju zemalja i na ostalim područjima međudržavne suradnje. Osnovni cilj sklapanja ovog Sporazuma je produbljivanje prijateljskih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, stoji među ostalim u Ocjeni.

Na sjednici Hrvatskoga sabora u raspravi o predloženom zakonu sudjelovao je **Mario Kovač (HSL)** u ime Kluba zastupnika HSL-a kod kojeg je ovaj zakonski prijedlog, kako je rekao, izazvao veliko čuđenje. I to zbog navedene Ocjene stanja jer kad to pročitate onda se doista pitate, kaže, je li predlagatelj smatra da u Saboru sjede ljudi koji nisu dovoljno bistri. To je groteskno, rekao je i oštro prosvjedovao u ime Kluba zastupnika HSL-a što se ovakav zakon donosi kad u dvorani ima 15, 20 zastupnika i kad nema televizijskog prijenosa ni novinara. Vjerojatno se mislilo da će ova točka na dnevnom redu od 106 točka proći nezapazeno i bez velike buke, dodao je.

Mi se slažemo da bi ovakve sporazume neprijeporno trebalo sklapati sa zemljama s kojima imamo dobre odnose, poglavito sa susjednim zemljama s koji-

ma imamo prijateljske odnose i gdje se i politički slažemo u važnim pitanjima. I, Hrvatska je doista prema Sloveniji prijateljska zemlja, možda čak i više. Od toga ali ključno pitanje u raspravi o ovom zakonu je li Slovenija prijateljska zemlja Hrvatskoj.

Jer, mi sklapamo Sporazum o vojnoj suradnji sa zemljom koja dvanaest godina drži svoju vojsku na dijelu hrvatskoga teritorija koji se zove Sveta Gera i problem je što to više nitko ni ne spominje (niti iz predloženog zakona to nije problem), zemljom koja je nedavno donijela Prijedlog nacionalnog programa gradnje autocesta od 2003. do 2013. godine iz kojeg se može zaključiti da se radi o pokušaju prometnog izoliranja Hrvatske (Hrvatska će dovršiti svoj posao na autocesti Zagreb-Macelj do 2006. koja se nalazi na 10. paneuropskom koridoru, međutim Slovenija ne predviđa da će do 2013. sagraditi autocestu na tom koridoru i omogućiti da se autocesta Zagreb-Macelj pretvori u autocestu prema Mariboru i dalje), tu je i pitanje NE Krško i dugovanja Slovenije od 56 milijuna dolara za neisporučenu struju, problem štediša iz Ljubljanske banke iz Hrvatske te najaktualnije pitanje gospodarskog pojasa. Može li se dogoditi da ministar prijateljske zemlje ode u Beograd lobirati protiv Hrvatske, da se piše povjereniku EU za poljoprivredu i oštro optužuje Hrvatsku, pitao je zastupnik.

Glavni je problem u svemu tome, kaže, što Slovenci znaju da je ovo računovska Hrvatska, Hrvatska na koju se može izvršiti pritisak i koja će uvijek dati koncesije na vlastitu štetu jer ova Vlada ne uočava koji su vitalni i najvažniji nacionalni interesi ove zemlje.

Svima nam može biti neugodno ako prihvatimo ovaj zakon, rekao je na kraju.

Milan Kovač (HB) složio se s predgovornikom u svemu jedino što smatra da za loše odnose sa Slovenijom nisu krivi Slovenci, koji se vrlo čvrsto drže svojih strateških nacionalnih interesa, već vodstvo i politika Republike Hrvatske koja je od starta popuštala Slovincima. Naši su političari zaboravili da nije gazda onaj koga se tapše po ramenu nego onaj tko tapše a vidimo svakodnevno kako se naši hvale kako ih vani tapšaju po ramenu, rekao je.

U ime predstavnika predlagatelja zamjenik ministrice obrane **Zlatko Garelić** naglasio je da, cijeneći da se radi o nečemu što je gotovo tehničko pitanje, (potvrđivanje međunarodnog sporazuma, nije smatrao potrebnim usmeno obrazlagati predloženi zakon. Otvorena pitanja sa Slovenijom rješavaju se pregovaranjem i sporenjem, rekao je napominjući da ovdje nije u funkciji da govori o političkim pitanjima.

Bilježimo dobre odnose dvaju obrambenih sustava i ministarstava i Oružanih snaga, a i na nizu drugih polja (kultura, prosvjeta) bilježimo dobru suradnju sa Slovenijom, slovenski turisti su na drugom mjestu po broju noćenja u Hrvatskoj, rekao je dodajući da time opet "bježi iz "svog dvorišta".

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor većinom glasova (88 za, 6 suzdržanih) donio Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o suradnji na području obrane.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE IRSKE O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA I SPRJEČAVANJU IZBJEGAVANJA PLAĆANJA POREZA NA DOHODAK I NA DOHODAK OD OTUĐENJA IMOVINE

Većinom glasova i hitnim postupkom Hrvatski je sabor donio ovaj Zakon. Njime se potvrđuje standardni Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak i na dohodak od otuđenja imovine sklo-

pljen s Republikom Irskom, objasnio je na sjednici predstavnik predlagatelja, Vlade RH, zamjenik ministra financija mr.sc. **Damir Kuštrak**.

Ovaj Ugovor potpisan je u lipnju 2002. godine i početak će se primjenjivati od 1. siječnja 2004. godine.

Kažimo da su podršku donošenju ovog Zakona dali **Odbor za financije i državni proračun** te **Odbor za zakonodavstvo**.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OVLASTI VLADE REPUBLIKE HRVATSKE DA UREDBAMA UREĐUJE POJEDINA PITANJA IZ DJELOKRUGA HRVATSKOGA SABORA

Predlagatelj ovog zakona je Vlada Republike Hrvatske.

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova u hitnom postupku donijeli Zakon o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

Ovim zakonom ovlašćuje se Vlada RH da uredbama uređuje pitanja tekuće gospodarske politike iz djelokruga Hrvatskog sabora, osim izmjena državnog proračuna i propisivanja poreza, te onih pitanja koja prema Ustavu RH može uređivati samo Hrvatski sabor u razdoblju od 15. prosinca 2003. do 15. siječnja 2004. godine te od 15. srpnja do 15. rujna 2004. godine.

Zakonom o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 113/2002), ovlaštena je Vlada RH da svojim uredbama uređuje pitanja tekuće gospodarske politike iz djelokruga Hrvatskog sabora, osim izmjena državnog proračuna i propisivanja poreza, te onih pitanja koja prema Ustavu RH može uređivati samo Hrvatski sabor.

Pored ustavnog ograničenja, prema kojem Vlada RH ne može uređivati pitanja koja se odnose na razradu Ustavom utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda, nacionalna prava, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela i lokalne samouprave, ovlast Vlade RH da uređuje (samo) pitanja tekuće gospodar-

ske politike ograničena je još odredbom citiranog Zakona prema kojoj Vlada RH može koristiti ovu ovlast samo u vrijeme kada Hrvatski sabor ne zasjeda.

Vlada RH ovu će ovlast imati po predloženoj Zakonu samo u razdoblju od 15. prosinca 2003. godine do 15. siječnja slijedeće godine, te od 15. srpnja do 15. rujna 2004. godine

Ovlast Vlade RH da u zakonodavnoj delegaciji svojim uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora prestat će po spomenutom Zakonu 27. rujna 2003. godine, jer tog dana ističe rok od godine dana kada je Vladi RH dana ta ovlast.

Predlagatelj ocjenjuje da mu i nadalje treba podijeliti zakonsku ovlast za donošenje uredbi sa zakonskom snagom, ali ograničeno - samo u razdoblju kada Hrvatski sabor ne zasjeda, a pojavi se potreba hitnog zakonskog uređivanja određenog pitanja, kako se to i predviđa u spomenutom Zakonu.

Budući da je člankom 78. Ustava RH propisano da Hrvatski sabor redovito zasjeda dva puta godišnje: prvi put, između 15. siječnja i 15. srpnja i drugi put, između 15. rujna i 15. prosinca, to će Vlada RH ovu ovlast imati po predloženoj Zakonu samo u razdoblju od 15.

prosina 2003. godine do 15. siječnja slijedeće godine, te od 15. srpnja do 15. rujna 2004. godine.

Sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora predlaže se ovaj zakon donijeti po hitnom postupku kako bi se spriječilo nastajanje pravne praznine i Vladi RH omogućilo da i ubuduće, kada je to nužno, donosi uredbu sa zakonskom snagom.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku.

Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi amandman na članak 2. koji glasi: "U članku 2. iza riječi: "poreza" dodaju se riječi: "kao i obavljanja izbora i imenovanja iz nadležnosti Hrvatskog sabora". Obrazloženje je slijedeće: Kako bi bilo razvidno da se ne daje ovlast za obavljanje izbora ili imenovanja za određene dužnosti amandmanom se uređuje tekst.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio. **Predlagatelj je prihvatio amandman Odbora za zakonodavstvo, pa se pristupilo glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona. Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova, sa 66 glasova "za" i 23 "suzdržana" donijeli Zakon o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s amandmanom Odbora za zakonodavstvo.**

S.Š.

O RADU NA TEKUĆOJ SJEDNICI IZVAN DNEVNOG REDA

Intenzivirati rad ili raspustiti Sabor

Prije rasprave o Prijedlogu odluke o imenovanju pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić** upozorio je na veliki broj točaka dnevnog reda koje zastupnici još moraju razmotriti te na činjenicu da je jako malo toga raspravljeno u odborima, a i Vlada je sve to loše pratila. Rekao je zatim da će na dnevni red ove sjednice staviti samo točke za koje misli da se mogu raspraviti bez nazočnosti predlagatelja, ali ako se zastupnici ne slažu s tom njegovom odlukom on će te točke skidati. S obzirom na mali broj točaka koje su pripremljene za ovu sjednicu, na ovoj će se sjednici iscrpiti ono što se može iscrpiti, a iza toga, smatra, treba potražiti nekakva izvanredna rješenja na sastanku s predsjednicima radnih tijela, klubova zastupnika i Vlade.

U ime Kluba zastupnika HIP-a **Dario Vukić** izrazio je svoj protest ovakvim načinom rada Sabora te dodao kako je praktički nemoguće raditi na ovakav način. Po ovome kako se to sada radi zastupnici bi morali unaprijed spremati 106 točaka i biti spremni u svakom trenutku za svaku tu točku, što je fizički i teoretski nemoguće učiniti. Time se samo obezvrjeđuje način rada u Saboru. Neprihvatljivo je npr. da nakon tri godine i devet mjeseci vlasti ove koalicije tj. na kraju mandata i na zadnjoj sjednici ovoga saziva Sabora na dnevni red sjednice dođe Zakon o privatizaciji, i da sjednici nije nazočan predstavnik predlagatelja (Vlada) ministar Jurčić. Zastupnik je stoga predložio da se do dolaska spomenutog ministra ili odgovarajuće njegove zamjene, odredi stanka, a sjednica odraduje po dnevnom redu.

"Nije krivica samo na Vladi već i na radnim tijelima Sabora koja nisu odradila svoj dio posla", uzvratilo je predsjednik **Tomčić** te ustvrdio da je njegova osnovna intencija da se radi po redosljedu tema iz dnevnog reda. Postoje određeni zakonski prijedlozi koji se ne mogu raspraviti bez nazočnosti predlagatelja i mišljenja

radnih tijela Sabora pa je to razlog što je, kaže, odustao od nekih točaka. Dodao je zatim da će prihvatiti svaku sugestiju zastupnika, i ako treba napraviti i stanku do srijede s tim da radna tijela do tada odrade svoj dio posla.

Par dana prije (u petak) kada je Sabor okončao sjednicu i kada nije bio poznat dnevni red današnje sjednice bilo je za pretpostaviti da ćemo se naći u ovakvoj situaciji, smisao je opaske **Jadranke Katarinčić-Škrlić** koja je istupila u ime Kluba zastupnika HSLs-a. Otuda i pitanje zašto je sazvana sjednica u ponedjeljak kada se moglo već par dana prije pretpostaviti da se do srijede neće završiti posao. Na klupe zastupnika poslani su Zakon o privatizaciji i Zakon o Hrvatskom imovinskom fondu iako postoji samo izvješća matičnog odbora ali ne i drugih zainteresiranih odbora. No, to nije poslovnička prepreka otvaranju rasprave o tim temama, ali je problem što nije nazočan predstavnik Vlade. Zastupnica je mišljenja da je autoritet predsjednika Sabora dovoljno snažan da već za 15 minuta Vladin predstavnik može biti nazočan sjednici Sabora.

"Nažalost ne pomaže mi nikakav autoritet, ministar Jurčić je izvan Hrvatske i neće ga biti cijeli tjedan, a nema zamjenika", odgovorio joj je predsjednik **Tomčić**. Primijetio je još da je dnevni red ove sjednice najavljen na kraju sjednice u petak.

U ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina dr.sc. **Furio Radin (nezavisni)** složio se s mišljenjem predsjednika Sabora da radna tijela što hitnije obave svoj dio posla, ali ne i kada je u pitanju nazočnost Vladina predstavnika. Prijedlog odluke o imenovanju pravobraniteljice za ravnopravnost spolova važna je točka i tu je nužno obrazloženje Vlade jer takav korak koji čini Hrvatska u tom izboru mora biti praćen dostojanstvenom procedurom.

Istupajući u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Ivan Šuker** je ustvrdio da treba

navesti radna tijela Sabora koja nisu odradila svoj posao. Na dnevnom redu ove sjednice je i rasprava o Zakonu o privatizaciji te o osnivanju Hrvatskog fonda za privatizaciju, a Sabor već godinu i pol dana nije u stanju imenovati predsjednika Fonda za privatizaciju. Isto tako Nadzorni odbor Fonda nije se sastao od kako je HSLs izašao iz vladajuće koalicije, a zastupnik Mijalić (HSLs) smijenjen s mjesta predsjednika Odbora za financije. Napominje još da u protekle četiri godine Fond za privatizaciju nije podnio niti jedno izvješće Saboru, a zatim tvrdi da je kvorum u radnim tijelima te za Nadzorni odbor trebala osigurati vladajuća koalicija jer ima glas više u svim tim tijelima. Predsjednik **Zlatko Tomčić** nikako nije mogao prihvatiti konstataciju da su samo vladajući odgovorni za kvorum te s tim u vezi podsjetio na obveze i dužnosti svakog zastupnika.

Dario Vukić (HIP) smatra da je moguće osigurati nastavak ove sjednice sukladno dnevnom redu budući da Vlada kao predlagatelj zakona navodi da će u radu Hrvatskog sabora kao Vladini predstavnici uz ministra gospodarstva gospodina Jurčića sudjelovati još i njegov pomoćnik te zamjenik. Na to je predsjednik **Tomčić** podsjetio na odluku zastupnika da u Saboru mogu govoriti samo ministri Vlade i eventualno njihovi zamjenici, ali ne i pomoćnici.

Ako nema ministra Vlade koji bi trebao biti nazočan u raspravi o Zakonu o privatizaciji, tj. o točki dnevnog reda na koju se čekalo tri i pol godine, a odbori nisu odradili svoj dio posla, tada Klub zastupnika DC-a sugerira raspuštanje Hrvatskoga sabora, bila je rezolutna zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt**. "Kada skupimo kvorum mogao bi i to dati na glasovanje", odgovorio joj je predsjednik **Tomčić**, a **Damir Kajin (IDS)** rekao kako je za pretpostaviti da će se prolongiranje ovih točaka dnevnog reda krivo shvatiti u hrvatskoj javnosti tj. na način da jednostavno netko nema volje da se provede

ta rasprava. Kako se čitav niz točaka dnevnog reda odrađuje bez nazočnosti ministara Vlade, zastupnik Kajin predlaže da se tijekom popodneva ove sjednice odrade Prijedlog zakona o privatizaciji i o Hrvatskom imovinskom fondu budući da zastupnici imaju mišljenje matičnog

odbora, a Vlada će ionako prihvatiti sugestije zastupnika.

S obzirom na raznorodne prijedloge, predsjednik **Tomčić** ustvrdio je da mu u takvoj situaciji ostaje samo da arbitrira pa je postupajući tako prekinuo sjednicu i zakazao nastavak rada za slijedeći

dan po predloženom dnevnom redu, i s prvom točkom - raspravom o Zakonu o privatizaciji. Rasprava će se održati bez obzira na nazočnost Vladina predstavnika, a odbore koji nisu odradili svoj dio posla zamolio da iskoriste ostatak dana i na svojim sjednicama to učine.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PRAVOBRANITELJICE ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Većinom glasova, a na prijedlog Vlade zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su odluku o imenovanju Gordane Lukač-Koritnik pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova. Prije toga zastupnicima se u ime Vlade obratio zamjenik ministra rada i socijalne skrbi dr.sc. **Bože Borko Žaja** te podsjetio da predložena odluka predstavlja provedbu ili dio provedbe Zakona o ravnopravnosti spolova. U nastavku ukratko je upozorio na osnovne zadatke pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Pravobraniteljica razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili grupama pojedinaca koje su počinila tijela državne uprave, jedinice tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela s javnim ovlastima, zaposlenim u tim tijelima i druge pravne i fizičke osobe. U obavljanju poslova iz svog djelokruga pravobra-

niteljica je ovlaštena upozoravati, predlagati i davati preporuke. Ako u obavljanju poslova pravobraniteljica sazna za provedbu odredbi ovoga Zakona s elementima kaznenog djela predložiti će pokretanje kaznenog postupka. Ako pak pravobraniteljica utvrdi da je povrijeđeno načelo ravnopravnosti spolova zbog neusklađenosti propisa s ovim Zakonom, predložiti će pokretanje postupka izmjene takvog propisa. Državna tijela i pravne osobe s javnim ovlastima, pravnim osobama u pretežitom vlasništvu države ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te pravne i fizičke osobe, dužne su pravobraniteljici dati sve potrebne informacije i omogućiti uvid u dokumentaciju bez obzira na stupanj tajnosti najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka zahtjeva, a pravobraniteljica i osobe zaposlene u njezinom uredu, dužni su dostaviti podatke za koje su saznali u obavljanju poslova

pravobraniteljice. Tek potpunom uspostavljanjem koordiniranog vertikalnog sustava može saživjeti načelo ravnopravnosti spolova, zaključuje Vladin predstavnik, i dodaje kako se upravo za to uvodi obveza čelnika tijela državne uprave da odredi dužnosnika koji obavlja i poslove koordinatora za ravnopravnost spolova. Na kraju i političke se stranke obvezuju na vođenje takve politike koja će voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti oba spola, a s efektima takve zakonske odredbe uskoro ćemo se suočiti, napominje gospodin Žaja. Također sa zadovoljstvom konstatira da je omjer žena i muškaraca u Hrvatskom saboru pola pola.

Većinom glasova (88 "za" i 4 "suzdržana") zastupnici su donijeli odluku o imenovanju Gordane Lukač-Koritnik pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova.

J.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PREDSJEDNICE I DVA ČLANA VIJEĆA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

Ovaj Prijedlog predlaže temeljem Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja Vlada Republike Hrvatske. Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova donijeli su Odluku o imenovanju predsjednice i dva člana Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u tekstu predlagatelja, Vlade RH. Za predsjednicu Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja na razdoblje od pet godine imenovana je Olgica Spevec, a za članove Vijeća na razdoblje od pet godina imenovani su mr.sc. Nikola Popović i mr.sc. Mirna Pavletić Župić.

Zastupnike Hrvatskog sabora s prijedlogom za imenovanje kandidata za predsjednika i članove Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja upoznao je ministar gospodarstva, dr.sc. **Ljubo Jurčić**, sukladno odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koji se primjenjuje od 1. listopada 2003. godine.

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja je tijelo koje upravlja radom Agencije, a sastoji se od 5 članova, od kojih je jedan predsjednik Vijeća.

Predsjednikom i članom Vijeća može biti imenovan državljanin Republike

Hrvatske, koji ima visoku stručnu spremu, 10 godina radnog iskustva u struci, te koji ima posebna znanja s područja prava tržišnog natjecanja, prava trgovačkih društava, trgovačkog prava, financija i računovodstva, mikroekonomije, te drugih srodnih područja pravnih ili ekonomskih znanosti.

Predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnost u tijelima političke stranke, niti članovi uprava, nadzornog odbora, te upravnih vijeća poduzetnika ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika udru-

živanja pravnih ili fizičkih osoba koji bi mogli dovesti do sukoba interesa.

Predsjednik i članovi Vijeća obvezni su se ponašati na način da ne umanjuju ugled Agencije, te da ne dovode u pitanje samostalnost i neovisnost Agencije pri donošenju odluka.

Kako je za nesmetan i zakonit rad Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja neophodno što prije imenovati predsjednika i članove Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, ministar je predložio da se za predsjednicu Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja imenuje Olgica Spevec, diplomirani ekonomist, sadašnja pomoćnica ministra u Ministarstvu gospodarstva, "osoba s dugogodišnjim iskustvom, te odgovarajućim znanjima, a za koju se cijeni da će njenim imenovanjem za pred-

sjednicu, Vijeće dobiti vrlo kvalitetnu i stručnu osobu čiji će rad doprinijeti učinkovitom obavljanju zadanih poslova".

Za člana Vijeća predložena je mr.sc. Mirna Pavletić Župić, diplomirana pravnic, sadašnja pomoćnica ravnateljica Agencije, s dugogodišnjim radnim iskustvom u Agenciji, koja raspolaže stručnim i specijalističkim znanjima iz područja prava konkurencije. Za drugoga člana Vijeća predložen je mr.sc. Nikola Popović, diplomirani pravnik, stručnjak s područja prava konkurencije.

Ministar Jurčić izrazio je uvjerenje da će svi navedeni kandidati izuzetno kvalitetno i odgovorno obavljati svoju dužnost u Vijeću za zaštitu tržišnog natjecanja.

Stoga Vlada RH predlaže Hrvatskom saboru da prihvati predloženi prijedlog

imenovanja predsjednika i članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja.

Nakon što je ministar **Jurčić** u ime Vlade Republike Hrvatske obrazložio Prijedlog za imenovanje predsjednice i dva člana Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, a nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio i pristupilo se glasovanju o Prijedlogu odluke.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova, sa 75 glasa "za" i 6 "suzdržanih" donijeli Odluku o imenovanju predsjednice i dva člana Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske.

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU ZAMJENIKA PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU

Većinom glasova zastupnici Hrvatskoga sabora prihvatili su prijedlog Pravobraniteljice za djecu da se za njezine zamjenike imenuju **Gordana Bračić-Ružić** i **Gregori Graovac**. Donošenje te odluke bez primjedbe podržao je i **Odbor za obitelj, mladež i sport**. Predsjednik **Tomčić** pozvao je zatim novoimenovane zamjenike pravobraniteljice za djecu da daju prisegu što su oni i učinili, a zastupnici su im pljeskom čestitali i predsjednik **Tomčić** zaželio puno uspjeha u radu.

Prisega

*Na 34. redovnoj sjednici (17. srpnja) Hrvatskoga sabora većinom glasova (72 glasa "za" i 5 "suzdržanih") zastupnici su donijeli Odluku o imenovanju **Ljubice Matijević - Vrsaljko** pravobraniteljicom za djecu, a mi smo o tome pisali u 374 broju IHS-a, od 30. rujna 2003. na strani 69. Na 37. redovnoj sjednici Hrvatskoga sabora novoimenovana pravobraniteljica za djecu prisegnula je da će se u svom radu držati Ustava i zakona i poštovati*

*pravni poredak Republike Hrvatske, te da će svoju dužnost obavljati pravično, časno, savjesno i nepristrano u najboljem interesu djece. Predsjedatelj sjednice, potpredsjednik Hrvatskoga sabora, **Baltazar Jalšovec** čestitao joj je na položenoj prisegi i zaželio uspjeh u obavljanju ove časne i odgovorne dužnosti, a gospođa **Matijević-Vrsaljko** zahvalila zastupnicima na povjerenju i ustvrdila da će ga nastojati od sveg srca opravdati. Zastupnici su te njezine riječi popratili pljeskom.*

J.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ MISIJI UN-A U LIBERIJI

Hrvatski sabor je nakon kraće rasprave, donio odluku u skladu s prijedlogom predlagatelja - Vlade RH - o sudjelovanju tri pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u Mirovnoj misiji u Liberiji, u statusu stožernih časnika.

U obrazloženju Odluke stoji kako sudjelovanjem Oružanih snaga u mirovnoj operaciji u Liberiji Hrvatska potvrđuje svoju odlučnost u doprinosu međunarodnom miru i sigurnosti, za što se

opredijelila strateškim dokumentima - Strategijom obrane, Strategijom nacionalne sigurnosti, programom Vlade RH 2000 - 2004 - te kako je aktivnim sudjelovanjem u mirovnim snagama Republika dala najkonkretniji doprinos jačanju mira i sigurnosti u svijetu. Pripadnici Oružanih snaga RH su u pet mirovnih misija, a ovom bi dodatno povećao ugled RH u međunarodnoj zajednici. Od posebne je važnosti to što u ovoj mirovnoj operaciji prvi put sudjeluju stožerni časnici, na

vrlo visokim i odgovornim dužnostima u Misiji - naglašava se, među ostalim, u obrazloženju Prijedloga.

Odbor za zakonodavstvo se nije usprotivio prijedlogu da se ova Odluka raspravi i donese u jednom čitanju, no ukazao je na ustavnu osnovu za njeno donošenje, ocijenivši da je predlagatelj naveo pogrešnu odredbu Ustava. Naime, kako se radi o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u okviru međunarod-

dnih obrambenih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa valjalo za ustavnu osnovu navesti odredbu. stavka 3. članka 7. Ustava RH.

Sukladno navedenom, u postupku donošenja ove Odluke ne primjenjuje se odredba članka 82. stavka 3. Ustava Republike Hrvatske, što znači da za donošenje ove Odluke nije potrebna dvo-trećinska većina glasova svih zastupnika.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav u raspravi je utvrdio kako je 2. stavkom članka 7. propisano da Oružane snage Republike Hrvatske mogu prijeći njezine granice i djelovati preko njezinih granica samo na temelju prethodne odluke Hrvatskog sabora. Također je utvrdio da je trećim stavkom istog

članka propisano da to one mogu učiniti i bez prethodne odluke Parlamenta ako to učine u sklopu vježbi u okviru međunarodnih obrambenih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora te radi pružanja humanitarne pomoći.

Iz Prijedloga je vidljivo da se u Mirovnu misiju UN-a u Liberiju upućuju tri pripadnika Oružanih snaga pa, po ocjeni Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Odluku treba donijeti sukladno stavku 3, a ne stavku 2. članka 7. Ustava RH jer se radi o Mirovnoj misiji UN-a i stoga što se upućivanje tri časnika ne može smatrati prelaskom Oružanih snaga preko granice.

Prijedlog je bez primjedbi podržao **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost.**

Zlatko Gareljić, zamjenik ministra obrane, upoznao je zastupnike sa sadržajem Prijedloga, naglasivši posebno kako je riječ o Misiji od oko 15 tisuća sudionika u koju Hrvatska upućuje 3 časnika, koji će obavljati odgovorne i visoke stožerne dužnosti. Stav Odbora unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost obrazložio je njegov predsjednik, **Ivan Ninić.**

Hrvatski sabor je s istim brojem glasova (82 "za" i 4 "suzdržano") najprije prihvatio mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te zatim donio Odluku u tekstu predlagatelja.

J.R.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

Na zastupničko pitanje **Joze Radoša (LIBRA)** u vezi s primjenom Uredbe o izdacima za službena putovanja u inozemstvo koji se korisnicima državnog proračuna priznaju u materijale troškove te dostavom podataka o službenim putovanjima i isplaćenim dnevnica korisnicima državnog proračuna - odgovorila je **Vlada Republike Hrvatske:**

"Uvidom u dokumentaciju koju su Vladi Republike Hrvatske dostavila sva ministarstva, državne upravne organizacije i uredi Vlade Republike Hrvatske utvrđeno je, da je obračun i isplata dne-

vnica izvršena na temelju priložene dokumentacije uz putni nalog, na način da se dnevnicе na službenom putovanju isplaćuju u visini od 20%, odnosno umanjene za 80%, ako je osobi na službenom putovanju u inozemstvo osigurana besplatna hrana, dok se dnevnicа obračunava u

100%-tnom iznosu, ako nije osigurana besplatna hrana, što je u skladu sa člankom 6. stavkom 1. navedene Uredbe.

Iz pregleda službenih putovanja u inozemstvo i isplaćenih sredstava za inozemne dnevnicе, u razdoblju od 2000. do 2002. godine, koji se proračunskim korisnicima priznaju u materijalne troškove, vidljivo je da je u tom razdoblju bilo 69.390,26 dnevnica za koje je isplaćeno 29.381.304,18 kuna." (u nastavku donosimo tabelarni pregled korisnika u 2000, 2001. i 2002 godini).

M. M.

Rbr	NAZIV KORISNIKA	2000		2001		2002		UKUPNO	
		Broj dnevnica	IZNOS	Broj dnevnica	IZNOS	Broj dnevnica	IZNOS	Broj dnevnica	IZNOS
1	HRVATSKI SABOR	1.356,5	489.202,76	1.045,5	393.306,15	1.200,5	446.171,59	3.602,5	1.328.680,5
2	URED PREDSEDNIKA RH	675,0	247.228,25	508,0	195.197,31	762,5	242.725,99	1.945,5	685.151,6
3	017 USTAVNI SUD RH	52,50	19.077,58	38,50	11.517,61	29,00	11.183,95	120,00	41.779,14
3	VLADA RH	245,0	95.228,91	241,0	97.804,35	182,0	77.969,15	668,0	271.002,4
4	URED VLADE RH ZA UDRUGE	28,0	11.221,69	58,5	25.101,35	58,5	23.305,83	145,0	59.628,9
5	URED ZA PROJEKT SUKCES.	18,0	8.333,79	9,0	2.470,00	13,0	2.031,44	40,0	12.835,2
6	URED ZA NAC. MANJINE	59,0	21.192,67	101,0	41.139,91	31,0	13.680,25	191,0	76.012,8
7	URED ZA ZAKONODAV.			9,0	3.774,88	7,5	3.089,02	16,5	6.863,9
8	URED ZA OPĆE POSLOVE	177,5	54.845,04	368,0	107.728,48	191,0	59.798,51	736,5	222.372,0
9	URED ZA PROTOKOL VLADE					13,0	5.564,81	13,0	5.564,8
10	DIREKCIJA ZA KORIŠ. SL. ZRAK.						146.516,46	0,0	146.516,5
11	URED ZA ODNOS S JAVNOŠĆU	49,0	17.015,62	59,0	6.748,07	13,0	5.564,81	121,0	29.328,5
12	URED ZA INTERNETIZACIJU	2,0	992,16	19,5	8.421,83	16,5	5.806,03	38,0	15.220,0
13	URED ZA STRATEGIJU RAZ.			18,0	7.311,51	0,0	0,00	18,0	7.311,5
14	URED ZA ZAOTČENE I NESTALE	6,0	1.220,44	11,0	4.501,43	33,0	8.131,83	50,0	13.853,7
15	URED ZA SURAD.S MEĐ.SUD.	13,0	6.906,02	45,0	24.496,62	42,0	17.211,09	100,0	48.613,7
16	URED ZA LJUDSKA PRAVA			30,0	13.852,95	287,5	118.812,81	317,5	132.665,8
17	URED ZA LI.PRAVSTRASB.					21,5	5.042,11	21,5	5.042,1
18	URED ZA SOCIJALNO PARTNER.					11,0	3.793,51	11,0	3.793,5
19	URED ZA SUZB.ZLOUP.OPOJ.DR.	20,5	8.326,54			9,0	2.660,70	29,5	10.987,2
20	URED ZA SUR.S MEĐ.INSTIT.	4,0	467,62	21,0	4.827,91	0,0	0,00	25,0	5.295,5
21	DRŽAVNI PROTOKOL			100,5	36127,89	65,5	20712,42	166,0	56.840,3
22	025 MINISTARSTVO FINANCIA	1.170,00	371.039,45	1.666,00	501.350,55	1.433,00	379.723,67	4.269,00	1.252.113,68
23	030 MINISTARSTVO OBRANE		1.637.370,71	-	1.829.348,36	-	2.313.307,52		5.780.026,59
24	035 MINISTARSTVO ZA JAVNE RADOVE, OBNOVU I GRADITELJSTVO	231,50	91.807,92	166,00	56.934,06	193,00	75.482,70	573,00	220.490,18
25	040 MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	699,00	270.924,00	2.288,00	887.600,00	1.714,00	664.842,00	4.701,00	1.823.366,00
26	045 MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	7.232,00	2.494.459,57	7.850,00	2.526.240,33	10.511,00	3.112.292,22	25.593,00	8.132.992,12
27	046 MINISTARSTVO HRVATSKIH BRANITE-LJA IZ DOMOVINSKOG RATA	659,57	81.380,52	767,83	156.923,28	498,86	62.245,66	1.926,26	300.549,46
28	047 MINISTARSTVO ZA EUROPSKE INTE-GRACIJE	367,50	113.261,21	767,50	215.390,03	1.011,00	270.969,29	2.146,00	599.620,53
29	050 MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	768,00	302.936,00	907,00	350.102,00	786,00	298.166,00	2.457,00	951.204,00
30	051 MINISTARSTVO ZA OBR.T. MALO I SRE-DNJE PODUZETNIŠTVO	66,00	23.525,59	129,00	61.695,53	211,50	54.754,44	406,50	139.975,56
31	055 MINISTARSTVO KULTURE	284,00	103.379,75	327,00	115.780,44	279,00	86.253,24	890,00	305.413,43
32	060 MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA	472,00	118.627,33	665,00	209.385,81	640,00	159.231,34	1.777,00	487.244,48
33	065 MINISTARSTVO POMORSTVA, PROME-TA I VEZA	528,50	167.480,00	674,00	265.163,00	757,50	316.680,00	1.960,00	749.323,00
34	075 MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA	204,00	76.851,00	763,00	286.360,00	1.035,00	388.005,00	2.002,00	751.217,00
35	080 MINISTARSTVO PROSVJETE I ŠPORTA	448,00	112.548,10	565,50	183.856,40	573,50	158.522,41	1.587,00	454.926,91

36	085 MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE SKRBI	195,00	78.740,00	182,00	84.193,00	234,00	95.906,00	611,00	258.839,00
37	090 MINISTARSTVO TURIZMA	145,00	50.894,36	150,50	58.178,77	164,50	54.631,75	460,00	163.704,88
38	100 MINISTARSTVO ZDRAVSTVA	-	-	156,50	57.273,65	642,50	79.038,95	799,00	136.312,60
39	105 MINISTARSTVO ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE	319,00	118.929,00	304,00	113.693,60	285,00	106.143,42	908,00	248.766,02
40	106 HAZU	-	-	25,00	8.624,41	63,00	34.202,78	88,00	42.827,19
41	110 MINISTARSTVO PRAVOSUDA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE	552,00	205.541,19	559,50	210.100,67	508,00	257.963,50	1.619,50	673.605,36
42	120 URED PUČKOG PRAVOBRAN.	10,00	2.856,29	14,00	3.458,08	29,00	9.090,32	53,00	15.404,69
43	125 DRŽAVNA UPRAVA ZA VODE	141,00	41.499,78	154,00	48.910,14	233,00	62.284,40	528,00	152.694,32
44	135 DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI	25,00	7.493,03	29,50	10.258,37	70,00	23.486,91	124,50	41.238,31
45	150 DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO	190,00	99.064,00	240,00	121.375,00	256,00	121.853,00	686,00	342.292,00
46	155 DRŽAVNI ZAVOD ZA INTELJEKTUALNO VLASNIŠTVO	784,50	272.381,35	941,00	406.037,20	1.033,50	391.354,16	2.759,00	1.069.772,71
47	160 DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU	168,00	51.677,00	329,00	103.032,00	376,00	116.087,00	873,00	270.796,00
48	175 HRVATSKI HIDROGRAFSKI INSTITUT	135,00	58.541,12	149,00	53.223,18	196,00	73.129,12	480,00	184.893,42
49	180 DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA	131,50	206.361,60	125,00	174.390,37	151,00	129.857,80	407,50	510.609,77
50	185 DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU	27,00	10.897,54	41,00	27.151,57	81,00	36.600,52	149,00	74.649,63
51	225 DRŽAVNI INSPEKTORAT	58,50	19.190,49	47,00	13.746,02	54,00	21.668,20	159,50	54.604,71
52	235 HIDRA	-	-	8,00	2.634,12	14,00	3.836,86	22,00	6.470,98
	UKUPNO	18.717,57	8.170.916,99	23.673,33	10.126.738,19	27.020,86	11.177.382,49	69.390,26	29.381.304,18

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora